ISSN 1725-2490

Euroopan unionin virallinen lehti

C 141

Suomenkielinen laitos

53. vuosikerta

29. toukokuuta 2010

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero | Sisältö | Sivu

I *Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot*

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

3. ja 4. joulukuuta 2009 pidetty 82. täysistunto

2010/C 141/01 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Säädöskäytännön parantaminen 2007–2008” 1

2010/C 141/02 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Lissabonin strategian tulevaisuus vuoden 2010 jälkeen” 5

2010/C 141/03 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Uudet taidot uusia työpaikkoja varten – Työmarkkinoiden ja ammattitaitotarpeiden ennakoiminen ja yhteensovittaminen” 11

2010/C 141/04 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueelliset näkökohdat Mediakasvatuksen edistämisessä – Mediakasvatuksen asema EU:n koulutuspolitiikassa” 16

2010/C 141/05 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tieto- ja viestintäteknologia tieteen palveluksessa – Tulevan ja nousevan tieto- ja viestintäteknologian tutkimus-, kehitys- ja innovointistrategia Euroopalle” 22

2010/C 141/06 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelu” 27

2010/C 141/07 Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kestävä tulevaisuus liikenteelle: kohti yhtenäistä, teknologiavetoista ja käyttäjäystävällistä järjestelmää” 31

2010/C 141/08 Alueiden komitean lausunto aiheista ”Vihreä kirja – Yhteisen kalastuspolitiikan uudistus” ja ”Vesiviljelyn kestävän tulevaisuuden turvaaminen” 37

FI

Hinta:
4 EUR

(jatkuu kääntöpuolella)

2010/C 141/09 Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Metsäpolitiikka: 20–20–20-tavoitteet” 45

III *Valmistavat säädökset*

Alueiden komitea

3. ja 4. joulukuuta 2009 pidetty 82. täysistunto

2010/C 141/10 Alueiden komitean lausunto aiheista ”Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjuminen” ja ”Ihmiskaupan torjuminen ja uhrien suojelu” 50

2010/C 141/11 Alueiden Komitean lausunto aiheesta ”Vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely” 55

FI

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

3. JA 4. JOULUKUUTA 2009 PIDETTY 82. TÄYSISTUNTO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Säädöskäytännön parantaminen 2007–2008”

(2010/C 141/01)

ALUEIDEN KOMITEA

— korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on yksinomaista ja jaettua toimivaltaa tarjota julkisia palveluita ja edistää yhteisöjensä taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Näin ollen niiden täysipainoinen osallistuminen EU:n lainsäädännön valmisteluun ja täytäntöönpanoon ruohonjuuritasolla on välttämätön edellytys EU:n demokratian toiminnalle.

— toteaa, että asiassa on edetty, ja pitää ilahduttavana Euroopan komission sitoutuneisuutta tähän tehtävään, josta on saatu konkreettisia tuloksia. Komitean mielestä parannuksia voidaan ja pitää kuitenkin tehdä vielä lisää.

— katsoo, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet sekä vaikutusarviointien käyttö ovat keskeisiä seikkoja edistettäessä monitasoisen hallintomallin luomista EU:ssa. Ne ovat omiaan edistämään huomattavasti alueiden taloudellista kehitystä ja koko Euroopan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta. Komitea muistuttaa perustamissopimuksen edellyttävän, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia, mikä ei aina tarkoita keskushallinnon tasoa. Toissijaisuusperiaate olisikin siis miellettävä niin, että sen avulla luodaan pohja kansalaisten tarpeiden yhä laajemmalle huomioon ottamiselle kaikilla hallintotasoilla ja tehostetaan päätöksentekoa.

— katsoo, että esimerkiksi julkisiin hankintoihin liittyvissä kysymyksissä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot voivat vaikuttaa alue- ja paikallisviranomaisiin voimakkaasti ja sellaisilla tavoilla, joita alkuperäisessä lainsäädännössä ei ehkä ole otettu huomioon.

— on huolissaan myös siitä jatkuvasta suuntauksesta, että jäsenvaltiot tekevät sääntelystä liian monimutkaista ja seikkaperäistä siirtäessään EU-säädöksiä osaksi omaa lainsäädäntöään (”parantelu” eli *goldplating*).

Esittelijä: Graham Tope (UK, ALDE), Suttonin kaupunkipiirivaltuutettu

Viiteasiakirjat:

Komission valmisteluasiakirja – Toinen välikertomus sääntely-ympäristön yksinkertaistamisstrategian edistymisestä

KOM(2008) 33 lopullinen

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Sääntelyn parantamista Euroopan unionissa koskeva toinen strateginen katsaus

KOM(2008) 32 lopullinen

Komission kertomus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteista – (15. kertomus, "Parempi säädöskäytäntö 2007")

KOM(2008) 586 lopullinen

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Kolmas strateginen katsaus: sääntelyn parantaminen Euroopan unionissa

KOM(2009) 15 lopullinen

Komission valmisteluasiakirja – Kolmas välikertomus sääntely-ympäristön yksinkertaistamisstrategian edistymisestä

KOM(2009) 17 lopullinen

I. YLEISET HUOMIOT

ALUEIDEN KOMITEA

1. aikoo tehdä vastaisuudessakin yhteistyötä Euroopan komission ja EU:n muiden toimielinten kanssa säädöskäytännön parantamiseksi kaikilla tasoilla EU:ssa aidossa monitasoisen hallinnon hengessä.

2. toteaa, että asiassa on edetty, ja pitää ilahduttavana Euroopan komission sitoutuneisuutta tähän tehtävään, josta on saatu konkreettisia tuloksia. Komitean mielestä parannuksia voidaan ja pitää kuitenkin tehdä vielä lisää.

3. muistuttaa AK:n edustajan Hanja Maij-Weggenin arvokkaasta panoksesta hallinnollisen rasituksen vähentämistä tarkastelevan korkean tason ryhmän tarkkailijajäsenenä. AK on todennut ryhmässä useaan otteeseen, että alue- ja paikallisviranomaiset ja AK ovat parhaita tahoja edistämään EU:n lainsäädäntöprosessin parantamista. Näin on erityisesti siksi, että huomattava osa EU:n lainsäädännöstä pannaan täytäntöön alue- ja paikallistasolla ja lainsäädäntö vaikuttaa kansalaisten arkielämään.

4. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio valmistelee uudet ehdotukset yhä avoimemmin, kuulee asianomaisia EU:n toimielinten ulkopuolisia tahoja ja etenkin paikallis- ja alueviranomaisia edustavia eurooppalaisia järjestöjä sekä organisoi innokkaasti alueiden komitean välityksellä järjestelmällisiä vuoropuheluja. On tärkeää, että kuulemisjärjestelmät ovat avoimia ja vaihtelevia, jotta varmistetaan, että EU:n poliittiset päättäjät ovat tietoisia laaja-alaisesta ja edustavasta eurooppalaisesta mielipiteestä. Näin voidaan tehdä tasapainoisempia päätöksiä ja toteuttaa ne tehokkaammin etenkin tapauksissa, joissa paikallis- ja alueviranomaiset ovat vastuussa EU:n säädösten täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

5. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on yksinomaista ja jaettua toimivaltaa tarjota julkisia palveluita ja edistää yhteisöjensä taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Näin ollen niiden täysipainoinen osallistuminen EU:n lainsäädännön valmisteluun ja täytäntöönpanoon ruohonjuuritasolla on välttämätön edellytys EU:n demokratian toiminnalle.

6. katsoo, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet sekä vaikutusarviointien käyttö ovat keskeisiä seikkoja edistettäessä monitasoisen hallintomallin luomista EU:ssa. Ne ovat omiaan edistämään huomattavasti alueiden taloudellista kehitystä ja koko Euroopan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta. Komitea muistuttaa perustamissopimuksen edellyttävän, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia, mikä ei aina tarkoita keskushallinnon tasoa. Toissijaisuusperiaate olisikin siis miellettävä niin, että sen avulla luodaan pohja kansalaisten tarpeiden yhä laajemmalle huomioon ottamiselle kaikilla hallintotasoilla ja tehostetaan päätöksentekoa.

7. toistaa sitoutumisensa tiedon levittämiseen toissijaisuusperiaatteesta. Toissijaisuusperiaatteen toteutumisen seurantaverkosto on tässä mielessä hyödyllinen väline paitsi sen ansiosta, että kumppanit osallistuvat toissijaisuusperiaatteen seurantaan,

myös siksi, että verkosto voi toimia toissijaisuusperiaatteen ja monitasoisen hallinnon soveltamisen parhaiden käytäntöjen vaihtofoorumina.

8. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission pyrkimyksiin ottaa suhteellisuusperiaate huomioon lainsäädäntä- ja sääntelyvaltaa käyttäessään ja edistää lukuisten säädösten kumoamista esittämällä runsaasti muotoa koskevia konsolidointiehdotuksia. Komitea kiinnittää huomiota siihen, että lainsäädäntävallan käyttäjät ovat hyväksyneet lopullisesti 48 yksinkertaistamisehdotusta. Tässä yhteydessä on tärkeää panna merkille, ettei oleellista ole pelkästään yksinkertaistamisehdotusten määrä, vaan myös hallintotaakan todellinen vähentäminen käytännössä.

9. uskoo vaikutusarviointien parantavan ja yksinkertaistavan sääntely-ympäristöä, sillä niiden yhteydessä tutkitaan, onko toimi syytä toteuttaa EU-tasolla, ja tarkastellaan erilaisten mahdollisten toimintalinjojen potentiaalisia vaikutuksia. Uusien EU-säädösten tehokas ja luotettava ennakkoarviointi on tärkeää säädösten kokonaismäärän karsimiseksi, mutta se on olennaista myös hallinnollisen rasituksen pitämiseksi pienenä. AK on kuitenkin huolissaan siitä, että Euroopan parlamentin ja neuvoston säädösehdotuksiin tekemillä tarkistuksilla ja muutoksilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia alue- ja paikallisviranomaisiin. Päättäjät eivät ehkä kykene niitä täysin ennakoimaan.

10. katsoo, että esimerkiksi julkisiin hankintoihin liittyvissä kysymyksissä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot voivat vaikuttaa alue- ja paikallisviranomaisiin voimakkaasti ja sellaisilla tavoilla, joita alkuperäisessä lainsäädännössä ei ehkä ole otettu huomioon.

11. katsoo, että voidakseen lisätä avoimuuttaan ja vastata kansalaisten huoliin entistä tehokkaammin EU:n on ensiarvoisen tärkeää muotoilla yhteisön lainsäädäntö ymmärrettäväksi niille, joille se on tarkoitettu. Näin ollen komitea kannustaa Euroopan komissiota tekemään kaikista teksteistä entistä selkeämpiä, johdonmukaisempia ja yksiselitteisempiä lainsäädännön tehokkaan ja yhdenmukaisen soveltamisen takaamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Selkeyttäminen on sitäkin tärkeämpää, kun otetaan huomioon, että lopulliset hyväksytyt tekstit ovat usein kompromissien tuloksia, ja niitä ei ole aina helppo siirtää osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

12. toteaa, että näin ollen alue- ja paikallisviranomaiset ja kansalaiset eivät useimmiten joudu tekemisiin suoraan EU-lainsäädännön kanssa vaan oman maansa lainsäädäntöön siirrettyjen EU-säädösten kanssa. Kaikkien hallintotasojen tulee siis yksinkertaistaa, johdonmukaistaa ja selostaa uusia säädöksiä ja toimintalinjoja.

13. on huolissaan myös siitä jatkuvasta suuntauksesta, että jäsenvaltiot tekevät sääntelystä liian monimutkaista ja seikkaperäistä siirtäessään EU-säädöksiä osaksi omaa lainsäädäntöään (”parantelu” eli *goldplating*).

14. toteaa lisäksi, että vaikutusten ennakkoarvioinnin ymmärrettävästä painottamisesta huolimatta ei tulisi väheksyä jälkiarviointia. Sen yhteydessä verrataan odotettuja tuloksia siihen, mitä todellisuudessa on tapahtunut. Se on osa sääntelyn parantamiseen tähtäävää laajempaa toimintaa. Valtaosa uusista ehdotuksista koskee yhteisön voimassa olevan lainsäädännön muutoksia tai täydennyksiä. Tarpeellisessa ja jatkuvassa lainsäädännön ajantasaistamisprosessissa on tärkeää hyödyntää uusien ehdotusten laatimisessa paikallis- ja alueviranomaisten arvokkaita kokemuksia EU-lainsäädännön soveltamisesta.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Uusien säädösten valmistelu: kuulemiset

15. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita tarjoamaan alue- ja paikallisviranomaisille yhä paremmat mahdollisuudet osallistua yhteisön lainsäädännön valmisteluun ja viimeistelyyn niille annetun toimivallan puitteissa, sillä se vahvistaisi päätöksentekoprosessin demokraattista legitiimiyttä. Komitea korostaa, että osallistuminen olisi erityisen tärkeää lainsäädäntävaltaa käyttäville alueille, sillä ne ovat vastuussa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanosta omaan toimivaltaansa kuuluvilla aloilla. AK on alue- ja paikallisviranomaisten paras puolestapuhuja niiden pyrkiessä mukaan lainsäädäntöprosessiin. Alueiden komitean jäsenillä on käytännön kokemusta ja perinpohjaista tietoa paikallisolosuhteista, ja he voivat näin parhaiten arvioida lainsäädännön vaikutuksia ja tuloksellisuutta.

16. toteaa, että päätöksenteon kaikilla tasoilla sekä EU:ssa että jäsenvaltioissa tarvitaan neuvotteluja. Myös alueiden ja kuntien kanssa käytävistä neuvotteluista tulee muodostaa hyviä rutiineja.

17. katsoo, että valmisteluvaiheen merkitys EU:n lainsäädäntäprosessissa kasvaa jatkuvasti. Parantamalla analysointia ja neuvotteluja tässä aikaisessa vaiheessa EU vahvistaa mahdollisuuksiaan tehokkaaseen lainsäädäntöön, jota on helpompi toteuttaa jäsenvaltioiden erilaisissa olosuhteissa.

Uusien säädösten valmistelu: vaikutusarvioinnit

18. toistaa sitoutuneensa osallistumaan sellaisten uusien säädösehdotusten vaikutusten arviointiin, joilla on huomattavaa alueellista ja paikallista vaikutusta. Voimassa olevia säädöksiä muuttavien uusien ehdotusten vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon sen kohteena olevan säädöksen jälkiarviointi, jolloin luodaan välitön yhteys etukäteen tehtävän vaikutusten arvioinnin ja jälkikäteen suoritettavan jälkiarvioinnin välille.

19. tiedostaa, että vaikutustenarviointi vie paljon aikaa ja voimavaroja, ja toteaa, että arvioinnit olisikin suunniteltava mahdollisimman pitkällä aikavälillä niin, että molemmat tahot voivat määritellä tärkeimmät asiakokonaisuudet vuotuisen toimintastrategian sekä komission lainsäädäntö- ja työohjelman perusteella mahdollisesti vuosittain järjestettävissä suunnittelukeskusteluissa. Lisäksi Euroopan komission pääosastoja olisi kannustettava ottamaan yhteyttä suoraan AK:hon, kun ne katsovat, että vaikutustenarvioinnin valmistelemiseksi tarvitaan lisätietoja suunniteltujen aloitteiden alueellisista ja paikallisista vaikutuksista.

20. toivoo, että lainsäädäntävaltaa käyttävät alueet huomioitaisiin vaikutusten arvioinneissa ja että pyrittäisiin välttämään sellaisia yhteisön järjestelyjä, joiden seurauksena alueiden toimivaltuuksia siirretään keskushallintoon.

21. kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa noudattamaan tarkemmin vuonna 2003 tehtyä toimielinten välistä sopimusta säädöskäytännön parantamisesta, kun ne tekevät komission säädösehdotuksiin muutoksia, joista aiheutuu uusia hallinnollisia ja taloudellisia rasitteita alue- ja paikallisviranomaisille. AK:n ja ETSK:n tulee voida osallistua toimielinten välisen sopimuksen mahdolliseen tarkistamiseen.

22. esittää tyytyväisyytensä siitä, että se oli mukana hallinnollisen rasituksen vähentämistä tarkastelevassa korkean tason ryhmässä Hanja Maij Weggenin (PPE, NL) edustamana. AK ehdottaa, että Euroopan komissio kuulee sitä virallisesti kyseisen ryhmän yhteenvedosta ennen ryhmän toimeksiannon päättymistä (elokuussa 2010), jotta AK voi tiedottaa kaikille EU:n alue- ja paikallisviranomaisille niitä koskevissa kysymyksissä saavutetuista tuloksista.

Voimaan saattaminen ja täytäntöönpano

23. ilmaisee tyytyväisyytensä aikeeseen vähentää pk-yritysten tarpeetonta taakkaa ja lisätä tietotekniikan hyödyntämistä. Unionin sääntely-ympäristön yksinkertaistamisen tavoitteisiin tulisi kuulua lainsäädännön yksinkertaistaminen ja tehostaminen ja tällä tavoin sen "käyttäjälähtöisyyden" lisääminen.

24. toteaa, että säädöskäytännön parantaminen tarkoittaa lainsäädännön säännöllistä arviointia. Tämän vuoksi kaikkien EU-säädösten tulisi sisältää vakiomuotoinen lauseke jälkiarvioinnista, jotta kaikki sidosryhmät voivat tuoda esiin kokemuksensa säädöksen käytännön vaikutuksista, täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

25. kehottaa lainsäädäntävaltaa käyttäviä alueita tiedostamaan, että niille voisi olla huomattavaa hyötyä nykyistä oma-aloitteisemmasta roolista neuvotteluissa ja EU:n lainsäädännön siirtämisessä osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Muuntyyppisilläkin alueilla ja paikallisyhteisöillä on merkittävä rooli. Komitea kehottaa jäsenvaltioita edistämään tällaista aktiivista osallistumista mahdollisimman laajasti.

26. korostaa, että eurooppalaiset alueelliset sopimukset, kuten myös eurooppalaiset alueellisen yhteistyön yhtymät (EAYY), edistäisivät alueellista yhteenkuuluvuutta ja joustavoittaisivat paikallistasoon voimakkaasti vaikuttavia politiikkoja. Koska EAYY:llä on oikeushenkilöys ja kumppanit voivat luoda sen avulla vakaan oikeudellisen rakenteen alueelliselle yhteistyölle, se takaa monitasoisen hallinnon paremman toteutumisen ja edistää säädöskäytännön parantamista alue- ja paikallistasolla kaikkialla Euroopassa.

27. kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan, joiden avulla pyritään yksinkertaistamaan kansallista lainsäädäntöä ja varmistamaan yhteisön direktiivien asianmukainen ja ripeä omaksuminen. Prosessin yhteydessä niiden olisi konsultoitava paikallis- ja alueviranomaisia sekä otettava huomioon näiden esitykset ja ehdotukset.

28. toistaa jäsenvaltioiden lainsäätäjille osoittamansa kehotuksen pidättyä "parantelusta", kun EU-säädöksiä siirretään osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio voisi EU:n direktiivien asianmukaisesta ja oikea-aikaisesta siirtämisestä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön antamissaan yleiskatsauksissa ilmoittaa, mitkä jäsenvaltiot ovat valinneet tiukempia kansallisia velvoitteita.

29. korostaa, että komission ja tuomioistuimen tulee huomioida tuomioistuimen päätösten vaikutukset alueisiin ja paikallisviranomaisiin.

30. kehottaa Euroopan komissiota määrittelemään tarkoin konkreettiset tapaukset, joissa julkista tukea voidaan myöntää ja joissa ei, sekä korostamaan ongelmia ja tilanteita, joissa hallinnointi kuuluu paikallis- ja alueviranomaisille.

Viestintä

31. kehottaa Euroopan komissiota esittelemään sääntelyn parantamista koskevia aloitteitaan aiempaa kansalaislähtöisemmin. Toiminnassa ja viestinnässä olisi asetettava etusijalle ne alat, joilla on kansalaisten kannalta suurin lisäarvo.

32. kehottaa kirjoittamaan direktiivit nykyistä selvemmällä kielellä. Näin pienennettäisiin väärien tulkintojen ja niistä mahdollisesti seuraavien täytäntöönpanoviivästysten tai -virheiden vaaraa.

33. toteaa, että jäsenvaltioiden lainsäätäjillä sekä alue- ja paikallisviranomaisilla ja niiden etujärjestöillä on oma tehtävänsä, kun pyritään tiedottamaan nykyistä paremmin EU:n lainsäädännöstä ja sen kansallisesta voimaan saattamisesta lainsäädännön täytäntöönpanosta vastaaville tahoille ja tavallisille kansalaisille.

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Lissabonin strategian tulevaisuus vuoden 2010 jälkeen”

(2010/C 141/02)

ALUEIDEN KOMITEA

— katsoo, että korkeaan elämänlaatuun on päästävä äärellisen planeetan kestävyydelle asettamissa rajoissa [1] ja että tässä yhteydessä on pyrittävä saavuttamaan sosiaalisesti yhtenäinen ja oikeudenmukainen yhteiskunta, jossa optimoidaan kaikkien yksilöiden ja ryhmien arvo ja panos ja jossa kannustimet ja tukitoimet kohdennetaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen ja kestäväpohjaisen talouden luomiseen.

— painottaa kaikki Euroopan alueet kattavan ja riittävästi rahoitetun EU:n laajuisen koheesiopolitiikan merkitystä tuettaessa uuden strategian toteuttamista, ja hylkää kaikki pyrkimykset uudelleenkansallistaa rakennerahastoja tai sivuuttaa koheesiopolitiikan alueellinen ulottuvuus EU:n talousarvion tulevan tarkistuksen yhteydessä.

— panee merkille, että EU:n koheesiopolitiikassa on vakiintunut monitasoinen hallintorakenne rakennerahasto-ohjelmien soveltamiseksi, ja toteaa, että uudessa strategiassa tulisi hyödyntää näitä olemassa olevia kumppanuusrakenteita hallintorakenteiden nykyisten heikkouksien poistamiseksi. Hallintorakenteiden nimenomainen mukauttaminen EU:n koheesiopolitiikan alueohjelmiin on huomattavasti tehokkaampi keino varmistaa politiikan koordinointi.

— kehottaa EU:n johtohenkilöitä asettamaan keskeiseksi painopisteeksi Euroopan kilpailukyvyn kehittämisen ympäristöystävällisessä taloudessa, jotta EU voi ottaa johtavan roolin luotaessa globaalin talouden vakaa ja kestäväpohjainen perusta. Tämä tarkoittaa esimerkin näyttämistä investoimalla ensisijaisesti uuteen ympäristöystävälliseen tekniikkaan, tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan energiantuotantoon, energiatehokkuuteen, kestäväpohjaisiin tuotanto- ja kulutusmalleihin, tieto- ja viestintätekniikkaan ja laajakaistainfrastruktuuriin syrjäisissä yhteisöissä sekä edistämällä ympäristönsuojelua ja luonnon säilyttämistä. Eurooppalaisilla korkeakouluilla, tutkimuskeskuksilla ja pk-yrityksillä on keskeinen rooli edistettäessä tätä asialistaa [2]. Tämä edellyttää Euroopan talouden rakenteellisia muutoksia sekä makrotalouspolitiikan ja aktiivisen työmarkkinapolitiikan koordinointia, jotta tuetaan siirtymistä ympäristöystävälliseen talouteen.

---

[1] Näin todetaan esim. Yhdistyneen kuningaskunnan kestävän kehityksen komitean maaliskuussa 2009 julkaisemassa raportissa *Prosperity without Growth: the Transition to a Sustainable Economy*. Ks. http://www.sd-commission.org.uk/pages/redefining-prosperity.html

[2] Tästä esimerkkinä on Cornwallin rannikolla vuoteen 2010 mennessä toteutettava *Wave Hub* -hanke. EAKR:n tuen avulla toteutettava hanke on Yhdistyneen kuningaskunnan ensimmäinen offshore-esittelylaitos aaltoenergian hyödyntämiseksi. Hanke toteutetaan julkisen, yksityisen ja tutkimussektorin yhteistyönä.

Esittelijä: Christine Chapman (UK, PSE), Walesin edustajiston jäsen

I. **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

Keskeiset viestit

1. kannattaa nykyistä Lissabonin strategiaa vuoden 2010 jälkeen seuraavan strategian kehittämistä mutta katsoo, että **strategia on tasapainotettava uudelleen** ja että unionin kestävän kehityksen strategia ja Lissabonin strategia on yhdistettävä. Komitea suhtautuu myönteisesti tulevasta strategiasta järjestettyä kuulemista koskevassa komission asiakirjassa 24. marraskuuta esitettyyn sitoumukseen mahdollistaa ihmisten aktiivinen osallistuminen integroiviin yhteiskuntiin sekä luoda kilpailukykyinen, verkottunut ja nykyistä ympäristöystävällisempi talous. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, ettei komissio esitä kunnianhimoisempaa ja laaja-alaista visiota strategian uudesta painotuksesta ja suunnasta kohti kestävää, sosiaalisesti oikeudenmukaista ja yhteenkuuluvuuteen perustuvaa Eurooppaa.

2. painottaa, että nykyisessä Lissabonin strategiassa ei ole onnistuttu tunnustamaan riittävästi EU:n paikallis- ja alueviranomaisten keskeistä roolia tiedotettaessa strategiasta ja pantaessa sitä täytäntöön paikallistasolla. Komitea toistaa monitahoisesta hallinnosta annetussa valkoisessa kirjassa esitetyn kehotuksen korjata asia uudessa strategiassa.

3. panee merkille **alue- ja paikallisviranomaisten** keskuudessa laajalle levinneen **epävarmuuden nykyisen Lissabonin strategian yleisestä tarkoituksesta**. Asiaan voidaan puuttua laatimalla uudessa strategiassa selkeät tavoitteet ja tiedottamalla niistä tehokkaasti ihmisille paikallistasolla.

4. pahoittelee, että Lissabonin strategia, jonka tarkoituksena oli edistää talous- ja rahaliiton saavuttamista, ei ole onnistunut toivotulla tavalla parantamaan EU-tason yhteistä taloushallintoa tai jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen koordinointia. Komitea pitää valitettavana, että monet jäsenvaltiot ovat nykyisen talouskriisin vuoksi omaksuneet talouspolitiikkoja, jotka perustuvat pelkästään kansalliseen näkökulmaan, eivätkä pyri koordinoituihin toimiin Euroopan yhtenäismarkkinoilla.

5. kehottaa laatimaan uutta strategiaa varten **nimenomaisen ensisijaisen tavoitteen**, jolla tähdätään **korkeaan elämänlaatuun** ja **kaikkien EU:n kansalaisten hyvinvointiin**. Työllisyys on tässä yhteydessä keskeinen seikka materiaalisen vaurauden ohella. Myös muita seikkoja on kuitenkin otettava huomioon, jotta saadaan kokonaiskuva elämänlaadusta ja hyvinvoinnista, mukaan luettuina laajemmat yhteiskunnalliset ja ympäristöä koskevat kansalaisten toimintakentät ([1]).

6. katsoo, että korkeaan elämänlaatuun on päästävä **äärellisen planeetan kestävyydelle asettamissa rajoissa** ([2]) ja että tässä yhteydessä on pyrittävä saavuttamaan sosiaalisesti yhtenäinen ja oikeudenmukainen yhteiskunta, jossa optimoidaan kaikkien yksilöiden ja ryhmien arvo ja panos ja jossa kannustimet ja tukitoimet kohdennetaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen ja kestäväpohjaisen talouden luomiseen.

7. painottaa **yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen keskeistä merkitystä** parannettaessa tietoisuutta kestävään kehitykseen liittyvistä asioista ja kehitettäessä Euroopan kansalaisten luovia ja yrittäjyyteen liittyviä kykyjä. Komitea katsoo, että on luotava **elinikäisen oppimisen kulttuuri**.

8. ehdottaa, että **uusi strategia nimetään uudelleen**, jotta vältetään sekaannus "Lissabonin sopimuksen" kanssa ja korostetaan strategian uutta lähestymistapaa. Strategian nimenä voisi olla esimerkiksi **"Elämänlaatua kaikille: Kestäväpohjaisen tulevaisuuden rakentaminen Euroopalle maailmassa"** tai lyhyempänä versiona **"Kestäväpohjainen eurooppalainen strategia"**.

9. kehottaa laatimaan **entistä tehokkaamman viestintästrategian**, jonka piiriin paikallis- ja alueviranomaiset kuuluvat, jotta parannetaan tietoisuutta uudesta strategiasta ja edistetään sen keskeisiä viestejä.

Nykyiset ja uudet haasteet

10. katsoo, että **nykyinen rahoitus-, talous-, sosiaalinen ja ekologinen kriisi** on muuttanut radikaalisti taustatekijöitä, joiden pohjalta keskustelua Lissabonin strategian tulevaisuudesta käydään. Tämä tarkoittaa, ettei tähänastinen lähestymistapa ole oikea vaihtoehto. Kriisiin liittyy lukuisia **välittömiä haasteita**, etenkin työttömyyden jatkuvan kasvun torjunta Euroopassa erityisesti nuorten keskuudessa sekä protektionismin uhan käsittely. Kriisi on tuonut esiin globaalin talousmallin rakenteellisia heikkouksia ja korostanut uuden, niin ekologisesti, sosiaalisesti kuin myös taloudellisesti kestäväpohjaisen lähestymistavan sekä pankki- ja rahoitusalan entistä tiukemman sääntelyn tarvetta.

([1]) *New Economics Foundation* -säätiö (http://www.neweconomics.org/gen/) on laatinut kansalliset hyvinvoinnin perusteet (*National Accounts of Well-being*) eli tekijät, joilla määritellään henkilökohtainen hyvinvointi ja sosiaalinen hyvinvointi.

([2]) Näin todetaan esim. Yhdistyneen kuningaskunnan kestävän kehityksen komitean maaliskuussa 2009 julkaisemassa raportissa *Prosperity without Growth: the Transition to a Sustainable Economy*. Ks. http://www.sd-commission.org.uk/pages/redefining-prosperity.html

11. toistaa, että ennen kuin talouskriisi iski Eurooppaan ja kun taloustilanne oli suhteellisen hyvä, **köyhyysaste oli Euroopassa korkea ja tuloerot kasvoivat**. Euroopan komission lokakuussa 2008 julkaisemien lukujen Euroopan väestöstä 16 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella, yksi kymmenestä asuu taloudessa, josta kukaan ei käy työssä, ja 19 prosenttia lapsista elää köyhyyden uhkaamina ([1]). Köyhyyden ja tuloerojen kasvun torjumisen Euroopassa on oltava tulevan strategian keskeisiä tavoitteita.

12. panee merkille Eurooppaa odottavat monet **pitkän aikavälin haasteet**, joihin on tartuttava uudessa strategiassa, kuten väestökehityksen muutos, ilmastonmuutos, energiavarmuus, globalisaatio ([2]) sekä alueellisen koheesion saavuttaminen EU:ssa. Komitea pahoittelee, ettei EU:n vuoden 2020 strategiaa käsittelevästä kuulemisesta annetussa komission asiakirjassa painoteta vahvemmin alueellista yhteenkuuluvuutta perusperiaatteena, ja kehottaa komissiota sitoutumaan alueellista yhteenkuuluvuutta koskevien, Lissabonin sopimukseen sisältyvien määräysten mukaisesti esittämään arvion alueellisista vaikutuksista jokaisen paikallis- ja/tai alueviranomaisten toimivaltaan vaikuttavan uuden säädösehdotuksen yhteydessä.

13. toteaa, että sosiaali-, rahoitus- ja talouskriisin vuoksi **julkistaloudet** ovat tulevina vuosina **huomattavan paineen alaisina**, joten on tärkeää, että resurssit ja rahoitus kohdennetaan tehokkaasti paikallis-, alue-, jäsenvaltio- ja unionitasolla, jotta varmistetaan oikeanlaiset investoinnit, joiden avulla saavutetaan uuden strategian laaja-alaiset tavoitteet. Jotta kunnat ja alueet voivat osallistua tehokkaasti Lissabonin strategian täytäntöönpanoon, on tärkeää varmistaa, että Euroopan unioni ja jäsenvaltiot noudattavat täysin **paikallisviranomaisten taloudellisia resursseja** koskevia Euroopan neuvoston paikallisen itsehallinnon peruskirjan periaatteita (9 artikla).

14. katsoo, että sekä todellisen sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttaminen että pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen edellyttää kaikissa politiikoissa alueellista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon Euroopan alue- ja paikallistason erityispiirteet. Niin ikään on tarpeen, että yhteisön talousarviossa varataan riittävät määrärahat alueellisesti tasapainoisen kehityksen tukemiseksi unionissa.

15. ehdottaa, että **uudessa strategiassa asetetaan etusijalle** investoinnit ympäristöystävälliseen talouteen, sosiaalinen koheesio ja monitasoisen hallinnon varmistaminen ja että siinä tarkastellaan uudella tavalla uuden strategian vaikutuksen mittaamista.

([1]) Työllisyyden pääosasto, MEMO/08/625, 16. lokakuuta 2008. Ks. http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fr&catId=637

([2]) Ks. Euroopan komission joulukuussa 2008 julkaisema raportti "Alueet 2020" (*Regions 2020*).

Investoinnit ympäristöystävälliseen talouteen

16. kehottaa sisällyttämään **EU:n ilmastonmuutostavoitteet ja sitoumukset** uuteen strategiaan, jotta koko Euroopassa luodaan vähäpäästöinen talous.

17. kehottaa EU:n johtohenkilöitä asettamaan keskeiseksi painopisteeksi **Euroopan kilpailukyvyn kehittämisen ympäristöystävällisessä taloudessa**, jotta EU voi ottaa johtavan roolin luotaessa globaalin talouden vakaa ja kestäväpohjainen perusta. Tämä tarkoittaa esimerkin näyttämistä investoimalla ensisijaisesti uuteen ympäristöystävälliseen tekniikkaan, tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan energiantuotantoon, energiatehokkuuteen, kestäväpohjaisiin tuotanto- ja kulutusmalleihin, tieto- ja viestintätekniikkaan ja laajakaistainfrastruktuuriin syrjäisissä yhteisöissä sekä edistämällä ympäristönsuojelua ja luonnon säilyttämistä. Eurooppalaisilla korkeakouluilla, tutkimuskeskuksilla ja pk-yrityksillä on keskeinen rooli edistettäessä tätä asialistaa ([3]). Tämä edellyttää Euroopan talouden rakenteellisia muutoksia sekä makrotalouspolitiikan ja aktiivisen työmarkkinapolitiikan koordinointia, jotta tuetaan siirtymistä ympäristöystävälliseen talouteen.

18. kehottaa laatimaan **ympäristönsuojeluun liittyviä valmiuksia ja ympäristöystävällisiä työpaikkoja koskevan eurooppalaisen strategian**, jotta luodaan valmiuksien ja tietojen parantamiseen tähtäävä investointikehys kestäväpohjaisen talouden kehittämisen tukemiseksi. EU:n tulevat rahoitusohjelmat, mukaan luettuina elinikäisen oppimisen ohjelma ja Euroopan sosiaalirahasto, tulisi kohdentaa tukemaan investointeja ympäristöystävällisiin työpaikkoihin ja ympäristönsuojeluun liittyviin valmiuksiin. Tässä yhteydessä on etenkin otettava huomioon uudet, dynaamiset ja innovatiiviset pk-yritykset ([4]).

19. kehottaa EU:ta hyväksymään **yhtenäisen kannustinkehyksen ja tukijärjestelmät (sääntelyn ympäristömyönteinen parantaminen)**, jotta tuetaan kestäväpohjaisen talouden kehittämistä Euroopassa.

20. kehottaa asettamaan etusijalle innovatiivisia lähestymistapoja koskevien **parhaiden käytänteiden vaihdon**. Tavoitteena on, että yksittäisissä jäsenvaltioissa luodaan kannustimia, jotta EU:n kansalaiset, yritykset ja viranomaiset omaksuvat ympäristöystävälliset toimintatavat ja jotta niistä palkitaan ja jotta kestäväpohjaisen kehityksen vastaisista toimintatavoista joutuu kärsimään.

([3]) Tästä esimerkkinä on Cornwallin rannikolla vuoteen 2010 mennessä toteutettava *Wave Hub* -hanke. EAKR:n tuen avulla toteutettava hanke on Yhdistyneen kuningaskunnan ensimmäinen offshore-esittelylaitos aaltoenergian hyödyntämiseksi. Hanke toteutetaan julkisen, yksityisen ja tutkimussektorin yhteistyönä.

([4]) Esimerkkeinä mainittakoon Walesin edustajiston hallituksen 9. heinäkuuta 2009 esittämä julkaisu *Capturing the Potential – A Green Jobs Strategy for Wales* ja Skotlannin aluehallituksen kesäkuussa 2005 esittämä julkaisu *Going for Green Growth: a Green Jobs Strategy for Scotland*.

21. painottaa, että **ympäristöystävällinen lähestymistapa saattaa luoda myönteisen kehityssuunnan**, jonka avulla voidaan ratkaista taloudellisia ja yhteiskunnallisia ongelmia. Esimerkiksi rakennerahastoasetuksiin äskettäin tehtyjen muutosten ansiosta on voitu tukea pienituloisten kotitalouksien energiatehokkuustoimia.

22. korostaa paikallisyhteisöjen **alhaalta ylöspäin suuntautuvien aloitteiden merkitystä** pyrittäessä muutoksiin paikallistasolla ([1]).

Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja osallistaminen

23. korostaa yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa olevia suojelevan **sosiaaliturvan ja sosiaalisen suojelun järjestelmien** arvoa ja merkitystä sekä tarvetta säilyttää vahva eurooppalainen sosiaalimalli ([2]).

24. tunnustaa Lissabonin sopimukseen liitetyn yleishyödyllisiä palveluita koskevan pöytäkirjan mukaisesti yleishyödyllisten palvelujen, etenkin yleishyödyllisten sosiaalipalvelujen, erittäin tärkeän merkityksen. Niiden järjestäminen ja rahoitus on turvattava nykyistä paremmin. Komitea tunnustaa niin ikään julkisten lähipalvelujen merkityksen kansalaisille.

25. kehottaa toteuttamaan toimia **lapsia ja kaikkia sukupolvia koskevan köyhyyden** poistamiseksi perheistä sekä korostaa tarvetta säilyttää lastenhoitopalveluja koskevat Barcelonan tavoitteet ([3]).

26. painottaa **kaikki Euroopan alueet kattavan ja riittävästi rahoitetun EU:n laajuisen koheesiopolitiikan** merkitystä avaintekijänä tuettaessa uuden strategian toteuttamista, ja hylkää kaikki pyrkimykset uudelleenkansallistaa rakennerahastoja tai sivuuttaa koheesiopolitiikan alueellinen ulottuvuus EU:n talousarvion tulevan tarkistuksen yhteydessä.

27. kehottaa hyödyntämään olemassa olevaa tietoa ja parhaita käytänteitä EU:n rakennerahasto-ohjelmissa nykyistä tehokkaammin kaikkien EU:n alueiden eduksi.

28. kehottaa EU:n johtohenkilöitä hyödyntämään köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan Euroopan teemavuotta 2010 ja sitoutumaan **sosiaalisen koheesion ja sosiaalisen osallistamisen ensisijaiseen asemaan** tavoitteena torjua kasvavaa työttömyyttä, eroja alueiden talouden suorituskyvyssä, sosiaalista syrjäytymistä, työssäkäymättömyyttä ja taloudellista toimettomuutta. Alueiden komitea yhtyy Barcan raportissa ilmaistuun näkemykseen, että EU:n rakennerahasto-ohjelmat ovat keskeinen välinen sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi.

29. kehottaa ryhtymään toimiin **nuorisotyöttömyyden** kasvavan uhan torjumiseksi siten, että asetetaan etusijalle investoinnit yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja taitojen kehittämiseen, mukaan luettuina ohjelmat nuorten liikkuvuuden edistämiseksi. Komitea on tyytyväinen neuvoston marraskuussa 2008 antamaan suositukseen nuorten vapaaehtoistyöntekijöiden liikkuvuudesta sekä komission ehdotukseen, jonka mukaan vuosi 2011 olisi nimettävä vapaaehtoistyön eurooppalaiseksi teemavuodeksi.

30. kehottaa antamaan nykyistä enemmän tunnustusta **naisten keskeiselle panokselle** työvoimassa sekä naispuolisille yrittäjille ja innovoijille. Euroopalla on vielä paljon tehtävää sukupuolten tasa-arvon saavuttamisessa. Euroopan komission äskettäin ilmestynyt raportti osoittaa, että pysyvänä ongelmana ovat etenkin sukupuolten väliset palkkaerot samoin kuin työ- ja yksityiselämän tasapainottaminen ja sukupuoleen perustuvat stereotyyppiset asenteet ([4]) ([5]). Komitea toivookin, että laaditaan suosituksia ja kannustimia, jotta naiset pääsevät työelämään ja pysyvät työssä.

31. kehottaa **tunnustamaan nykyistä paremmin kaikkien yhteiskunnan jäsenten arvon ja panoksen**. Uudessa strategiassa tulisi painottaa kansalaisyhteiskunnan merkitystä ja etenkin usein unohdettua kolmannen sektorin, hoitohenkilöstön ja vapaaehtoisten panosta muiden hyvinvoinnille. Lisäksi uudessa strategiassa tulisi edistää **aktiivisen ikääntymisen** politiikkoja ja sukupolvien välisiä aloitteita.

32. katsoo, että tulevaan EU:n koheesiopolitiikkaan tulisi sisältyä tuki sellaisille **paikallisille kehitysaloitteille**, jotka suunnataan tiettyihin erityisiä sosiaalis-taloudellisia haasteita kohdanneille kaupunki- ja maaseutuyhteisöille. Tätä lähestymistapaa on aiemmin sovellettu onnistuneesti eri aloitteissa, kuten Equal, Leader ja Urban sekä tavoitteiden 1 ja 2 piiriin kuuluvissa ohjelmissa.

([1]) Tanskalainen Thistedin kunta on esimerkki siitä, miten kunnan toimet ilmastonmuutokseen vastaamiseksi ovat johtaneet siihen, että yli 100 prosenttia sähkönkulutuksesta ja yli 80 prosenttia lämpöenergiankulutuksesta katetaan turvautumatta fossiilisiin polttoaineisiin. Ks. www.climate.thisted.dk

([2]) Asiaa tarkastellaan ansiokkaasti Richard Wilkinsonin ja Kate Pickettin teoksessa *The Spirit Level: Why More Equal Societies Almost Always Do Better*, Allen Lane, maaliskuu 2009. Sosiaalifoorumi vaatii eurooppalaista vähimmäispalkkajärjestelmää. Lisäksi on vaadittu, että EU sitoutuu noudattamaan ihmisarvoista työtä koskevia Kansainvälisen työjärjestön standardeja.

([3]) "Lastenhoidon järjestäminen vuoteen 2010 mennessä ainakin 90 prosentille 3-vuotiaista oppivelvollisuusiän saavuttaneisiin lapsiin ja ainakin 33 prosentille alle 3-vuotiaista lapsista." Ks. http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

([4]) Naisten ja miesten tasa-arvo – 2009, KOM(2009) 77 lopullinen.

([5]) Goldman Sachsin julkaisussa vuodelta 2007 *Women Hold Up Half the Sky* (The Global Economics Paper No: 164), todetaan, että sukupuolten yhtäläisen kohtelun lisääminen edistäisi talouskasvua. Norjan hallitus on ottanut käyttöön kiintiön varmistaakseen, että kaikkien yksityisten yhtiöiden hallitusten jäsenistä vähintään 40 prosenttia on naisia, koska se pitää kiintiöitä taloudellisesti järkevänä. Maailmanpankki toteaa julkaisussaan *The World Bank and Gender Equality* (Issues Brief, huhtikuu 2009), ettei köyhyyttä voida poistaa, jollei päästä sukupuolten tasa-arvoon, ja kutsuu naisten rajallisia mahdollisuuksia talouselämässä "huonoksi talouspolitiikaksi".

33. suhtautuu myönteisesti lähestymistapaan, jonka mukaan valtiontuilla voidaan tukea kestäväpohjaista taloudellista tuotantoa paikallistasolla (esimerkiksi asettamalla etusijalle ympäristömyötäiset hankinnat ja laajakaistainfrastruktuurin saatavuus syrjäisillä maaseutualueilla).

Monitasoinen hallinto

34. korostaa tarvetta kutsua **paikallis- ja aluetaso osallistumaan** uuden strategian muotoiluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

35. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten merkitystä johdettaessa **rahoitus- ja talouskriisiin reagointia paikallistasolla** välittömiin ja lyhyen aikavälin haasteisiin vastaamiseksi ([1]).

36. kehottaa **parantamaan** Euroopan eri hallintotasojen **koordinointia ja yhteistyötä** sekä vahvistamaan huomattavasti uuden strategian alueulottuvuutta.

37. kehottaa EU:n johtohenkilöitä **varmistamaan, että EU:n tulevat menot** kohdennetaan uuden strategian päätavoitteiden saavuttamiseen siten, että rakennerahastovarat sidotaan käyttötarkoitukseen Lissabonin strategian mukaisesti kaikilla keskeisillä EU:n talousarvion aloilla.

38. kehottaa luomaan **nykyistä vahvempia kannustimia jäsenvaltioiden hallituksille**, jotta ne sitoutuvat saavuttamaan uuden strategian – mahdollisesti myös sitovat – tavoitteet strategian tehokkaaksi toteuttamiseksi paikallistasolla.

39. suhtautuu myönteisesti siihen, että strategia nivotaan **Euroopan komission ja Euroopan parlamentin toimikauteen**. Euroopan parlamentin rooli tulisi määritellä uudessa strategiassa nykyistä selkeämmin unionin demokraattisesti valittuna elimenä, joka toimii yhteistyössä alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kanssa.

40. panee merkille, että EU:n koheesiopolitiikassa on vakiintunut **monitasoinen hallintorakenne** rakennerahasto-ohjelmien soveltamiseksi, ja toteaa, että **uudessa strategiassa tulisi hyödyntää näitä olemassa olevia kumppanuusrakenteita** hallintorakenteiden nykyisten heikkouksien poistamiseksi. Hallintorakenteiden nimenomainen mukauttaminen EU:n koheesiopolitiikan alueohjelmiin on huomattavasti tehokkaampi keino varmistaa politiikan koordinointi.

41. ehdottaa, että nykyisille kumppanuuksille annetaan **aktiivinen rooli valmisteltaessa kansallisia uudistusohjelmia** ja että rakennerahasto-ohjelmat muodostavat *alueellisen kokonaisuuden* kansallisten uudistusohjelmien ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Komitea panee huolestuneena merkille, ettei kuulemista käsittelevä asiakirja sisällä konkreettisia ehdotuksia siitä, millä tavoin paikallis- ja alueviranomaisten sekä alueparlamenttien ja alueellisten edustuselinten on määrä osallistua EU:n vuoden 2020 strategian ja kansallisten uudistusohjelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Strategian vaikutuksen mittaaminen

42. panee merkille **lisääntyvän tyytymättömyyden BKT:n käyttöön** ensisijaisen indikaattorina talouden suorituskykyä mitattaessa ja kehottaa laatimaan uusia indikaattoreita, joiden avulla voidaan mitata nykyistä tarkoituksenmukaisemmin vaurautta, hyvinvointia ja elämänlaatua Euroopassa ([2]).

43. kehottaa ottamaan kyseisten toimien yhteydessä huomioon **laaja-alaisemmat yhteiskunnalliset ja ympäristönsuojelua koskevat haasteet**, mukaan luettuina lasten köyhyyden indikaattorit, tulojen jakautuminen, hiilidioksidi- ja muut päästöt, vaikutus biologiseen monimuotoisuuteen sekä muut tekijät, jotka sisältyvät hyvinvoinnin laaja-alaiseen määritelmään ja jotka kuvastavat eroja valtiotasoa alempana Euroopassa ([3]).

44. kehottaa **kytkemään paikallis- ja alueviranomaiset suoraan tavoitteiden ja indikaattorien määrittelyyn** uutta strategiaa varten. Kaupunginjohtajien yleiskokouksessa tammikuussa 2009 allekirjoitettu sopimus osoittaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat edistää keskeisiä poliittisia aiheita ja olla sitoumuksissaan jäsenvaltio- ja unionitason hallintoa kunnianhimoisempia.

([1]) Esimerkiksi Walesissa on järjestetty lokakuun 2008 jälkeen kuusi taloushuippukokousta, joihin kaikki keskeiset sidosryhmät ovat osallistuneet suunnitellakseen vastauksia kriisiin. Walesin aluehallitus on myös hyödyntänyt Euroopan sosiaalirahastoa rahoittaakseen yhdistettyä palkka- ja koulutustukea työnantajille, jotka työllistävät äskettäin työttömiksi jääneitä työntekijöitä (React) tai irtisanomisen uhkaamia työntekijöitä (Proact). Euroopan perifeeristen merellisten alueiden liitto antoi 15. heinäkuuta 2009 julistuksen *Emerging Stronger from the Crisis: a European Territorial Pact*, jossa huomioidaan alueelliset vastaukset kriisiin kaikkialla Euroopassa ja kehotetaan järjestämään Euroopan komission, jäsenvaltioiden ja alueviranomaisten (sekä alueiden komitean) erityiskokous, jossa keskustellaan pitkän aikavälin vastauksista kriisiin.

([2]) Erityisen mielenkiintoinen on Ranskan presidentin Nicolas Sarkozyn asettama komitea talouden suorituskyvyn ja sosiaalisen edistyksen mittaamiseksi. Sen tehtävänä on laatia BKT:tä pidemmälle meneviä uusia indikaattoreita taloudellisen ja sosiaalisten edistyksen mittaamiseksi.

([3]) Walesin aluehallituksen uudessa kestävän kehityksen strategiassa *One Planet: One Wales* määritellään Walesia varten viisi keskeistä indikaattoria, joiden avulla Wales voi tarkastella strategian keskeisiä tekijöitä: (i) ekologinen jalanjälki (ii) biologinen monimuotoisuus (iii) bruttoarvonlisä (vastaa BKT:tä mittaussuureena) (iv) pienituloiset kotitaloudet (v) hyvinvointi.

Näyttöön perustuva lähestymistapa

45. korostaa, että käsillä oleva lausunto perustuu Prahassa maaliskuussa 2009 käynnistetyn, strategian tulevaisuutta käsittelevän alueiden komitean kuulemisen tuloksiin sekä Brysselissä, Walesissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettuun aktiiviseen tutkimustoimintaan. **Lissabonin strategian seurantafoorumi** osallistui oikea-aikaisesti kuulemisesta saatujen tulosten kattavaan analysointiin.

46. pitää välttämättömänä, että **alueiden komitea seuraa edelleen uuden strategian toteuttamista** paikallistasolla verkostojensa ja etenkin Lissabonin strategian seurantafoorumin avulla.

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Uudet taidot uusia työpaikkoja varten – Työmarkkinoiden ja ammattitaitotarpeiden ennakoiminen ja yhteensovittaminen”

(2010/C 141/03)

ALUEIDEN KOMITEA

— toteaa, että poliittisten (valtiollisten, alueellisten ja kunnallisten) toimijoiden on käytettävä vaikutusvaltaansa ja huolehdittava, että kriisin kielteiset vaikutukset kumotaan, sekä asetettava vähähiiliseen talouteen liittyvät mahdollisuudet selvästi etusijalle ja edistettävä niitä soveltamalla tarkistettua Lissabonin strategiaa yhdennetyllä ja kestävällä tavalla.

— panee merkille, että tuhannet työntekijät EU:n jäsenvaltioissa ovat jo menettäneet työpaikkansa talouskriisin jatkuessa. Uusien markkinoiden syntyminen ja yritysten siirtyminen halvan tuotannon maihin vahvistavat tätä suuntausta entisestään. Kaikkien työntekijöiden taitojen kohentaminen ja mukauttaminen vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita on aivan välttämätöntä.

— katsoo, että laadukas peruskoulutus luo pohjan taitojen hankkimiselle ja lisää valmiutta elinikäiseen oppimiseen. Etenkin Euroopan unionin yhteiskunnat kehittyvät yhä enemmän osaamisyhteiskunniksi, joissa erittäin pätevän työvoiman kysyntä on entistä voimakkaampaa ja valtaosa työpaikoista on palvelualan työpaikkoja.

— kiinnittää huomion siihen, että ilmastonmuutoksesta johtuvat uudistukset kohti vähähiilistä taloutta sekä teknologian ja ennen kaikkea tieto- ja viestintätekniikan jatkuva kehittyminen edellyttävät osittain perinpohjaisia rakennemuutoksia nykyisillä aloilla. Tämä merkitsee vastaavanlaisia muutoksia myös työmarkkinoilla, mutta samalla tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia luoda uusia (ympäristöystävällisiä) työpaikkoja, jotka usein ovat luonteeltaan monitieteisiä ja monien alojen osaamista vaativia.

Esittelijä: Marianne Fügl (AT, PSE), Traisenin apulaispormestari

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Uudet taidot uusia työpaikkoja varten – Työmarkkinoiden ja ammattitaitotarpeiden ennakoiminen ja yhteensovittaminen

KOM(2008) 868 lopullinen

I. **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

1. on tyytyväinen komission tiedonannossaan "Uudet taidot uusia työpaikkoja varten" osoittamaan sitoutuneisuuteen.

2. toteaa, että pahin talous- ja finanssikriisi vuosikymmeniin on jo saanut aikaan työllisyys- ja sosiaalikriisin, joka kärjistyy tulevaisuudessa, joten sen vaikutuksia on ennakoitava ja lievennettävä ([1]).

3. toteaa, että poliittisten (valtiollisten, alueellisten ja kunnallisten) toimijoiden on käytettävä vaikutusvaltaansa ja huolehdittava, että kriisin kielteiset vaikutukset kumotaan, sekä asetettava vähähiiliseen talouteen liittyvät mahdollisuudet selvästi etusijalle ja edistettävä niitä soveltamalla tarkistettua Lissabonin strategiaa yhdennetyllä ja kestävällä tavalla.

4. toteaa, että lähivuosina on välttämätöntä tehdä analyysi Euroopan unionin työmarkkinoiden kehityksestä.

Tulevat haasteet

5. toteaa, että Euroopan unionilla ja sen 27 jäsenvaltioilla on tulevina vuosina ratkaistavanaan monia haasteita teollisuus- ja tietoyhteiskunnan perinteisten rakenteiden ja toimintakulttuurin muuttuessa osaamis- ja innovaatioyhteiskunnan uudenlaisiksi käytännöiksi, joissa tulevaisuutta ennakoiva ketteryys on avainasemassa.

6. panee merkille, että tuhannet työntekijät EU:n jäsenvaltioissa ovat jo menettäneet työpaikkansa talouskriisin jatkuessa. Uusien markkinoiden syntyminen ja yritysten siirtyminen halvan tuotannon maihin vahvistavat tätä suuntausta entisestään. Kaikkien työntekijöiden taitojen kohentaminen ja mukauttaminen vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita on aivan välttämätöntä.

7. katsoo, että laadukas peruskoulutus luo pohjan taitojen hankkimiselle ja lisää valmiutta elinikäiseen oppimiseen. Etenkin Euroopan unionin yhteiskunnat kehittyvät yhä enemmän osaamisyhteiskunniksi, joissa erittäin pätevän työvoiman kysyntä on entistä voimakkaampaa ja valtaosa työpaikoista on palvelualan työpaikkoja.

8. on sitä mieltä, että väestönrakenteen muutokset ja väestön ikääntyminen on myös otettava aiempaa voimakkaammin huomioon.

9. kiinnittää huomion siihen, että ilmastonmuutoksesta johtuvat uudistukset kohti vähähiilistä taloutta sekä teknologian ja ennen kaikkea tieto- ja viestintätekniikan jatkuva kehittyminen edellyttävät osittain perinpohjaisia rakennemuutoksia nykyisillä aloilla. Tämä merkitsee vastaavanlaisia muutoksia myös työmarkkinoilla, mutta samalla tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia luoda uusia (ympäristöystävällisiä) työpaikkoja, jotka usein ovat luonteeltaan monitieteisiä ja monien alojen osaamista vaativia.

10. huomauttaa, että kaikki nämä muutokset vaikuttavat työntekijöihin, työmarkkinoihin ja yrityksiin.

11. ehdottaa, että ryhdytään pitkäjänteisiin konkreettisiin toimiin, joissa ytimenä ovat radikaalit toimet tutkimuksen, koulutuksen ja innovaatiotoiminnan tiiviinä yhteistyönä (ns. osaamiskolmio *knowledge triangle*). Tätä varten tehdään unionitasolla yhteistyötä kokemusten vaihtamiseksi ja asianmukaisten ratkaisujen luomiseksi.

Alueiden ja kuntien rooli

12. toteaa, että alueilla ja kunnilla on tärkeä rooli komission tiedonannossa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisessa.

13. on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa todetaan suorasanaisesti ammattitaitotarpeiden ja työmarkkinoiden olevan hyvin erilaisia eri alueilla. Lisäksi kunnat ja alueet ovat tärkeimpiä perus- ja keskiasteen koulutuksen tarjoajia, ja juuri peruskoulutuksessa luodaan pohja lisätaitojen hankkimiselle. Sellaiset liikkuvuuden sekä jatko- ja täydennyskoulutuksen kannalta välttämättömät edellytykset kuin liikenneyhteydet, lastenhoitopalvelut ja oppilaitokset ovat niin ikään erittäin usein alue- ja paikallisviranomaisten vastuulla.

([1]) Komission 4. toukokuuta 2009 esittämän kevätennusteen mukaan EU:n työttömyysasteen odotetaan nousevan 11 prosenttiin vuonna 2010. Työllisyys vähenee sekä EU:ssa että euroalueella todennäköisesti noin 2,5 prosenttia tänä vuonna ja edelleen 1,5 prosenttia vuonna 2010, mikä vastaa noin 8,5 miljoonan työpaikan menetystä kyseisinä vuosina. Vertailun vuoksi mainittakoon, että vuosina 2006–2008 luotiin vajaat 9,5 miljoonaa työpaikkaa. http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/693&format=HTML&aged=0&language=DE&guiLanguage=en

14. katsoo, että ammatillinen liikkuvuus myös yli rajojen on edellytys sille, että valinnanvapaus lisääntyy ja että yhä useampi löytää uuden ja aiempaa paremman työpaikan.

15. katsoo, että alueiden ja kuntien osallistumisen tehostaminen kaikkien sidosryhmien alueellista yhteistyötä vahvistamalla, alueellisten työmarkkinoiden analysointi sekä tulevien ammattitaitotarpeiden arviointi ovat rakenteeltaan heikoille alueille, syrjäisimmille alueille ja väestökadon uhkaamille maaseutualueille välttämättömyys. Alue- ja paikallisviranomaisten tietojen ja kokemusten huomioon ottaminen on niin ikään välttämätöntä suunniteltaessa unionitason ratkaisuja haasteisiin.

16. kehottaa hyödyntämään Euroopan sosiaalirahaston rahoitusvaroja paikallis- ja alueyhteisöjen hyväksi nykyistä tehokkaammin. Siten varmistetaan, että alueet ja kunnat saavat tarvitsemansa varat nopeasti ja suoraan käyttöönsä. Myös varojen käyttöä voidaan näin koordinoida paremmin.

Työmarkkinoiden muutokset

17. korostaa, että sekä yksittäisten jäsenvaltioiden että koko EU:n työmarkkinoihin kohdistuu erilaisia kehityssuuntauksia.

18. toteaa, että nykyään tuskin kenelläkään enää on sama työpaikka koko elämänsä ajan. Vuonna 2005 tehdyn tutkimuksen mukaan työntekijöillä oli siihenastisen työelämänsä aikana ollut jo keskimäärin neljä työpaikkaa. ([1]) Lisäksi monet työntekijät ovat välillä töissä ja välillä taas työttöminä, ja epävarmat työsuhteet yleistyvät. Siksi komitea kehottaa tasapainottamaan sosiaaliturvaa koskevan perustarpeen ja työmarkkinoilla välttämättömän joustavuuden työntekijöiden etua ajatellen (kuten tämä on otettu huomioon joustoturvan käsitteessä).

19. katsoo, että ammatillisella liikkuvuudella on nykyisessä työelämässä tärkeä rooli, ja ennen kaikkea nuorehkot, erittäin pätevät työntekijät ovat valmiita ottamaan vastaan uusia ammatillisia haasteita. Ammattiin ja työpaikan sijaintiin joustavasti suhtautuvien ihmisten uskotaan sopeutuvan helpommin uusiin tilanteisiin ja näin ollen myös kykenevän hankkimaan uusia taitoja.

20. muistuttaa, että väestö ikääntyy kovaa vauhtia, ja EU:n työvoimapotentiaali voi vuoteen 2030 mennessä pienentyä vajaalla 20 miljoonalla työntekijällä. ([2]) Siksi työntekijöiden on jo nyt hankittava riittävät taidot pärjätäkseen tulevaisuuden työmarkkinoilla ja mahdollisuudet saada koulutusta sekä jatko- ja täydennyskoulutusta on taattava. Samalla maahanmuuton hallinnointiin on kehitettävä sekä yksilön, vastaanottavan maan että lähtömaan tarpeet huomioon ottavia älykkäitä järjestelmiä.

21. kiinnittää huomion siihen, että on odotettavissa, että erittäin pätevän, mukautumiskykyisen ja mitä erilaisimpia taitoja (paitsi teknisiä myös sosiaalisia ja kulttuurisia taitoja, esimerkiksi viestintä- ja konfliktinratkaisutaitoja) omaavan työvoiman kysyntä kasvaa seuraavien kymmenen vuoden aikana. Niin sanottujen "vähäistä" ja "keskitasoista" pätevyyttä vaativien töiden tekijöille asetettavat vaatimukset lähentyvät jatkuvasti toisiaan. Kaiken kaikkiaan kyseisiin töihin vaaditaan yhä korkeampaa koulutusta, ja vähäistä pätevyyttä edellyttävien työtehtävien kysyntä vähenee. Samaan aikaan korkeaa pätevyyttä vaativien töiden palkkataso nousee ja vähäistä pätevyyttä vaativien laskee. Tähän töiden polarisoitumiseen on reagoitava tuottavuusperusteisella palkkapolitiikalla, jotta voidaan torjua matalapalkka-alojen kehittymistä. Tarvitaan ponnisteluja, jotta ihmisille avautuu asianmukaisten pätevöitymistoimien kautta todellisia mahdollisuuksia liikkuvuuteen.

Tulevien taitotarpeiden ennakointi

22. kannustaa jäsenvaltiota kehittämään avoimia ennuste- ja ennakointivälineitä, joiden avulla voidaan edistää uusien osaamisintensiivisten työpaikkojen syntyä ja kehittää koulutusta sen mukaan, millaisia taitoja työmarkkinoilla tarvitaan.

23. kehottaa toteuttamaan sekä määrällisiä että laadullisia toimia tällaisten ennustevälineiden luotettavuuden ja tehokkuuden takaamiseksi. Tällä tavoin voidaan laatia luotettavia ennusteita siitä, millaista työvoimaa tai taitoa tulevaisuuden työmarkkinoilla tarvitaan.

24. katsoo, että ollakseen työmarkkinoilla kilpailukykyisiä työntekijöiden on ennen kaikkea oltava joustavia, kyettävä reagoimaan odottamattomiin muutoksiin ja omattava hyvät viestintätaidot. ([3]) Lisäksi olosuhteet on muokattava sellaisiksi, ettei joustavuus toteudu yksipuolisesti työntekijöiden kustannuksella. Tämä tarkoittaa, että eri hallintotasojen viranomaisten ja työmarkkinaosapuolten on yhdessä kehitettävä ideoita siitä, miten sosiaaliturvan tarve ja työmarkkinoiden joustavuusvaatimukset voidaan sovittaa yhteen. Tässä yhteydessä on myös muistettava, ettei EU:n sisämarkkinoilla saa edistää kilpailua mahdollisimman alhaisista standardeista.

25. kehottaa tiivistämään yritysten, ammatti- ja muiden oppilaitosten, kuntien, alueiden ja etujärjestöjen yhteistyötä näissä asioissa. Ennen kaikkea on edistettävä yritysten sekä ammatti- ja muiden oppilaitosten yhteistyötä, jotta voidaan luoda kumppanuuksia keskipitkän aikavälin ammattitaitotarpeiden täyttämiseksi. Lisäksi voitaisiin kvalitatiivisin tutkimuksin hankkia tietoa siitä, mitä työnantajat odottavat opiskelijoilta ja tutkinnon suorittaneilta.

([1]) Eurobarometri-tutkimus 64.1 maantieteellisestä ja työperäisestä liikkuvuudesta, syyskuu 2005.

([2]) Euroopan unionin neuvosto, työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean yhteinen lausunto aktiivisena ikääntymisestä 9269/07, toukokuu 2007.

([3]) *Origins and Consequences of Changes in Labour Market Skill Needs. Considerations from a European Perspective*. Analytical Report for the European Commission prepared by the European Expert Network on Economics of Education (EENEE) (koulutuksen taloustieteen eurooppalaisen asiasiantuntijaverkoston EENEEn komission toimeksiannosta laatima analyyttinen raportti työmarkkinoiden taitotarpeiden muutosten syistä ja seurauksista), www.education-economics.org, s. 25.

26. tukee komission näkemystä, jonka mukaan asianmukaisten poliittisten ratkaisujen löytäminen haasteisiin edellyttää ehdottomasti lisätietoja jäsenvaltioissa vallitsevasta tilanteesta.

27. kehottaa Euroopan komissiota jatkamaan ja vahvistamaan yhteistyötään Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) kanssa sekä hyödyntämään sen tutkimusten tuloksia, jotta uusien ammatillisten taitojen tarpeet työmarkkinoilla pystyttäisiin kartoittamaan ajoissa ja käytettävissä olisi aihetta koskevia seikkaperäisiä ennusteita.

28. korostaa, että tietoja kerättäessä ja käytettäessä alueelliset erot on otettava huomioon. Vain siten on mahdollista kehittää EU:n eri jäsenvaltioiden yksittäisille alueille mukautettuja konkreettisia toimia.

Koulutuksen sekä jatko- ja täydennyskoulutuksen merkitys

29. katsoo, että on taattava, että tulevaisuuden työmarkkinoilla tarvittavalla työvoimalla on tarvittavat taidot. Siksi koulutus sekä ammatillinen jatko- ja täydennyskoulutus on erittäin tärkeää. Korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä ammattioppilaitosten tulee ottaa työelämässä jo olevien tarvitsemien tietojen ja taitojen opettaminen yhtä tärkeäksi tehtäväksi kuin nuorten peruskoulutus.

30. huomauttaa, että on suunniteltava ja toteutettava sellaisia strategioita ja politiikkoja, jotka vahvistavat elinikäistä oppimista ja lisäävät joustavuutta ja varmuutta työllisyyden alalla.

31. korostaa, että nykyiset työpaikat on säilytettävä, ja niihin on investoitava. Tämän vuoksi yrityksillä on velvollisuus tarjota työntekijöille mahdollisuus talon sisäiseen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutus parantaa tuottavuutta ja talouskasvua. Komitea kehottaakin EU:ta ja jäsenvaltioita luomaan myös yrityksille tarkoitettuja kannustimia ja edistämään täydennyskoulutusta soveltamalla koordinoitua lähestymistapaa.

32. katsoo, että jo Bolognan ja Kööpenhaminan prosesseilla saavutettiin merkittäviä edistysaskelia eurooppalaisessa koulutusalueessa. Koska Euroopan unionin työmarkkinoilla vaaditaan tulevaisuudessa yhä enemmän taitoja, työntekijöiden ammatillisen liikkuvuuden kannalta on tärkeää, että tutkintojen tunnustaminen yksittäisissä jäsenvaltioissa on helpompaa.

33. huomauttaa, että korkeaa koulutustasoa vaativien työpaikkojen osuuden odotetaan nousevan 25,1 prosentista 31,3 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. ([1]) Toisaalta on torjuttava korkeasti koulutetun työvoiman ylitarjonnan uhka. Siksi on ajoissa tunnistettava – pätevyystason välttämättömän kohentamisen ohella – mitä taitoja työmarkkinoilla tarvitaan, jotta voidaan myös tarjota riittävästi korkeaa pätevyyttä vaativia työpaikkoja tarjonnan ja kysynnän tasapainottamiseksi.

34. katsoo, että eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen täytäntöönpanon tulisi lisätä tutkintojen avoimuutta, helpottaa jatko- ja täydennyskoulutuksen saantia ja lisätä työntekijöiden joustavuutta ja liikkuvuutta. Liikkuvuus on tässä yhteydessä ymmärrettävä paitsi yritysten väliseksi myös etenkin yrityksen sisäiseksi liikkuvuudeksi.

35. muistuttaa, että EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisille ja maahanmuuttajille on niin ikään annettava mahdollisuus saada koulutuksensa tunnustettua, jottei olemassa oleva tai mukana tuotu pätevyys mene hukkaan. Tässä yhteydessä myös kansainvälinen yhteistyö (esimerkiksi aivovuodon torjuminen yhdessä maahanmuuttajien kotimaiden kanssa) on erittäin tärkeää.

36. vaatii, että taitojen opettaminen on aloitettava jo varhaislapsuudessa, sillä valmiutta elinikäiseen oppimiseen voidaan edistää ennen kaikkea peruskoulutuksessa. Tämä siksi, että kyseisessä elämävaiheessa lapset omaksuvat uusia taitoja nopeimmin ja vaivattomimmin.

37. katsoo, että tarvittava pätevyys ja osaaminen ja tarjolla olevat työpaikat voidaan sovittaa nykyistä paremmin yhteen yritysten sekä ammatti- ja muiden oppilaitosten yhteistyön avulla valmistelemalla ja toteuttamalla EU:n laajuinen *e-skills*-ohjelma, jota voidaan tarpeiden ja tilanteiden mukaan varioida alueellisesti ja paikallisesti. Harjoittelut ja tutustumisjaksot antavat mahdollisuuden oppia lisää uusia taitoja ja tutustua työelämään.

38. katsoo, että olisi järkevää harkita työharjoittelua koskevan Euroopan unionin peruskirjan laatimista. Sen avulla voitaisiin parantaa nuorten oikeuksia työkokemuksen hankinnassa ja tunnustamisessa sekä helpottaa työelämän aloittamista.

Sosiaalinen yhtenäisyys

39. katsoo, että työn laadukkuuteen olisi ylipäänsä kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota myös EU:n tasolla. Komitea muistuttaa, että ihmisarvoisten työpaikkojen luominen on ollut osa YK:n vuosituhannen kehitystavoitteita vuodesta 2008 lähtien.

40. korostaa, että kasvu ja työllisyys eivät yksinään riitä saamaan Euroopan unionia elpymisen tielle, vaan samalla tarvitaan myös toimenpiteitä, joilla tuetaan sosiaalista eheyttä.

([1]) KOM(2008) 868 lopullinen, s. 9.

41. muistuttaa, että kaikille, jotka intressiensä sekä fyysisen tai henkisen kapasiteettinsa vuoksi eivät sovellu korkeaa pätevyyttä vaativille työmarkkinoille, on turvattava tarpeellisten tukiohjelmien avulla pääsy työmarkkinoille ja varmistettava heille tarvittaessa riittävät tulot tai kunkin jäsenvaltion lakisääteinen minimipalkka, mikäli siitä on säädetty.

42. vaatii, että naisten ja miesten yhdenvertaista osallistumista työmarkkinoille on parannettava poistamalla kaikki tätä estävät tekijät, muun muassa sukupuolten väliset palkkaerot.

43. muistuttaa, että väestön ikääntymisen myötä työvoiman tarve ja siten työllistymismahdollisuudet kasvavat hoito- ja sosiaalityön markkinoilla. Näin ollen on ryhdyttävä työvoiman pätevöittämistoimiin ja tehtävä yhteistyötä nykyistä tiiviimmin EU:n tasolla, jotta kysyntä ja tarjonta voidaan tasapainottaa EU:n sisällä.

44. ehdottaa, että edistetään joustavia työaikajärjestelyjä sisältäviä työmuotoja, jotka on sovitettu ikääntyneiden työntekijöiden kykyihin ja terveydentilaan. Näin etenkin ikääntyneet voisivat pysyä työmarkkinoilla eläkkeelle siirtymiseen asti.

45. katsoo, että paikallis- ja alueyhteisöjen sekä yritysten ja ammatti- ja muiden oppilaitosten yhteistyö tarjoaa jo onnistuneita esimerkkejä jatkokoulutuksen, työkokemuksen tunnustamisen sekä ammattitaidon ja työllisyysmahdollisuuksien lisäämisen saralla. Tällaiset hyvät käytännöt olisi toivottavaa kerätä yhteen ja julkaista. Lisäksi on tehtävä merkittäviä investointeja parhaiden käytäntöjen jalostamiseksi kaikille käyttöön levitettäviksi konsepteiksi, oppisisällöiksi sekä perus- ja ammattikoulutuksen opetus- ja oppimismenetelmiksi, joilla työssä tarvittavia kyvykkyyksiä voi vähin paikallisin lisäkustannuksin kehittää (tieto- ja viestintä-tekniikkaa hyväksikäyttävä massaräätälöinti).

46. toteaa, että nykyisiä rahoitusvälineitä (Euroopan sosiaalirahasto ja Euroopan aluekehitysrahasto) on mukautettava, jotta niiden avulla voidaan vastata muuttuvan työmarkkinatilanteen tuomiin haasteisiin.

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueelliset näkökohdat Mediakasvatuksen edistämisessä – Mediakasvatuksen asema EU:n koulutuspolitiikassa”

(2010/C 141/04)

ALUEIDEN KOMITEA

— toteaa, että alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat usein mediakasvatuksen sisällyttämisestä viralliseen koulutukseen kaikilla koulutustasoilla. Tulisikin pyrkiä löytämään tarkoituksenmukainen menettely, jonka avulla alue- ja paikallisviranomaisia tuetaan edistettäessä medialukutaitohankkeita.

— painottaa, että strategisten puitteiden myötä käynnistetyssä EU:n koulutusyhteistyön uudessa vaiheessa tulisi ottaa huomioon myös medialukutaito.

— korostaa tarvetta erotella selvästi ja perusteellisesti medialukutaidon keskeiset osatekijät, sillä kunkin osatekijän kehittämiseksi tarvitaan strategia, toimijoita ja asianmukaiset resurssit.

— kiinnittää huomiota siihen, että myös kuluttajille tulee jakaa tietoa viestintäkanavien käytöstä. Kuluttajien oikeuksien kunnioittamista on perustavan tärkeää parantaa myös media-alalla.

Esittelijä: András Szalay (HU, ALDE), Veszprémin kunnanvaltuutettu

I. **POLIITTISET SUOSITUKSET**

1. Alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on esitellyt koulutuspolitiikan merkittävyyden syyt sekä koulutuspolitiikan perusperiaatteet ja medialukutaidon määritelmästä juontuvat tavoitteet. ([1]) Lisäksi komissio on ottanut huomioon AK:n täysistunnossaan 8.–9. lokakuuta 2008 hyväksymän lausunnon ([2]).

2. Alueiden komitea toivoo Euroopan komission jatkavan toimiaan vuonna 2007 käynnistetyn medialukutaitopolitiikan johdonmukaiseksi kehittämiseksi. Komitea kehottaa ottamaan tässä yhteydessä huomioon alueiden komitean lausunnon sekä kunnioittamaan toissijaisuusperiaatetta sekä alueellisten ja paikallisten toimivaltuuksien erityispiirteitä. AK kehottaa komissiota myös ottamaan tavoitteeksi medialukutaitoa koskevan toimintasuunnitelman laatimisen yhteistyössä EU:n muiden elinten, Unescon sekä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

a) Kaikkien merkittävien toimijoiden on pyrittävä voimakkaasti medialukutaidon saavuttamiseen, joka on kulttuuripolitiikan, EU:n kansalaisten aktiivisen osallistumisen ja käyttäjien valveuttamisen näkökulmasta ensiarvoisen tärkeä poliittinen tavoite. Tämän tavoitteen saavuttamisen ensisijaisena edellytyksenä on, että jokainen alue ja jäsenvaltio edistää koulutusalan innovointia.

b) EY:n perustamissopimuksen mukaan koulutuspolitiikka kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan, mutta unioni voi edistää jäsenvaltioiden erilaisten järjestelmien kehittämistä tarjoamalla niille tarvittaessa täydentäviä yhteisön välineitä ja helpottamalla tiedon ja hyvien käytäntöjen vaihtoa. Tätä korostetaan myös Euroopan komission vuonna 2008 julkaisemassa tiedonannossa "Ajantasaiset strategiset puitteet eurooppalaiselle koulutusyhteistyölle" ([3]).

c) Koulutuksen strategisissa puitteissa ([4]) medialukutaito mielletään kyseenalaisella tavalla osaksi digitaalista lukutaitoa. Sillä on kuitenkin todennäköisesti ratkaiseva merkitys useiden strategisiin puitteisiin sisältyvien tavoitteiden ja painopisteiden toteuttamisessa (kuten peruslukutaidon ja "oppimaan oppimisen" taidon hankkiminen, aktiivinen kansalaisuus, kulttuurien vuoropuhelun edistäminen ja elinikäinen oppiminen).

d) Strategisissa puitteissa ([5]) asetetaan välittömiksi painopisteiksi seuraavat:

— avaintaitojen monialainen kehittäminen

— uuden tieto- ja viestintätekniikan kriittiseen ja harkittuun käyttöön pohjautuvat ja myös opettajankoulutuksen laadun parantamiseen tähtäävät toimenpiteet, joilla edistetään luovuutta ja innovointia suosivan institutionaalisen ympäristön luomista

— kumppanuuksien solmiminen koulutuslaitosten ja -yritysten, tutkimuslaitosten, kulttuuritoimijoiden ja luovien alojen välillä.

Prioriteetit liittyvät tiiviisti pohdintoihin medialukutaidon kehittämisestä.

e) Alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat usein mediakasvatuksen sisällyttämisestä viralliseen koulutukseen kaikilla koulutustasoilla. Tulisikin pyrkiä löytämään tarkoituksenmukainen menettely, jonka avulla alue- ja paikallisviranomaisia tuetaan edistettäessä medialukutaitohankkeita, ohjelmia ja julistuksia sekä virallisen että epävirallisen oppimisen puitteissa ja tiukasti lainsäädäntöä noudattaen esimerkiksi erilaisissa julkisen ja yksityisen sektorin sekä kulttuurilaitosten, oppilaitosten ja ammattimaisten sisällöntuottajien kumppanuuksissa, joihin osallistuu useita toimijoita.

3. Tällä perusteella alueiden komitea edellyttää, että medialukutaidosta tehdään elinikäisen oppimisen eurooppalaisessa viitekehyksessä suosituksen 2006/962/EY mukainen yhdeksäs avaintaito. Tällainen muutos avaintaitoihin ei edellyttäisi yhteisöltä suuria määrärahoja, mutta se parantaisi huomattavasti virallisesta koulutuksesta jäsenvaltioissa ja alueilla vastaavien tahojen mahdollisuuksia tehdä päätökset, joita tarvitaan medialukutaidon sisällyttämiseksi opetussuunnitelmiin.

([1]) Komissio perustaa näkemyksensä Euroopan parlamentin 16. joulukuuta 2008 antamaan päätöslauselmaan medialukutaidosta digitaalisessa maailmassa, 2008/2129 (INI).
([2]) CdR 94/2008 fin, jonka aiheena on Euroopan komission tiedonanto "Medialukutaito digitaalisessa ympäristössä – eurooppalainen toimintamalli".
([3]) KOM(2008) 865 lopullinen.
([4]) KOM(2008) 865 lopullinen.
([5]) KOM(2008) 865 lopullinen.

4. Euroopan komission tulisi erottaa selvästi internetavusteinen oppiminen – verkko-oppiminen (*eLearning*) – ja medialukutaidon eli verkkoympäristössä tapahtuvan internetin kriittisen media-analyysin kehittäminen. On paikallaan tähdentää, että verkko-oppiminen ei ole mediakasvatusta ja että tieto- ja viestintätekniset ja digitaaliset taidot ja medialukutaito ovat kaksi eri asiaa. Medialukutaitoa tarvitaan, jotta kansalaiset voivat toimia aktiivisesti ja että kulttuurinen monimuotoisuus sekä alueellinen ja paikallinen identiteetti säilyvät. (Voidaan esim. luoda uusia mahdollisuuksia näkemysten esittämiseen ja tarjota syrjässä asuville ja vähemmistöihin kuuluville mahdollisuus ilmaista itseään paikallisella julkisella foorumilla.)

Perusoletukset

5. AK kiinnittää huomiota siihen, että medialukutaidon edistäminen sekä mediakasvatusmenetelmien mukauttaminen kouluissa ja muualla on Euroopan tulevaisuuden kannalta erityisen tärkeää. Tällaisen mukautuksen yhteydessä tulee myös tehostaa yhteiskunnallisen ja ammatillisen integroitumisen varmistamiseksi oleellisen tärkeiden uusien viestintätekniikoiden opetusta.

6. Medialukutaidon kehittäminen on perustekijä alaikäisten ja nuorten suojelussa sekä puolustettaessa ihmisarvoa mediassa. Se edistää medioiden tietopohjaista käyttöä sekä sisältöteollisuuden kehittymistä kohti itse- ja yhteissääntelyä. [1] Medialukutaidon vahvistaminen voi kuitenkin vain täydentää valtiollista ja ylikansallista valvontaa sekä lakisääteistä lasten (media)suojelua. Medialukutaidon ansiosta kansalaiset voivat osallistua keskusteluun yhteiskunnan kaikkien toimijoiden vastuusta, mikä edistää aktiivista ja mediatietoista kansalaisuutta. Se on siis oleellisen tärkeää Euroopan kulttuuripolitiikan ja EU:n kansalaisten aktiivisen osallistumisen kannalta. Siksi EU:n mediakasvatuspolitiikasta tulee tehdä näkyvää kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikilla hallinnon ja politiikan tasoilla.

7. Mediakylläisessä ympäristössä eläville nuorille suunnatun koulutuksen tulee olla laadullisesti innovatiivista, ja siinä tulee ottaa huomioon medioiden ja koulun erilainen sosiokulttuurinen rooli tiedon ja arvojen välittäjinä. Käsitykseen opettajan roolista tulee sisällyttää sen seikan tunnustaminen, että opiskelijat sosiaalistuvat tiedostamattaan sellaiseen maailmaan, jossa vastaukset ovat käden ulottuvilla. Median yksinkertaistavassa diskurssissa nimittäin tarjotaan selityksiä kaikkiin ongelmiin. Perustaitojen kehittämisen tuleekin tarjota myös avaimet mediasisältöjen tulkintaan, sillä kriittistä suhtautumistapaa tulee kehittää erityisesti median välittämiin ja lapsuudesta asti iskostuneisiin kaavoihin, jotka ohjaavat maailmankuvaamme meidän sitä tiedostamatta.

[1] Tässä yhteydessä AK viittaa aiheista "Audiovisuaalialan sääntelyn tulevaisuus Euroopassa" ja "Kulttuuria kansainvälistyvässä maailmassa koskeva Euroopan toimintasuunnitelma" antamiinsa lausuntoihin CdR 67/2004 fin ja CdR 172/2007 fin.

8. Kun koulutukselle pyritään määrittelemään uusia mittareita ja viitearvoja avoimen koordinointimenetelmän avulla, tulee kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

a) Lukutaitoa ja luetun ymmärtämistä testattaessa tulee pyrkiä havaitsemaan myös mediasisältöihin liittyviä taitoja, sillä nykyisessä sähköisessä tai digitaalisessa ympäristössä sisällöt esitetään kirjallisen, kuvallisen ja elokuvallisen viestinnän yhdistelminä.

b) Kun määritellään viitekriteeriä luovuuden ja innovoinnin edistämisen arvioimiseksi, tulee ottaa huomioon, että luovuuden edistämiseen sisällön laadinnan yhteydessä tähtäävä projektityö on yksi ongelmanratkaisun ja ryhmätyön perusmuodoista.

9. Pääsyitä mediakasvatuksen nykyiseen hitaaseen edistymiseen on se, että medialukutaidon ja digitaalisen lukutaidon suhdetta ei määritellä selvästi käytännön koulutuksessa Euroopassa. Käytännön opetustyössä tieto- ja viestintätekniikan käytöstä on tullut ennen muuta keino varmistaa pääsy digitaaliseen maailmaan ja edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia. Nykypäivän nuorilla ei ole enää minkäänlaisia vaikeuksia hankkia perustietotekniikan ja -ohjelmien käyttöön tarvittavia taitoja tai hallita yksinkertaisia sovelluksia. Opettajilla ei kuitenkaan ole riittäviä taitoja eikä riittävästi aikaa opettaa (myös) digitaalisessa muodossa saatavilla olevien mediasisältöjen kriittistä tulkitsemista ja luovaa tuottamista, jotka ovat medialukutaidon kulmakiviä.

10. Digitaalisen lukutaidon ja medialukutaidon suhde tulee viipymättä määritellä uudestaan, jotta näiden taitojen määritelmien epäselvyys ei haittaa koulutusta. Nuoria on autettava kehittämään teknisten valmiuksien lisäksi kykyä ja taitoa suhtautua mediasisältöön entistä kriittisemmin, jotta he oppivat tiedostamaan ja ottamaan huomioon turvallisuuteen, yksityisyyden suojaan ja tietojenkäsittelyyn liittyvät näkökohdat.

11. Kun medialukutaidon edistämiseen tähtäävästä koulutuspolitiikasta järjestetään kuulemisia, on tärkeää

— lisätä asiantuntijaryhmien sekä Euroopan komission pääosastoissa valmistelutyötä tekevien, ehdotuksia laativien ja päätöksiä tekevien tahojen toiminnan avoimuutta

— perustaa medialukutaidon edistämiseen tähtäävä koulutuspolitiikka tilanteen todelliseksi tuntemiseksi ja ottaa huomioon myös aluetason näkemykset

— varmistaa, että suosituksia ja toimintasuunnitelmia hyväksyttäessä varataan myös tarvittavat resurssit ja että suositukset ja toimintasuunnitelmat ovat niin ikään mielekkäitä niiden erilaisissa asemissa olevien eri toimijoiden kannalta, joiden on määrä osallistua medialukutaidon kehittämiseen (hallinnot, viranomaiset, alue- ja paikallisyhteisöt, sisältöteollisuuden edustajat, tutkijat, kulttuuri- ja oppilaitokset, kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot). Hyväksymistä on seurattava välttämätön resurssisuunnittelu.

12. Strategisten puitteiden myötä käynnistetyssä EU:n koulutusyhteistyön uudessa vaiheessa tulisi ottaa huomioon myös medialukutaito.

Havaintoja

13. Alueiden komitea yhtyy Euroopan parlamentin päätöslauselmaan, jossa korostetaan, että medialukutaito on kaikille tieto- ja viestintäyhteiskunnan jäsenille ehdottoman välttämätön taito ([1]). Komitean mielestä tavoitteena tulee olla medialukutaidon sisäistäminen yhteiskunnassa ja keinona mediakasvatus. Komitea muistuttaa sen vuoksi, että on ehdottoman välttämätöntä taata tasavertainen pääsy verkkoon kaikille Euroopan kansalaisille ja etenkin alueellisesta epäyhtenäisyydestä tai alueen kaukaisesta sijainnista kärsiville kansalaisille.

14. Medialukutaidon keskeiset osatekijät tulee erotella selvästi ja perusteellisesti, sillä kunkin osatekijän kehittämiseksi tarvitaan strategia, toimijoita ja asianmukaiset resurssit. Siksi on olennaisen tärkeää pitää mielessä seuraavat seikat:

— Kansalaisille tulee taata sekä tekninen saatavuus (mm. laajakaistan, sähköisessä muodossa olevien kuvien sekä tekstinkäsittelyohjelmistojen avulla) että eurooppalaisen, kansallisen ja paikallisen audiovisuaalisen perinnön saatavuus. Yhteisen historiallisen ja kulttuuriperinnön on oltava kansalaisten saatavilla heidän äidinkielellään Riiassa vuonna 2006 tietoyhteiskuntaan osallistamisesta annetun julkilausuman mukaisesti. Myös AK:n tästä aiheesta antamat suositukset ([2]) tulee ottaa huomioon.

— Mediasisältöjen valikointiin liittyviä taitoja sekä kykyä tehdä tietoisia valintoja tulee vahvistaa ja järjestää sellaisia tietoja, mediatekstejä ja mainoksia, joita on mahdoton varmentaa. Tämä koskee varsinkin internetiä, jossa ei ole varta vasten nimettyjä ja valvottuja portaalien ylläpitäjiä (esim. kustannusyhtiöitä, toimituksia, kriitikoita).

— Kriittistä suhtautumista media-alaan ja mediasisällön tuotantoon tulee kehittää ja kiinnittää erityishuomiota sellaisten menetelmien jatkuvaan etsintään ja soveltamiseen, jotka edistävät audiovisuaalisten ja ei-lineaaristen sisältöjen ymmärrystä, sekä mediataloustieteen, -antropologian, -sosiologian ja -psykologian alojen päätelmiin medioiden toimintatavoista ja yhteiskunnallisesta roolista ja media-alan sääntelyn peruskysymyksiin.

— Median aktiivista ja luovaa hyödyntämistä tulee edistää etenkin harjoittamalla tarvittavia teknisiä ja kädentaitoja, valmiuksia ja tietoja käytännössä hankkeissa. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti audiovisuaaliseen viestintään sekä audiovisuaalisten sisältöjen luomiseen, esittämiseen ja levittämiseen digitaalitekniikan avulla.

— Kansalaisia tulee kannustaa osallistumaan paikalliseen julkiseen elämään mm. tiedottamalla yksityiselämän suojaamiseen, yksilön oikeuksiin henkilötietojen käsittelyssä ja yleiseen etuun liittyvistä kysymyksistä.

— Kansalaisten tietoisuutta siitä, että medioiden käytössä on otettava huomioon tekijänoikeuteen, persoonallisuusoikeuteen ja mediaoikeuteen liittyvät perusehdot tulee parantaa, sekä valveuttaa kansalaisia mahdollisten rikkomusten rikos- ja siviilioikeudellisista seurauksista.

— Kansalaisten taitoa käsitellä huolellisesti henkilötietojaan internetissä tulee vahvistaa sekä kiinnittää ennen kaikkea lasten ja nuorten huomio uusissa medioissa piileviin erilaisiin riskeihin.

15. Kyseenalaistamatta niiden alojen ratkaisevaa merkitystä, joita Euroopan komissio käsittelee tarkastellessaan hyviä käytäntöjä (kaupallinen viestintä, audiovisuaalinen tuotanto ja verkkosisältö), AK pitää kuitenkin toivottavana, että nämä teemapainotukset perustellaan myöhemmin annettavissa suosituksissa. Ilman tällaisia perusteluja mediakasvatus voi käytännössä rajoittua näiden kolmen alan käsittelyyn.

16. Koska voidaan olettaa, että sellaisten valmiuksien kuin harkitun tiedonhaun, sisältöjen kriittisen tulkinnan ja luovan käytön kehittäminen auttaa varmistamaan alaikäisten ja nuorten suojelun sekä ihmisarvon kunnioittamisen mediassa, viranomaisten sääntelytoimien rinnalla tulee tehostaa medialukutaidon kehittämiseen tähtäävää toimintaa ensisijaisesti näillä aloilla.

17. Lisäksi on toivottavaa jakaa kuluttajille tietoa viestintäkanavien käytöstä. Kuluttajien oikeuksien kunnioittamista on perustavan tärkeää parantaa myös media-alalla.

([1]) 2008/2129 (INI).
([2]) CdR 5/2008 fin, lausunto aiheesta "Tietoyhteiskuntaan osallistaminen", ja CdR 252/2005 fin, lausunto aiheesta "i2010 – kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta".

18. Alueiden komitea korostaa, että mediakriittisyyden kehittäminen ei yksin riitä poistamaan sisällöntuotantoon liittyviä lukuisia haittoja (esim. perusteeton väkivalta mediassa, kuluttajien oikeuksien loukkaaminen mediapalvelujen yhteydessä, epäaitous ja epäkelpous, manipulointi). Mediakasvatus ei myöskään edistä kuin ehkä vähäisessä määrin sellaisia suuntauksia kuin medioiden lähentyminen, digitaalisten arkistojen luominen, avaaminen yleisölle ja verkottaminen, tekijänoikeuksien ja alan sääntelyn tarkistaminen tai sähköiset viranomaispalvelut. ([1]) Mediakasvatuksessa kiinnitetään huomiota tällaisiin suuntauksiin ja asetetaan ne kontekstiinsa sekä valmennetaan kansalaisuuteen, jossa medioiden käyttäjä tiedostaa, mitä julkinen mediaympäristö tuottaa. Näin ollen mediakasvatuksen lisäksi on tärkeää kehittää tarkoituksenmukaisella tasolla tapahtuvaa sääntelyä alue- ja paikallisviranomaisten toimivalta ja kokemus huomioon ottaen.

19. Tulevissa suosituksissa ja toimintasuunnitelmissa tulisi esittää sellaisia mediakasvatuksen keskeisten osatekijöiden kehittämisohjelmia, jotka ovat jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien kannalta tarkoituksenmukaisia (myös mediakasvatuksen näkökulmasta). Niissä tulee ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset kasvatus- ja kulttuuriperinteet, mutta myös alueellisissa järjestelmissä sovellettavien koulutusmuotojen kirjavuudesta johtuvat huomattavat erot ja edellytykset mittakaavaetujen saavuttamiseen.

20. Suosituksia ja toimintasuunnitelmia laadittaessa on perustavan tärkeää ottaa huomioon hyvät käytännöt. Tältä osin alueiden komitea viittaa lausuntoonsa ([2]), jossa se ilmaisee kannattavansa komission lisätoimenpiteitä alue- ja paikallistason mediakasvatusohjelmilla saatavan taitotiedon hyödyntämiseksi koko EU:ssa niin, että edistetään parhaiden käytänteiden vaihtamiseen tähtäävien keskustelufoorumien, tapahtumien ja verkostojen toimintaa.

21. Alueiden komitea on kuitenkin huolissaan seuraavista seikoista:

— Koska unionin laajuista seurantaa ei ole, mediakasvatuksen hyvien käytäntöjen hyödyntämistä ei voida taata.

— Hyviä käytäntöjä ei ole luokiteltu mediakasvatuksen keskeisten osatekijöiden mukaan.

— Kysymystä täytäntöönpanon tehokkuuden yksityiskohtaisesta kriittisestä arvioinnista ei ole ratkaistu.

— Ei ole olemassa tietokantaa, joka tarjoaisi mahdollisuuden kehittää, mukauttaa ja hyödyntää laajasti hyviä käytäntöjä. Tulisikin luoda asianmukainen organisatorinen ja ammatillinen infrastruktuuri. Tässä tarkoituksessa voitaisiin esimerkiksi perustaa mediakasvatuksen yhteyspisteitä Media-ohjelman yhteyspisteiden (*media desks*) mallin mukaan (tai laajentaa viimeksi mainittujen toiminta-alaa) taikka vahvistaa ja kehittää Euroopan komission perustaman mediakasvatuksen asiantuntijaryhmän konsultatiivista tehtävää ammatillisissa asioissa.

22. Euroopan komissio voi toissijaisuusperiaatetta sekä jäsenvaltioiden riippumattomuutta kunnioittaen tarvittaessa tukea jäsenvaltioita niiden laatiessa omia kansallisia mediakasvatusstrategioitaan, joissa otetaan huomioon medialukutaidon keskeiset osatekijät. Tässä yhteydessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että media-alan sääntelystä vastaavat viranomaiset, koulutuspolitiikan päättäjät sekä alue- ja paikallisyhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan, sisältöteollisuuden ja innovatiivisen mediakasvatuksen edustajat voivat osallistua kansallisen strategian laadintaan.

23. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden ja alueiden erilaiset tilanteet, suosituksissa ja toimintasuunnitelmissa esitettävän mediakasvatuksen kehittämisen on oltava siirrettävissä paikallisiin sosioekonomisiin konteksteihin. Tämä edellyttää kuitenkin kansallisen ja – tarkemman kuvan saamiseksi – alueellisen tilanteen perusteellisempaa selvittämistä. Erityisesti tulee tarkastella paikallisviranomaisten, laitosten rahoittajien ja mediakasvatukseen osallistuvien kasvattajien motivaatiota ja toimintatapoja.

24. Koska mediaympäristö muuttuu nopeasti, mediakasvatusta tulisi tutkia ja arvioida jatkuvasti ja tämä työ tulisi tehdä yhdessä eri jäsenvaltioiden audiovisuaalisen ja sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten kanssa niin, että edistetään viranomaisten yhteistyötä medialukutaidon kehittämiseksi.

25. Alueiden komitea kannustaa Euroopan komissiota edistämään alueellisten tutkimus- ja tieto-osastojen perustamista alue- ja paikallishallinnon hallintorakenteisiin tutkimaan medialukutaitoon liittyviä kysymyksiä.

26. Alue- ja paikallisviranomaiset ovat medialukutaidon kehittämisessä avaintoimijoita, sillä ne toimivat lähinnä kansalaisia: ne mm. pitävät yllä suurta osaa oppilaitoksista, omistavat paikallisia tiedotusvälineitä ja muita kulttuurilaitoksia (kirjastoja, yhteisiä tiloja jne.) ja hallinnoivat EU:lta tai muualta peräisin olevia kehittämisvaroja. Näin ollen on perusteltua käynnistää alueille ja paikallisyhteisöille suunnattuja tiedotuskampanjoita, jotka pohjautuvat EU:n suosituksiin ja hyviin käytäntöihin, sekä lisätä euroregio-alueilla ja rajaseuduilla mahdollisuuksia mediakasvatusalan yhteistyöhön.

([1]) Tässä kohdassa AK viittaa aiheesta "i2010: digitaaliset kirjastot" antamaansa lausuntoon CdR 32/2006 fin.
([2]) CdR 94/2008 fin.

27. Alue- ja paikallistason viranomaisia on kannustettava tukemaan mediakasvatushankkeita, -ohjelmia ja -julistuksia, joihin liittyy ensi kädessä seuraavia tavoitteita:

a) Tilannekatsauksen luominen

Arvioidaan mediakasvatuksen todellinen tilanne ja otetaan huomioon jo meneillään oleva yhteistyö ja kumppanuudet.

b) Verkottuminen ja yhdentyminen

Verkotetaan alueen kaikki toimijat – media-ala (elokuva, televisio, lehdistö, radio, internetsisällön toimittajat ja tuottajat), media-alan järjestöt, koulutusrakenteet, sääntelyviranomaiset, kulttuuri- ja tutkimuslaitokset sekä yhteiskunnalliset organisaatiot.

c) Virallistaminen

Perustetaan mediakasvatusta edistäviä julkisia palveluja ja toimistoja.

d) Opastaminen ja tiedottaminen

Järjestetään mediakasvatuskampanjoita ja tuetaan alueellisia mediakasvatuksen yhteyspisteitä hyvien käytäntöjen kartoittamiseksi ja levittämiseksi sekä kansalaisten informoimiseksi.

e) Aktiivinen osallistuminen ja paikallinen edustus

Toteutetaan kannustin- ja edistämistoimia sekä tarjotaan välineitä, osaamista ja mediafoorumeja, joiden avulla suuri yleisö voi tuottaa mediasisältöjä, ja kiinnitetään tässä yhteydessä erityishuomiota heikompiosaisiin sosiaaliryhmiin, vähemmistöihin ja vammaisiin.

f) Yhteistyö

Osallistutaan kansallisiin ja alueellisiin yhteistyöverkostoihin EU:ssa.

g) Vuoropuhelu

Viranomaiset toteuttavat aloitteita kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kutsumiseksi mukaan, ja yhteiskunnassa käydään mediakasvatuksesta laajaa keskustelua.

h) Alueellinen koulutuspolitiikka ja opetusalan sääntely

Asianomaiset alue- ja paikallisviranomaiset edistävät toimillaan mediakasvatuksen käynnistämistä virallisen opetuksen kaikilla tasoilla, ja mediakasvatus kehotetaan sisällyttämään opettajien ja kasvattajien koulutukseen, kiinteäksi osaksi kaikkien koulutasojen opetussuunnitelmia ja myös elinikäisen oppimisen ohjelmiin.

i) Kumppanuuksien solmiminen ja tukeminen

Solmitaan sisältöteollisuuden ja oppilaitosten välisiä mediakasvatusalan kumppanuuksia virallista ja epävirallista koulutusta silmällä pitäen (järjestetään esim. paikallisten medioiden, yritysten ja oppilaitosten yhteistyöhankkeita, mediakasvatuskampanjoita, festivaaleja). Kumppanuuksia järjestettäessä tulee seurata tarkasti mediateollisuuden osallistumistapaa ja aineellisia intressejä sekä ottaa tiukasti huomioon oikeudelliset perusedellytykset.

28. Alueiden komitea kehottaa Euroopan komissiota uudistamaan koulutuspolitiikan rahoituskäytännön perustan mediakasvatusalan kokeiluhankkeiden ja tutkimuksen tukemiseksi, sillä mediakasvatusta voidaan tukea vahvistamalla sille varattuja nykyisiä tai myöhemmin luotavia rahoitusvälineitä (esim. Comenius-ohjelmaan liittyvä alueellinen yhteistyö). Koska esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää alusta lähtien kohdennettuja ja monialaisia resursseja, alueiden komitea yhtyy EP:n kantaan [1] ja pitää perusteltuna, että Euroopan unionin muihin tukiohjelmiin – erityisesti Comenius-ohjelmaan, elinikäistä oppimista, verkkopohjaista ystävyyskoulutoimintaa (*eTwinning*) ja internetin turvallisempaa käyttöä koskeviin ohjelmiin ja Euroopan sosiaalirahaston ohjelmaan – sisällytetään näkyvästi ja kohdennetusti medialukutaidon kehittämistä koskeva alaohjelma.

29. Erityinen ilonaihe on, että Euroopan komissio on käynnistänyt mediakasvatuksen pitkän aikavälin edistämistä palvelevien mittarien laadinnan. Alueiden komitea toivoo kuitenkin, ettei medialukutaidon mittareissa rajoituttaisi medioiden käytön muotoa ja kestoa kuvaaviin lukuihin, sillä medialukutaitoa arvioitaessa tulee käyttää myös yksilön kykyjä mittaavia menetelmiä. (Tietty skeptisyys numeromuotoisten indikaattorien käyttöä kohtaan on kuitenkin ymmärrettävää: luovaa ja kriittistä osaamista ja sisältöjen luokittelua on vaikea esittää määrällisesti mitattavassa muodossa.)

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

---

[1] 2008/2129 (INI).

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tieto- ja viestintäteknologia tieteen palveluksessa – Tulevan ja nousevan tieto- ja viestintäteknologian tutkimus-, kehitys- ja innovointistrategia Euroopalle”

(2010/C 141/05)

ALUEIDEN KOMITEA

— kannustaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta alue- ja paikallisviranomaiset voidaan ottaa tosiasiallisesti ja täysipainoisesti mukaan eurooppalaiseen tutkimusalueeseen liittyvien aloitteiden hallinnointiin.

— katsoo, että T&K-vaiheesta varsinaiseen käyttöönottoon ulottuvilla Euroopan laajuisilla hankkeilla voidaan tuottaa merkittäviä sosiaalis-taloudellisia hyötyjä niihin liittyville kaupungeille ja alueille.

— kehottaa komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia edistämään aktiivisesti alue- ja paikallisviranomaisten osallistumista T&K-prosessien kaikkiin vaiheisiin sekä tieto- ja viestintäteknologian (*information and communication technologies,* ICT) innovaatioiden käyttöön julkisella sektorilla erityisesti edistämällä parhaita eurooppalaisia käytänteitä ja antamalla neuvoja ja metodologisia suosituksia.

— korostaa voimakkaasti, että palvelualalla on erityinen merkitys ICT:n hyödyntämisessä, sillä tukku- ja vähittäismyynnin sekä rahoitus- ja yrityspalveluiden kaltaiset alat investoivat kaikkein eniten ICT:hen.

Esittelijä: Liudvikas Žukauskas (LT, PPE), Skuodasin piirikunnanvaltuutettu

Viiteasiakirja

KOM(2009) 108 lopullinen

KOM(2009) 116 lopullinen

KOM(2009) 184 lopullinen

I **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että kaikille avointa tietoyhteiskuntaa tukevien tieto- ja viestintäteknologioiden (*information and communication technologies,* ICT) olisi vastattava kaikkien kansalaisten tarpeisiin, myös niiden, jotka ovat vaarassa syrjäytyä sosiaalisesti. Tähän liittyen AK on johdonmukaisesti kehottanut investoimaan tutkimukseen paikallisella, alueellisella, valtiollisella ja EU:n tasolla kasvun ja uusien yritysten synnyn varmistamiseksi ja katsoo, että hyödyntämällä ICT:tä innovoinnissa voidaan vastata keskeisiin sosiaalis-taloudellisiin haasteisiin.

2. kannustaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta alue- ja paikallisviranomaiset voidaan ottaa tosiasiallisesti ja täysipainoisesti mukaan eurooppalaiseen tutkimusalueeseen liittyvien aloitteiden hallinnointiin. Alueiden merkitys korostuu ICT-tutkimuksen alalla. Ne ovat keskeisiä toimijoita alueellisia tutkimus- ja innovointistrategioita kehitettäessä ja vastaavat usein tutkimuslaitosten hallinnoinnista; niiden alueella on yliopistoja ja tutkimuslaitoksia ja ne tukevat innovatiivisia ympäristöjä. Lisäksi monilla aluehallinnoilla on lainsäädäntävaltaa ja ne hallinnoivat omaa tutkimusbudjettiaan.

3. huomauttaa todenneensa, että tietoyhteiskuntaan osallistumisen edistäminen eli sellaisen osallistavan sekä alueellisesti ja sosiaalisesti tasapuolisen tietoyhteiskunnan edistäminen, jossa tieto- ja viestintäteknologioita käytetään kilpailukyvyn ja julkisten palveluiden parantamiseen, on keskeinen tavoite EU:n uudistetussa Lissabonin strategiassa.

4. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaiset kuuluvat i2010-strategian tietoyhteiskuntaan osallistumista (*e-inclusion*) koskevan aloitteen keskeisiin kohderyhmiin ja niillä voi olla erittäin tärkeä rooli sen soveltamisen liikkeelle panevina voimina. Tietoyhteiskuntaan osallistuminen alue- ja paikallistasolla voi parantaa kansalaisten elämänlaatua ja tehostaa suuren yleisön sosiaalis-taloudellista toimintaa ja edistää samalla alueellisia, aiempaa tehokkaampia ja yksilöityjä julkisia palveluita sekä paikallista yritystoimintaa. Näin ollen alue- ja paikallisviranomaisten tulee osallistua kumppaneina siihen, että yhteiskunnan kaikki sukupolvet saadaan mukaan ICT-aloitteisiin, joiden tarkoituksena on tehdä kansalaisten elämästä helpompaa ja mukavampaa. Alueilla ja kunnilla on useita keinoja varmistaa, että mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti.

Tieto- ja viestintätekniikan tutkimus-, kehitys- ja innovointistrategia Euroopalle: Panokset korkealle KOM(2009) 116 lopullinen

5. suhtautuu myönteisesti siihen, että tässä tiedonannossa tunnustetaan jäsenvaltioiden ja alueiden keskeinen rooli edistettäessä ICT-innovaatioiden käyttäjien ja tuottajien yhteistyötä hallinnon eri tasoilla. Tämän tuloksena pitäisi syntyä yhteisiä kartoituksia julkisen palvelun tarpeista, joihin voidaan vastata ICT:llä. ([1]) AK on jo ilmaissut näkemyksenään ([2]), että alue- ja paikallisviranomaisten tulisi osallistua laaja-alaiseen yhteistyöhön julkishallintojen yhteentoimivuuden parantamiseksi ja julkisten palvelujen tuottamisen tehostamiseksi.

6. tukee komission päätelmää siitä, että onnistuminen pyrkimyksissä helpottaa innovaatiomarkkinoiden syntymistä sekä saavuttaa yhteentoimivuus ja yhteisiä standardeja riippuu siitä, saavatko pyrkimykset jatkuvaa tukea jäsenvaltioiden valtakunnallisilta, alueellisilta ja paikallisilta viranomaisilta ja osallistuvatko viranomaiset niihin. Pyrkimyksiä tulisi lisäksi täydentää alue- ja paikallistason toimin. ([3])

7. suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen yksinkertaistaa menettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa, jotta innovatiivisten yritysten ja erityisesti paikallisten pk-yritysten kiinnostus osallistua paikallisen, kansallisen ja EU-tason toimiin kasvaisi.

8. katsoo, että T&K-vaiheesta varsinaiseen käyttöönottoon ulottuvilla Euroopan laajuisilla hankkeilla voidaan tuottaa merkittäviä sosiaalis-taloudellisia hyötyjä niihin liittyville kaupungeille ja alueille. AK on jo korostanut, että tieto- ja viestintäteknologialla on merkittävä rooli unionin kestävän kehityksen strategian toteuttamisessa.

9. kehottaa hyödyntämään täysimääräisesti Euroopan mahdollisuuksia kehittää ICT-palveluita julkisella ja yksityisellä sektorilla ja parantamaan tieto- ja viestintäteknologian avulla alue- ja paikallisviranomaisten palveluita esimerkiksi terveydenhuollon, koulutuksen, työpaikkojen luomisen, yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja sosiaalipalveluiden alalla. EU:n tukemat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet alue- ja paikallisviranomaisten keskuudessa sekä ICT-kehitykseen julkisten ICT-palveluiden alalla keskittyvien pk-yritysten kanssa voivat olla erinomainen kulmakivi kasvatettaessa alueellista tietoa ja taitoa EU:n laajuisesti.

([1]) KOM(2009) 116 lopullinen.
([2]) CdR 10/2009 fin.
([3]) KOM(2009) 116 lopullinen.

10. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla voi olla – ja onkin – johtava rooli ICT:n käytössä energiatehokkuuden parantamiseen. Lisäksi niillä on keskeinen asema tunnistettaessa paikallisia ICT-mahdollisuuksia parhaiden teknologisten käytänteiden jakamiseen, hankekumppaneiden löytämiseen ja rahoituksen myöntämiseen.

11. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia edistämään aktiivisesti alue- ja paikallisviranomaisten osallistumista T&K-prosessien kaikkiin vaiheisiin sekä ICT-innovaatioiden käyttöön julkisella sektorilla erityisesti edistämällä parhaita eurooppalaisia käytänteitä ja antamalla neuvoja ja metodologisia suosituksia.

12. korostaa voimakkaasti, että palvelualalla on erityinen merkitys ICT:n hyödyntämisessä, sillä tukku- ja vähittäismyynnin sekä rahoitus- ja yrityspalveluiden kaltaiset alat investoivat kaikkein eniten ICT:hen. ([1])

13. toteaa, että ICT on kuluneen vuosikymmenen aikana osoittautunut keskeiseksi teknologiaksi, jolla on mahdollisuuksia muuttaa taloudellista ja sosiaalista toimintaa sekä edistää kestävää kasvua ja kilpailukykyistä kehitystä. ICT:tä tukevat politiikat eivät kuitenkaan yksin riitä vahvistamaan taloudellista suorituskykyä eikä niitä voida toteuttaa ilman alue- ja paikallisviranomaisten aktiivista tukea ja osallistumista. ([2])

14. korostaa, että työmarkkinaosapuolten, alue- ja paikallisviranomaisten ja hallitusten on tehtävä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että saadaan liikkeelle itseään ruokkiva henkilöstöresurssien kehittämisen, organisaatiomuutoksen, ICT:n ja tuottavuuden kehä ja että ICT:tä kehitetään ja käytetään tehokkaasti. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitojen vahvistamiseen, korkeatasoisten ICT-taitojen kehittämiseen, elinikäisen ICT-oppimisen edistämiseen ja ICT:n tehokkaan käytön edellyttämien johtamis- ja verkostoitumistaitojen kehittämiseen tähtäävät politiikat ovat erityisen tärkeitä ([3]) ja kuuluvat alue- ja paikallisviranomaisten ydinosaamiseen.

15. on täysin samaa mieltä siitä, että tutkijoiden liikkuvuus on tärkein tekijä pyrittäessä tekemään ICT-tutkijan urasta tehokkaampi ja monissa tapauksissa myös houkuttelevampi, ja korostaa, että

— yhteiskunnan ja erityisesti nuorten kiinnostusta tutkimusta ja innovointia kohtaan on syytä lisätä. Jäsenvaltioiden tulisi pyrkiä laatimaan kansalliset opetusohjelmansa siten, että opiskelijat tutustutetaan jo varhaisista vuosista lähtien ICT:n tieteelle ja tutkimukselle tarjoamiin mahdollisuuksiin. Alue- ja paikallisviranomaiset ovat koulutuksen järjestämisestä suoraan vastaava taho, joten niiden tulisi osallistua tiiviisti tähän prosessiin, jolloin yhdistetään paikallinen ammattitaito ja tällä alalla kehitettävät EU:n tukitoimet. Komission tulisi pyrkiä löytämään mahdollisuuksia kehittää asianmukaisia tukimekanismeja.

16. toteaa, että on myös tarpeen houkutella unioniin huippupäteviä tieteenharjoittajia Euroopan ulkopuolelta. Komitea korostaakin sekä Marie Curie -ohjelman kaltaisten EU:n liikkuvuusohjelmien että muutamilla alueilla toteutettujen, takaisin palaaville tieteenharjoittajille suunnattujen tukitoimien merkitystä. ([4])

17. viittaa eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevän asiatuntijaryhmän päätelmiin ([5]), joiden mukaan valtakunnallisilla ja alueellisilla sidosryhmillä on yhä tärkeämpi merkitys sellaisten uusien ja keskeisten eurooppalaisten aloitteiden kehittämisessä kuin ERA-Net, Eurostars, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT), yhteinen teknologia-aloite ja klusterialoite.

18. ehdottaa, että kaikki toimijat eli EU, jäsenvaltiot ja alueet pyrkivät kaikin mahdollisin tavoin selvittämään, kuinka olemassa olevat politiikat ja yhteistyövälineet voivat täydentää toisiaan, ja että ne kehittävät mekanismeja, joiden avulla voidaan taata, että jo käynnissä olevat koordinointiohjelmat tukevat ICT-tutkimusta täysimääräisesti. ([6]) Kuten AK on aiemmissa lausunnoissaan ([7]) jo todennut, se kehottaa erityisesti käyttämään seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa, rakennerahastoja sekä kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaa koordinoidusti, koska se on välttämätöntä, kun ajatellaan EU:n kilpailukykyä sekä koheesio-, tutkimus-, korkeakoulu- ja innovaatiopolitiikkojen yhteisvaikutusta valtakunnallisella ja alueellisella tasolla.

19. haluaa korostaa, että tärkeiden EU-välineiden, kuten tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman, rakennerahastojen sekä kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman, koordinoinnissa ei ole kyse pelkästään poliittisista tarkoitusperistä, vaan haasteena on myös ylläpitää politiikan yhtenäisyyttä. Tarvitaan tehokasta, monitasoista hallintajärjestelmää, kun halutaan taata politiikan yhtenäisyys monitasoisten, lukuisia sidosryhmiä koskevien ohjelmien osalta. ([8])

([1]) *The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications* http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF

([2]) *The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications* http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF

([3]) *The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications* http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF

([4]) CdR 83/2007 fin.

([5]) Eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevän asiantuntijaryhmän raportti *Opening to the world: International Cooperation in Science and Technology*.

([6]) CdR 283/2008 fin.

([7]) CdR 263/2007 fin.

([8]) CdR 263/2007 fin.

20. korostaa, että alueiden on tärkeää hyödyntää tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman koordinaatiovälineitä optimaalisesti. Se antaisi alueille mahdollisuuden kehittää tutkimus- ja innovaatiojärjestelmiään kohti huippuosaamista ja kilpailukykyisyyttä EU:ssa tai kansainvälisesti. Tähän kuuluu alueellisen kanssakäymisen parantaminen tutkimuslaitosten, yliopistojen, pk-yritysten ja muiden asianomaisten toimijoiden välillä sekä klustereiden, alueellisten teknologiafoorumeiden ja keskittymien luominen. Lisäksi alueellisia toimijoita autetaan luomaan yhteyksiä yhteistoimintaan perustuviin EU:n tutkimus- ja innovaatiohankkeisiin ja toimintaohjelmiin, kuten ERA-Net-verkostoon ja eurooppalaisiin teknologiayhteisöihin (*European Technology Platforms,* ETP). ([1])

21. suhtautuu myönteisesti mahdollisuuteen antaa enemmän tunnustusta paikallisviranomaisten rooleille ICT-tutkimuksen tukemisessa. Alueet ja kunnat voivat helpottaa uusien tuotteiden pääsyä markkinoille ja tukea innovointia ja tutkimusta esikaupallisten hankintojen kautta.

22. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat edistää myös uusien ICT-pohjaisten ratkaisujen kysyntää ja luoda siten uusia markkinoita eurooppalaiselle tutkimusympäristölle. Lisäksi alueet ja kunnat voivat sopeuttaa T&K-investointinsa tukemaan tiettyjä tuloksekkaita aloja ja yhdistää tällaiset toimet olemassa oleviin ja uusiin paikallisiin teollisuudenaloihin ja klustereihin ja auttaa siten puuttumaan talouden taantumaan sekä siihen, että T&K:hon investoidaan liian vähän.

23. huomauttaa, että toimien koordinointi on yleisesti ottaen puutteellista monilla eri aloilla, kuten koulutuksen, innovoinnin, tutkimuksen, investoinnin ja innovatiivisten ICT-ratkaisujen markkinoinnin yhteydessä. Tässä suhteessa käyttäjälähtöinen innovointi voi olla keskeinen parannusväline, jota alueet ja kunnat käyttävät enenevässä määrin kaikkialla Euroopassa. Se on osoittautunut keskeiseksi T&K-investointien ja uusien innovaatioiden markkinoille pääsyn vauhdittajaksi. Näin ollen komitea toivoisi, että käsitteellä olisi tärkeämpi asema komission tiedonannossa.

24. korostaa, että T&K ja teollisuuden käytänteet on tärkeää nivoa kiinteästi toisiinsa, ja kehottaa siksi jäsenvaltioita ja komissiota edistämään kaikin tavoin tutkimuksen pikaista siirtämistä päivittäisiin käytänteisiin kaupan alalla ja yleisestikin.

Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen kärjessä – Tulevan ja nousevan teknologian tutkimusstrategia Euroopalle KOM(2009) 184 lopullinen

25. korostaa, että tutkimus- ja innovaatiopotentiaalin rakentamisprosessi, jonka tarkoituksena on siirtää tieto- ja viestintäteknologian kehityksen rajoja, voi onnistua ainoastaan siinä tapauksessa, että kaupungit ja alueviranomaiset ovat siinä mukana. Fyysisen läheisyytensä ansiosta ne ovat tiedon tuottamisen ja innovoinnin pääasialliset liikkeellepanijat Euroopassa. Yhä useammat EU:n alueista määrittävät tutkimus- ja innovaatiotoiminnan ensisijaiseksi kysymykseksi julkista rahoitusta kohdentaessaan. ([2])

26. toteaa, että tarjoamalla tutkimuspolitiikkansa puitteissa suotuisat perusedellytykset suunnittelulle, rakenteille ja lainsäädännölle alueet edistävät oleellisesti lisäarvon luomista tutkimusalalla sekä vireän eurooppalaisen tutkimusalueen syntymistä. ([3])

27. huomauttaa, että verkostoituminen ja klusterialoitteet lisääntyvät strategiana edelleen ja myös niiden tukeminen kehittyy. Tavoitteena on luoda globaaliin innovaatioketjuun liitettäviä maailmanluokan "solmukohtia", joten alueiden yhteydet ja yhteistyö sekä yhden maan sisällä että rajatylittävästi kasvattavat merkitystään jatkuvasti. ([4])

28. kiinnittää huomiota merkittävään rooliin, joka alueilla ja kunnilla on innovatiivisten ympäristöjen kehittäjinä paikallisten innovaatiopolitiikkojen, teknologiakeskusten, yrityshautomoiden, tiedepuistojen ja riskipääomarahastojen avulla. ([5])

29. suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan strategiaan määritellä ja käynnistää kaksi tai kolme kunnianhimoista uutta FET-tutkimuksen lippulaivahanketta, jotka toimisivat vetureina mittavammille monitieteisille tutkimusyhteisön panostuksille perustavanlaatuisiin läpimurtoihin ICT:n eturintamassa.

30. tunnustaa, että hyvin jäsennellystä ja hallinnoidusta yhteissuunnittelusta voi tulla mekanismi, joka on FET-tutkimuksen edistämisen kannalta vähintään yhtä tärkeä kuin EU:n puiteohjelma. Jotta tämä mahdollisuus käytettäisiin täysimääräisesti hyväksi, AK toteaa jälleen, että julkista ja yksityistä tutkimusrahoitusta on koordinoitava entistä paremmin. ([6])

31. korostaa, että EU:n ja jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä kaikki mahdollisuudet olemassa olevien rajatylittävien poliittisten välineiden ja yhteistyömekanismien yhteisvaikutusten tiivistämiseksi ja tehostamiseksi ja niiden mukauttamiseksi eurooppalaiseen tutkimusalueeseen. ([7])

32. toistaa, että alueellisia ja eurooppalaisia tutkimusohjelmia koordinoivat ERA-Net-verkostot ovat osoittautuneet onnistuneiksi, ja niitä tulisi kehittää edelleen ([8]). Niiden menestys johtuu monenlaisten, muiden muassa alue- ja paikallishallintojen, sidosryhmien osallistumisesta

([1]) CdR 263/2007 fin.

([2]) CdR 263/2007 fin.
([3]) CdR 83/2007 fin.
([4]) OECD *Science, Technology and Industry Outlook 2008 – Highlights*
([5]) CdR 83/2007 fin.
([6]) CdR 83/2007 fin.
([7]) Eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevän asiantuntijaryhmän raportti "Tutkimusohjelmien ja -painotusten optimointi", ks. liite.
([8]) CdR 83/2007 fin.

33. kehottaa jatkamaan toimia Euroopan teknologiayhteisöjen avoimuuden lisäämiseksi, jotta voidaan varmistaa, että niihin osallistuu muitakin kuin teollisuus- ja tutkimusyhteisöihin kuuluvia sidosryhmiä, kuten alue- ja paikallisviranomaisia, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja pk-yrityksiä. ([1])

Tieto- ja viestintätekniikka tieteen palveluksessa – KOM(2009) 108 lopullinen

34. katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisilla on eurooppalaisella tutkimusalueella (*European Research Area*, ERA) ratkaiseva rooli, sillä ne huolehtivat paikallistason edustuksesta, tuovat politiikkansa lähelle kansalaisia ja ovat lähellä niitä käytännön olosuhteita, joissa asianomaiset sidosryhmät toimivat. AK katsoo sen vuoksi, että alueilla tulee olla strateginen rooli aloitteissa, joilla pyritään eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistamiseen ja laajentamiseen, ja etenkin aloitteissa, jotka liittyvät innovatiivisissa puitteissa toimivien vahvojen tutkimuslaitosten luomiseen sekä tutkimusalan yhteistyöhön. ([2])

35. toistaa esittämänsä ehdotuksen siitä, että komissio ja jäsenvaltiot tukisivat Euroopan unionin alue- ja paikallisviranomaisten pyrkimyksiä saada, rakentaa ja ottaa käyttöön ajanmukaisia tutkimusinfrastruktuureja, jolloin voitaisiin

— varmistaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on vahvempi rooli ESFRI:n ([3]) (Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumin) kehittäessä etenemissuunnitelmaa Euroopan unionin tutkimusinfrastruktuureja varten ja etenkin asetettaessa tärkeysjärjestykseen jo hyväksytyt unionin etua palvelevat 35 keskeistä hanketta

— ottaa huomioon alue- ja paikallisviranomaisten merkitys sekä niiden vaikutus eurooppalaisiin tutkimusinfrastruktuureihin

— taata alue- ja paikallisviranomaisten tosiasiallinen osallistuminen eurooppalaisten tutkimusinfrastruktuurien tehokkaaseen hallinnointiin. ([4])

36. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten merkitystä yhteisten tutkimusohjelmien edistäjinä, myös silloin kun ohjelmiin osallistuu unionin ulkopuolisia maita, sillä alue- ja paikallisviranomaisilla on muita tahoja tiiviimmät yhteydet tieteellisiin, teknologisiin ja taloudellisiin paikallisolosuhteisiin ja näin ollen ne tuntevat strategisten alojen yhteistyötarpeet. ([5])

37. katsoo, että eurooppalaisen etenemissuunnitelman – johon sisältyy tällä hetkellä 35 Euroopan kannalta keskeistä hanketta, joita kehitetään seuraavien 10–20 vuoden aikana ([6]) – toteuttaminen ja rahoitus on tärkeä merkkipaalu eurooppalaisen tutkimusalueen luomisessa.

38. muistuttaa, että huippuosaamisen tulee olla etusijalla eurooppalaista etenemissuunnitelmaa toteutettaessa, ja on kehottanut uusia jäsenvaltioita osallistumaan tähän aloitteeseen erityisen intensiivisesti. ([7])

39. kannattaa eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevän asiatuntijaryhmän ([8]) suosituksia, joiden mukaan ESFRI:n tulisi kehittää edelleen laajamittaisten yleiseurooppalaisten tutkimusinfrastruktuurien arviointiin käyttämäänsä metodologiaa erityisesti menettelyjen avoimuuden ja asiaan liittyvien sidosryhmien osallistumisen kannalta.

40. toteaa, että alue- ja paikallisviranomaisten on tarpeen osallistua täysimääräisesti ESFRI:n etenemissuunnitelman toteuttamiseen ja tarkistamiseen – erityisesti hankkeiden välttämättömään priorisointiin sekä etenemissuunnitelman ja vastaavien kansallisen tai alueellisen tason toimien koordinointiin sekä fyysisten että virtuaalisten apuvälineiden avulla.

41. korostaa, että on tarpeen tiedottaa mahdollisimman suurelle yleisölle, millaisia mahdollisuuksia ICT tarjoaa tieteelle mm. luomalla ja edistämällä julkisia tietokantoja, jotka sisältävät parhaita ICT:n tiedekäyttöä koskevia käytänteitä, esimerkkejä ja käytettävissä olevia toimivia ratkaisuja. Samalla tulee varmistaa, että olennainen tieto on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

([1]) Euroopan komissio, maaliskuu 2007: kolmas Euroopan teknologiayhteisöjä käsittelevä tilannekatsaus (*Third status report on ETPs*), luku 4.1.
([2]) CdR 283/2008 fin.
([3]) Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumi (*European Strategy Forum on Research Infrastructures*), http://cordis.europa.eu/esfri/home.html
([4]) CdR 283/2008 fin.
([5]) CdR 283/2008 fin.
([6]) http://www.riportal.eu
([7]) CdR 263/2007 fin, CdR 83/2007 fin.
([8]) Eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevän asiantuntijaryhmän raportti *Developing World-class Research Infrastructures for the ERA*.

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelu”

(2010/C 141/06)

ALUEIDEN KOMITEA

— toteaa jälleen kerran, että EU:n pyrkiessä nyt minimoimaan vallitsevan taloustaantuman vaikutukset ja kääntämään talouden uudelleen kasvuun on tärkeää tarjota sekä koulutuksen että talouselämän keskeisille sidosryhmille vuoropuhelufoorumi, sillä perus- ja ammattikoulutusjärjestelmät ovat Lissabonin strategian ja uudistetun sosiaalipoliittisen ohjelman kannalta ratkaisevassa asemassa.

— korostaa, että korkeakoulujen ja yritysten on tärkeää käydä vuoropuhelua kaikilla hallinnon tasoilla, sillä se on merkittävä väline hyödynnettäessä täysimääräisesti osapuolten voimavaroja siten, että ne tukevat alueiden talous- ja yhteiskuntakehitystä.

— painottaa, että alue- ja paikallistasolla on kaikkialla Euroopan unionissa keskeinen koulutuspoliittinen vastuu ja toteaa jälleen kerran, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat keskeisessä asemassa alueiden tutkimus- ja kehittämisstrategioita laadittaessa. Ne toimivat usein tutkimuslaitosten johdossa ja tukevat innovatiivisia toimintaympäristöjä.

— korostaa, että paikallis- ja aluekehityksessä on keskityttävä korkea-asteen koulutuksen rooliin sekä yhtäältä korkeakoulujen ja toisaalta paikallis- ja alueviranomaisten asianmukaisen yhteistyön edistämiseen siten, että myös kuntien ja alueiden talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat osallistuvat yhteistyöhön.

Esittelijä: Mohammad Masood (UK, PPE), Bradfordin kaupunginvaltuuston jäsen

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Uusi kumppanuus korkeakoulujen nykyaikaistamiseksi: korkeakoulujen ja yritysten välisen vuoropuhelun EU-foorumi

KOM(2009) 158 lopullinen

I **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

1. kannattaa korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun puitteissa tähän asti esitettyjä moninaisia ideoita – jotka liittyvät usein paikallis- ja aluetasolla tehtyihin aloitteisiin – ja laadukkaita pohdintoja.

2. korostaa, että korkeakoulujen ja yritysten on tärkeää käydä vuoropuhelua kaikilla hallinnon tasoilla, sillä se on merkittävä väline hyödynnettäessä täysimääräisesti osapuolten voimavaroja siten, että ne tukevat alueiden talous- ja yhteiskuntakehitystä.

3. pitää tärkeänä tutkimuksen, koulutuksen ja innovoinnin vuorovaikutuksesta koostuvaa osaamiskolmiota, jonka avulla lisätään Euroopan innovointikapasiteettia ja parannetaan korkeakouluista valmistuneiden työllistettävyyttä.

4. toteaa, että nyt ollaan siirtymässä tietämyksen vaihdon avulla tapahtuvasta teknologian siirrosta tietämyksen jakamiseen ja avoimiin innovaatiojärjestelmiin. Komitean mielestä näiden kehittymässä olevien järjestelmien taustalla olevat yhteiskunnalliset prosessit ja käyttäytymismallit kaipaavat lisätutkimusta.

5. painottaa, että alue- ja paikallistasolla on kaikkialla Euroopan unionissa keskeinen koulutuspoliittinen vastuu.

6. toteaa jälleen kerran, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat keskeisessä asemassa alueiden tutkimus- ja kehittämisstrategioita laadittaessa. Ne toimivat usein tutkimuslaitosten johdossa ja tukevat innovatiivisia toimintaympäristöjä.

7. painottaa, että toimien suunnittelussa ja ohjelmien täytäntöönpanossa olisi hyödynnettävä nykyisiä demokraattisesti valittuja paikalliselimiä. Paikallisosaaminen ja demokraattinen vastuu parantaa korkeakoulujen, yritysten ja paikallishallinnon kumppanuustoimien hallintomekanismeja. Tämä mahdollistaa priorisoinnin ja vastuullistamisen paikallistasolla, mikä liittyy välittömästi toissijaisuusperiaatteeseen.

8. toteaa, että alue- ja paikallisviranomaiset kuuluvat näin ollen keskeisiin sidosryhmiin toteutettaessa eurooppalaisen tutkimusalueen syventämiseen ja ennen kaikkea laajentamiseen tähtääviä toimia ja aloitteita sekä erityisesti pyrittäessä toteuttamaan visio innovatiivisiin ympäristöihin juurtuneista vahvoista tiede- ja tutkimuslaitoksista.

9. suhtautuu myönteisesti siihen, että viimeksi kuluneina vuosikymmeninä monet eurooppalaiset korkeakoulut ovat virallisesti sisällyttäneet toimenkuvaansa alueen talouskehityksen. Aluekehityskeskukset ovat niin ikään alkaneet sisällyttää alueellisiin talousstrategioihin toimia, joilla tuetaan korkeakoulujen ja liike-elämän kumppanuutta.

10. huomauttaa, että aluetasolla toimien vuorovaikutus on ratkaisevan tärkeää. Toimia on usein koordinoitava vertikaalisesti eri hallintotasojen välillä (unioni, jäsenvaltiot, alueet) sekä laaja-alaisesti alueiden kesken, jotta vältytään päällekkäisyydeltä ja opitaan toinen toisiltaan.

11. painottaa, että ehdotetut uudet aloitteet ja ohjelmat, kuten eurooppalainen tutkimusalue (ERA), Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT) ja elinikäisen oppimisen ohjelma, on valjastettava tukemaan korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelua.

12. toteaa, että korkeakoulujen ja yritysten yhteistyötoimiin vaikuttavat myös alueella vallitsevat erityisolosuhteet, kehittämiskeskusten kyky tukea korkeakoulujen ja yritysten yhteistyötoimia aluetasolla, yritysklustereiden asema korkeakoulu- ja yritysverkostoja kehitettäessä sekä yritysten alueelle tekemät t&k-investoinnit.

Yleistä

13. korostaa, että paikallis- ja aluekehityksessä on keskityttävä korkea-asteen koulutuksen rooliin sekä yhtäältä korkeakoulujen ja toisaalta paikallis- ja alueviranomaisten asianmukaisen yhteistyön edistämiseen siten, että myös kuntien ja alueiden talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat osallistuvat yhteistyöhön.

14. kannattaa korkeakoulujen ja yksityissektorin yhteistyötä ja on yhtä mieltä siitä, että korkeakoulut on nähtävä sijaintialueidensa innovaatioiden liikkeelle panevina voimina.

15. kannustaa korkeakouluja etsimään uusia julkis- ja yksityissektorin yhteistyömuotoja, kuten yhteiset innovointirahastot. Tällaisilla toimenpiteillä ne voivat osaltaan parantaa liikkuvuutta kaikilla aloilla.

16. kannattaa tiivistä Euroopan laajuista yhteistyötä yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kesken. Myös jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason poliittisten toimijoiden ja viranomaisten tulisi osallistua yhteistyöhön.

17. katsoo, että yhteistyön tasossa on edelleen maa-, korkeakoulu- ja oppiainekohtaisia eroja, vaikka EU-ohjelmilla pyritään rakentamaan korkeakoulujen ja yritysten välille kumppanuuksia, yleensä jollain tietyllä alalla, kuten tutkimuksessa tai opiskelijoiden liikkuvuudessa.

18. katsoo, että yhteistyö ei ole kovinkaan paljon vaikuttanut kummankaan tahon hallintoon tai organisaatiokulttuureihin, koska vain harvoilla korkeakouluilla on koko oppilaitoksen kattava strategia yhteistyölle yritysten kanssa, ja ne, joilla on, ovat keskittyneet vain muutamaan jäsenvaltioon.

19. on huolestunut siitä, että monissa maissa oikeudelliset ja taloudelliset puitteet eivät vieläkään kannusta korkeakouluja yhteistyöhön yritysmaailman kanssa tai voivat jopa estää sen.

20. suosittaa, että otetaan käyttöön asianmukaisia tuloksellisuusindikaattoreita, joilla mitataan korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun nykytasoa. Tuloksellisuutta on aina mitattava sekä laatua että määrää osoittavien indikaattoreiden avulla ja on otettava asianmukaisesti huomioon, millä tavoin indikaattoreiden valinta saattaa vaikuttaa käyttäjäryhmien käyttäytymiseen.

21. kannustaa korkea-asteen oppilaitoksia palkitsemaan korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun. Tiedeyhteisössä on erityisen haastavaa antaa tällaiselle sitoutumiselle tunnustusta ylennysmenettelyissä. Vaikka kaikki korkeakoulut toteavat pitävänsä korkea-asteen oppilaitosten ja yritysten vuoropuhelua tärkeänä, vain harvat niistä rinnastavat vuoropuhelun selkein ja avoimin menetelmin tutkimus- ja opetustehtäviin ja palkitsevat siitä asianmukaisesti.

22. kannattaa yrittäjyyttä ja taitojen kartuttamista elinikäisen oppimisen avulla. Ne ovat korkea-asteen koulutuksen keskeisiä tehtäviä.

23. suhtautuu myönteisesti eri alueiden pyrkimyksiin lisätä tutkimus- ja innovaatiotoimien rahoituksen yhteydessä yksityisiä sitoumuksia siten, että vahvistetaan korkeakoulujen autonomiaa.

24. toteaa, että uudet julkis- ja yksityissektorin yhteistyömuodot, kuten yhteiset innovointirahastot, voivat myös olla uusia esimerkkejä julkisten varojen kestävästä käytöstä ja suojasta.

25. on yhtä mieltä siitä, että koheesiopolitiikalla on erityinen tehtävä tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukemisessa alueilla. Niinpä myös Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR) voidaan hyödyntää yrityshautomoiden ja tiedepuistojen rahoitukseen (infrastruktuuri ja [tieto]liikenneyhteydet). Klusterit ovat erityisen hyödyllisiä pk-yrityksille, koska niiden tarjoama toimintaympäristö kannustaa yhteyksiin korkeakoulujen ja suurten yritysten kanssa ja mahdollistaa pääsyn kansainvälisiin kaupan verkostoihin.

26. toteaa, että myös pk-yrityksillä on elintärkeä tehtävä etenkin työllistäjinä ja innovoijina. Komitea kannustaa pk-yrityksiä osallistumaan korkeakoulujen ja yritysten vuoropuheluun ja kehottaa tekemään innovatiivisia ja osuvasti kohdennettuja aloitteita tällaisen toiminnan tukemiseksi.

27. kannattaa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten rajatylittävää yhteistyötä korkeakoulujen ulkopuolisten teollisuus- ja talouselämän kumppanien sekä hallinnon, kulttuurielämän ja muiden yhteiskunnallisten tahojen kanssa.

28. katsoo myös, että organisaatioilla ja muilla toimijoilla, joilla on välittäjärooli korkeakoulujen ja yritysten välillä, voi olla ratkaiseva merkitys yhteyksien luomisessa ja että siksi niiden merkitystä on korostettava ja niille annettavaa tukea lisättävä.

Esimerkkejä hyvistä käytänteistä

29. panee ilahtuneena merkille, että korkeakoulujen ja yritysten yhteistyöstä on kaikkialla Euroopassa lukuisia esimerkkejä.

30. on huolestunut siitä, että uusissa jäsenvaltioissa on vain vähän esimerkkejä hyvistä käytänteistä.

31. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen käynnistää tutkimus, jonka tarkoituksena on kartoittaa nykyiset hyvät käytänteet. Komitea kehottaa komissiota ottamaan kartoituksessa huomioon paikallis- ja alueviranomaisten tarpeet.

Paikallis- ja alueviranomaisille tarkoitettuja välineitä

32. kannustaa luomaan paikallis- ja alueviranomaisista, yrityksistä, yhteisöstä ja korkea-asteen koulutuksen alalta kootuille keskeisille sidosryhmille tarkoitettuja kumppanuusrakenteita, joissa keskitytään vuoropuheluun esimerkiksi järjestämällä paneelikeskusteluja ja työpajoja, perustamalla tiedepuistoja teknologiansiirtoa varten sekä järjestämällä tiede- ja kulttuuritapahtumia tai opiskelijatapahtumia.

33. kannattaa korkeakoulujen resurssien mobilisointia alueiden ja kaupunkien valmistellessa ja toteuttaessa talous-, yhteiskunta- ja kulttuurielämän sekä ympäristöalan kehittämisstrategioitaan.

34. kehottaa korkeakouluja investoimaan yhteisesti ohjelmiin, joista on erityistä hyötyä alueen yrityksille ja alueyhteisölle. Samalla niiden on tuettava yritysten rahoittamia opetusvirkoja. Näin kannustetaan eri osaamiskeskusten sekä t&k- ja innovointitahojen verkottumista, tuetaan tietämyksen vaihtoon erikoistuneita foorumeita ja edistetään innovoinnin huippualueiden verkostojen luomista.

35. suosittaa, että korkeakoulut käyttävät aluesidonnaisia varoja kestävästi ja jakavat ne useammalle vuodelle.

36. ilmaisee olevansa halukas varmistamaan, että seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa, rakennerahastoja, kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaa sekä maaseuturahastoa käytetään koordinoidusti, koska se on välttämätöntä, kun ajatellaan EU:n kilpailukykyä sekä koheesio-, tutkimus-, korkeakoulu- ja innovaatiopolitiikkojen yhteisvaikutusta valtakunnallisella ja alueta-solla, kuten AK on aiemmissa lausunnoissaan todennut.

37. kannattaa innovoinnin käsitteen laaja-alaista tulkintaa, joka kattaa myös yhteiskuntatieteet ja humanistiset tieteet sekä niiden hedelmällisen vuorovaikutuksen ympäröivän kaupunki- ja aluekulttuurin kanssa.

Päätelmät

38. toteaa jälleen kerran, että EU:n pyrkiessä nyt minimoimaan vallitsevan taloustaantuman vaikutukset ja kääntämään talouden uudelleen kasvuun on tärkeää tarjota sekä koulutuksen että talouselämän keskeisille sidosryhmille vuoropuhelufoorumi, sillä perus- ja ammattikoulutusjärjestelmät ovat Lissabonin strategian ja uudistetun sosiaalipoliittisen ohjelman kannalta ratkaisevassa asemassa.

39. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio aikoo tutkia, kuinka rakennerahastoja voitaisiin käyttää tämänkaltaisten alueellisten aloitteiden tukemiseen.

40. pitää tärkeänä yritysten ja oppilaitosten – erityisesti keskiasteen ja ammatillisten oppilaitosten – yhteistyöpotentiaalia sekä unionin ohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia tukea niiden yhteistoimintaa.

41. toteaa jälleen kerran, että keskeisten julkissektorin toimijoiden, myös paikallis- ja alueviranomaisten, on osallistuttava aiempaa suuremmalla panoksella korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun EU-foorumin seuraavaan vaiheeseen.

42. katsoo, että korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun EU-foorumissa on aiheellista myös vastaisuudessa keskittyä korkea-asteen koulutuksen alalla tehtävään yhteistyöhön.

43. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia tukemaan yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä ja toivoo, että korkeakoulut nähdään alueiden innovaatioiden liikkeelle panevina voimina.

44. kehottaa täydentämään korkeakoulujen ja yritysten vuoropuhelun EU-foorumin toimintaa siten, että järjestetään täysistuntoja ja teemaseminaareja ja perustetaan foorumille internetsivusto. Komitea kehottaa keskeisiä julkissektorin toimijoita – myös paikallis- ja alueviranomaisia – ja mahdollisesti EU:n ulkopuolisia toimijoita osallistumaan aiempaa suuremmalla panoksella foorumin toimintaan.

45. suosittaa, että vastataan tehokkaasti ”uudet taidot uusia työpaikkoja varten” -ohjelmaan ja talouden taantumaan ja että keskustellaan aluekehitykseen tähtäävistä kumppanuuksista, kumppanuustoimista pk-yritysten kanssa, nykyistä monipuolisemmasta suhtautumisesta oppimiseen, laadunvarmistuksesta ja akkreditoinnista.

46. kannattaa komission pyrkimystä tutkia, millä tavoin yritysten ja korkeakoulujen jäsennellyn kumppanuuden uusia muotoja voidaan tukea asianmukaisilla EU-ohjelmilla.

Bryssel 4. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kestävä tulevaisuus liikenteelle: kohti yhtenäistä, teknologiavetoista ja käyttäjäystävällistä järjestelmää”

(2010/C 141/07)

ALUEIDEN KOMITEA

— korostaa, että kestävän liikenteen saavuttamisen avain ei ole liikennepalveluiden kysynnän rajoittaminen. Oleellista ei ole kuljetettujen ihmisten tai tavaroiden määrä vaan kuljetustapa. Kestävän kehityksen vastaisia liikennetottumuksia voidaan vähentää ainoastaan liikenteen oikealla hintapolitiikalla. Näin ollen on tärkeää taata oikeudenmukainen ja avoin malli liikennekustannusten jakamiseksi kaikkien liikennemuotojen kesken.

— korostaa, että liikennejärjestelmän kestävyyden parantamisessa on kiinnitettävä huomiota liikenneruuhkien ongelmaan. Pelkkä liikenneverkon kapasiteetin lisääminen ei kuitenkaan riitä, sillä suuremman verkon ympäristövaikutukset voivat helposti saavuttaa hallitsemattomat mitat. Siksi on välttämätöntä parantaa kestävien liikennejärjestelmien kilpailukykyä.

— toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on selkeä intressi tukea maantieliikenteen vaihtoehtoja erityisesti siellä, missä järjestelmässä on pullonkauloja, ennen kaikkea haavoittuvilla ja ankarista luonnonoloista kärsivillä alueilla, koska pullonkaulat aiheuttavat ongelmia, kuten melua, päästöjä, ruuhkia, myöhästymisiä, teiden kunnon nopeaa huonontumista sekä suuria kustannuksia teiden kunnossapidosta vastaaville alueille.

— korostaa, että kaupunkien liikenneverkot, niiden lähellä sijaitsevat liikenneverkot ja alueiden liikenneverkot ovat oleellinen osa liikenneverkkoja ja maailmanlaajuisia toimitusketjuja, ja niihin on kiinnitettävä ensisijaista huomiota.

— pyytää, että valkoisessa kirjassa eurooppalaisesta liikennepolitiikasta lähetetään EU:n talousarvion tulevaa tarkistamista silmälläpitäen vahva poliittinen signaali siitä, että EU:n liikenteen määrärahojen on tulevaisuudessa vastattava EU:n asettamia tavoitteita ja päinvastoin.

Esittelijä: Väino Hallikmägi, Pärnun kaupunginvaltuutettu (EE, ALDE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto – Kestävä tulevaisuus liikenteelle: kohti yhtenäistä, teknologiavetoista ja käyttäjäystävällistä järjestelmää

KOM(2009) 279 lopullinen

I **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

Johdanto

1. pitää tervetulleena liikenteen kestävää tulevaisuutta koskevaa komission tiedonantoa, joka on ensimmäinen askel EU:n liikennepolitiikan tarkistamiseksi seuraavia vuosikymmeniä varten.

2. yhtyy komission kantaan siitä, että liikennepolitiikan on perustuttava kestävään ja pitkän aikavälin visioon ihmisten ja tavaroiden liikkuvuudesta. Tällaisen visioon perustuvan liikennepolitiikan laatimisen ehtona on liikennealaan vaikuttavien suuntauksien tunnistaminen.

3. katsoo, että tulevaisuuden liikenneverkoilla on taattava hyvät yhteydet kaikille Euroopan alueille, sillä se on oleellinen edellytys EU:n alueellisen yhteenkuuluvuuden varmistamiselle, ja sillä on suuri vaikutus sosiaalisen ja taloudellisen yhdentymisen syventämisen ja kestävän kehityksen takaamisen kannalta. Liikennepolitiikan toimeenpano vaatii jäsenvaltioilta entistä enemmän poliittista tahtoa sekä tukea kestävälle ja innovatiiviselle liikennestrategialle.

Poliittiset suositukset

4. pitää tarpeellisena, että liikennepolitiikan uudistamista koskevassa valkoisessa kirjassa analysoidaan aikaisempaa huomattavasti järjestelmällisemmin ja perusteellisemmin ulkoisia tekijöitä, liikennealan sisäistä kehitystä sekä niiden (yhteis)vaikutusta. Valkoisessa kirjassa tulisi myös käsitellä ilmastonmuutoksen ja taloudellisten muutosten vaikutusta liikennealan ja sen tuotteiden ja palveluiden kehitykseen.

5. katsoo, että strategista kehitysasiakirjaa on täydennettävä siinä hahmoteltavien poliittisten päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden (vertailevan) sosiaalis-taloudellisen ja ympäristövaikutuksia koskevan analyysin osalta. Parhaimmassa tapauksessa analyysin tulokset siirrettäisiin jäsenvaltioiden ja alueiden tasolle, jotta voidaan arvioida yhteisen liikennepolitiikan vaikutuksen mahdollista vaihtelua. Oleellista on tuoda esiin kaikki liikennealan konseptuaaliset suuntaukset, jotka vaikuttavat liikenteen tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.

6. pitää tärkeänä, että jäsenvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisille annetaan mahdollisuus vaikuttaa, kun hahmotellaan EU:n liikennepolitiikkaa, laaditaan strategisia suunnitelmia ja tehdään päätöksiä, jotta voidaan taata liikennealan aloitteiden ja välineiden toteuttamisessa tarvittavat asianmukaiset sääntely- ja suunnittelupuitteet. Paikallis- ja aluetason päättäjät pystyvät parhaiten arvioimaan, mitä liikenneongelmien ratkaisemiseksi paikallis- ja aluetasolla tarvitaan. Näin ollen on noudatettava toissijaisuusperiaatetta, kun unioni- tai jäsenvaltiotaso antaa tukea paikallis- ja alueviranomaisille.

7. tuo esiin, että liikenneinfrastruktuurin kehittämisessä on tarpeen priorisoida verkkoja tai hankkeita ja että ensisijaisten infrastruktuurien nopean luomisen varmistamiseksi on taattava sekä EU:n keskeisten toimielinten että jäsenvaltioiden poliittinen ja taloudellinen tuki.

8. korostaa, että TEN-T-liikenneverkon kehittämisessä on huolehdittava siitä, että kun nykyinen hankesuuntautunut lähestymistapa (30 ensisijaista hanketta) korvataan siten, että TEN-T-ydinverkko eriytetään, huomiota ja tukea annetaan edelleen EU:n ytimestä kauempana sijaitseville alueille, raja-alueille ja luonnonhaitta-alueille liikenneyhteyksien parantamiseksi EU:n ytimen ja naapurivaltioiden välillä. Euroopan sisäisen ja ulkoisen alueellisen koheesion takaamiseksi on tältä pohjalta pohdittava myös esimerkiksi ensisijaisten yhteysverkkojen tai -käytävien eriyttämistä EU:n liikennepolitiikassa sekä niitä koskevia taloudellisia tukimekanismeja. On luotava entistä selkeämmät säännöt sille, mihin periaatteisiin tukeutuen ja mitä menettelytapaa soveltaen TEN-T-verkot määritellään ja tarvittaessa muutetaan ja täydennetään. Meneillään olevat ensisijaiset TEN-T-hankkeet tulisi viedä joka tapauksessa loppuun. TEN-T-ydinverkkoon tulisi myös ottaa mukaan täydennyksiä ja pidennyksiä, jotka liitetään tarkoituksenmukaisesti verkkoon. Samalla olisi edistettävä hankkeiden parempaa koordinointia jäsenvaltioiden kesken, jotta voidaan välttää suunnittelun ja toteutuksen eriaikaisuus ja asettaa valtioiden rajat ylittävät osuudet etusijalle.

9. muistuttaa rahtiliikenteen keskeisestä roolista EU:n talouden toiminnan kannalta. Samalla on otettava huomioon, että EU:n liikennejärjestelmää kuormittavat yhä enemmän liikenneruuhkat, joiden syynä ovat liikennemuotojen välinen epätasapaino (nykyisten markkinaolosuhteiden vallitessa maantieliikenteellä on suhteeton kilpailuetu), infrastruktuurin puutteet sekä eri liikennemuotojen huono yhteentoimivuus. Komitea katsoo, että eri liikennemuotojen infrastruktuurien yhdentämisen edistämiseksi etusijalle olisi asetettava kulloistenkin ratkaisujen ja päätösten koordinoinnin ja johdonmukaisuuden varmistaminen TEN-T:tä ja kaupunkiliikennettä koskevien kysymysten puitteissa, mutta myös Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston rahoituspainopisteiden määrittelyssä.

10. tähdentää, että kaupungit ovat liikenneverkkojen olennainen ja erottamaton osatekijä, sillä ne ovat kulkuyhteyksien solmukohtia, joissa eri liikennemuodot risteävät ja joista liikenneväylät yleensä alkavat tai joihin ne päättyvät. Siksi kaupunkiliikenteen on saatava sama huomio kuin liikenneverkkojen.

11. esittää, että EU:n rahoitusmenettelyjä yksinkertaistetaan edelleen, ja katsoo, että kansallisten rahoitusohjelmien ja EU:n rahoitusohjelmien on oltava keskenään johdonmukaisia.

12. pyytää, että valkoisessa kirjassa eurooppalaisesta liikennepolitiikasta lähetetään EU:n talousarvion tulevaa tarkistamista silmälläpitäen vahva poliittinen signaali siitä, että EU:n liikenteen määrärahojen on tulevaisuudessa vastattava EU:n asettamia tavoitteita ja päinvastoin.

Rautatie-, meri- ja sisävesiliikenne

13. katsoo, että rautatiemarkkinoiden pirstoutuminen on suuri ongelma. On myös välttämätöntä poistaa nykyisten infrastruktuurien pullonkaulat, erityisesti ne, jotka johtuvat rajatylittävistä osuuksista tai luonnonesteistä. Sekä kuljetusaikojen, luotettavuuden että kuljetusmäärien suhteen laadukasta palvelua tarjoavan tehokkaan Euroopan laajuisen rautatieverkon luominen edellyttää sellaisen kestävän ja kustannustehokkaan ratkaisun löytämistä, joka mahdollistaa tavaraliikenteen siirtämisen yhä enemmän maanteiltä rautateille.

14. myöntää, että jäsenvaltioiden erilaiset infrastruktuuristandardit – esimerkiksi poikkeava raideleveys ja erilaiset sähkö- ja turvallisuusjärjestelmät – lisäävät liikennealan pirstoutumista. Teknisten edellytysten ja laitteiden yhdenmukaistaminen edellyttää teknisten normien yhdenmukaistamista ja siten infrastruktuuri-investointeja. Samalla on harmonisoitava veturinkuljettajien koulutusta ja turvallisuutta ja rahtia koskevia jäsenvaltioiden määräyksiä sekä otettava kansainvälisessä – etenkin unionin ulkopuolisista maista tulevassa – liikenteessä lentoliikenteen tapaan käyttöön yhteinen liikenteenohjauksen kieli. Näin voidaan vahvistaa alan kilpailukykyä maantiekuljetuksiin nähden. Ylikuormitetuilla verkonosilla tulee luoda edellytykset, jotta henkilöja tavaraliikenne voivat käyttää yhteisiä rautatielinjoja ilman että tästä koituu kummallekaan haittaa tai jotta voidaan rakentaa uusia rautatielinjoja sekä erottaa tavara- ja matkustajaliikenteen infrastruktuurit toisistaan, sikäli kun se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti toteutettavissa.

15. katsoo, että tavaraliikenteen infrastruktuuria lisäämällä on taattava yhteydet kaupunkien keskustoihin mutta lisäykset eivät saa lisätä liikennemääriä eivätkä ruuhkia kaupunkikeskuksissa.

16. pitää tarpeellisena, että syrjäalueiden talouden yhdentämiseksi EU:n ytimeen kiinnitetään erityistä huomiota satamiin, joilla on oltava hyvät multimodaaliset liikenneyhteydet. Komitea pitää tarpeellisena varmistaa useasta liikennemuodosta muodostuva liikenneyhteys niiden alueiden välillä, joilla merenkululla on huomattava rooli.

17. korostaa, että meri- ja sisävesiliikennettä on tuettava, sillä niillä saattaa olla avainrooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Nykyisten "merten moottoriteiden" kaltaisia ohjelmia olisi lisättävä tuntuvasti, sillä ne edistävät sekä EU:n liikennepolitiikan että alueellisen koheesion tavoitteiden saavuttamista. Meri- ja sisävesiliikenne voi myös osaltaan tyydyttää matkustaja- ja tavaraliikenteen kasvavaa kysyntää. Alusten, satamien ja logistiikkalaitteiden kielteisiä ympäristövaikutuksia on jatkuvasti vähennettävä. Komitea onkin pahoillaan siitä, etteivät kansainväliset merikuljetukset sisälly vielä Kioton mekanismeihin eivätkä kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskevaan aikatauluun. Jotta eurooppalaiselle merenkulkualalle kohdistuvia kilpailuhaittoja voitaisiin mahdollisuuksien mukaan välttää, Euroopan unionin tulisi huolehtia siitä, että sitovia määräyksiä laaditaan ensisijaisesti kansainvälisellä tasolla. Lisäksi tulisi tarkistaa, millaisia vaikutuksia olisi ympäristön saastuttamisasteen mukaan porrastettujen satamamaksujen käyttöönotolla.

18. pitää tärkeänä, että multimodaalisten liikennesolmujen kehittäminen asetetaan yhdeksi yhteisen liikennepolitiikan painopisteeksi. Rautateiden tavaraliikenneosuuden lisäämisessä on taattava ympäristö- ja turvallisuusvaatimusten noudattaminen sekä minimoitava kielteinen vaikutus matkustajaliikenteeseen.

Lentoliikenne

19. katsoo, että lentoliikenteen kehittämisessä on sekä teknisten että suunnittelua koskevien ratkaisujen avulla otettava huomioon ja suunniteltava toimia lentoliikenteen kielteisten ympäristövaikutusten, kuten melun ja ilmansaasteiden, vähentämiseksi. Toisaalta ympäristökustannusten sisällyttämisessä lentoliikenteen hintoihin on otettava huomioon, että lentoliikenteen merkitys vaihtelee alueittain ja että sen avulla varmistetaan myös EU:n syrjäisimpien alueiden hyvät yhteydet. EU:n tukea tarvitaan erityisesti keskikokoisten kaupunkien ja saarialueiden lentoasemien kehittämiseen lentoturvallisuuden ja asiakkaiden tyytyväisyyden takaamiseksi.

20. pitää tarpeellisena taata lentoasemien välinen rehti kilpailu sekä varmistaa yhteisten sääntöjen noudattaminen lentokenttämaksuja arvioitaessa ja määriteltäessä.

Liikennekustannukset, investoinnit

21. korostaa, että investoinnit on koordinoitava nykyistä paremmin. Esimerkiksi Euroopan laajuisten liikenneverkkojen rahoituksessa olisi edelleen edistettävä markkinapohjaisia rautatiehankkeita, ja alueellinen tuki tulisi kohdentaa tarkemmin ympäristöystävällisille liikennemuodoille EU:n alueellisen koheesion vahvistamiseksi.

22. katsoo, että eri liikennemuotojen tasapainoisen ja kestävän käytön edellytyksenä on ulkoisten kustannusten (ympäristöhaittojen, onnettomuuksista aiheutuvien haittojen ja ajan menetysten) sisällyttäminen liikennekustannusten arviointiin sekä käyttäjä maksaa -periaatteen entistä laajempi soveltaminen. Samalla on taattava tällä tapaa hankittavien varojen siirtäminen ympäristöystävällisempiin liikennemuotoihin ja näin lisättävä ympäristöystävällisimpien liikennemuotojen osuutta ja varmistettava samalla kaikkien liikennemuotojen yleisen tehokkuuden ja yhteentoimivuuden lisääntyminen. Tällaisiin laskelmiin perustuvissa säännöksissä on myös otettava huomioon asianomaisen sosioekonomisen alueen maksukyky. Muussa tapauksessa liikenneyhteyksistä riippuvaiset talousalat ja yritykset menettävät kilpailukykynsä sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla.

23. huomauttaa, että tärkeää ja perusluonteista todellisten kustannusten tavoitetta ei saa kyseenalaistaa. Jos valtaosassa liikenneinfrastruktuurien investointeja aletaan noudattaa käyttäjä maksaa -periaatetta, saattaa tästä aiheutua taloudellisen ja sosiaalisen rakenteen muutoksia yksittäisillä alueilla. Jäsenvaltioita, jotka harkitsevat liikennemaksujen käyttöönottoa tai mukauttamista ajanmukaisista todellisten kustannusten lähtökohdista, kehotetaan arvioimaan tällaisen toimenpiteen taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Näin voidaan tarvittaessa strategisista syistä valmistella asianmukaisia keskipitkän ja pitkän aikavälin tukitoimia – esimerkiksi tietylle alueelle kohdennetun taloudellisen tuen uudelleensuuntaamista.

24. viittaa kaupunkiliikennettä käsittelevästä vihreästä kirjasta (CdR 236/2007) ja toimintasuunnitelmasta (417/2008) annettuihin alueiden komitean lausuntoihin. Komissio julkaisi toimintasuunnitelman syyskuussa 2009 alueiden komitean ja Euroopan parlamentin yhteisen toiveen mukaisesti.

Kaupunkiliikenne

25. pitää kaupunkiliikenteen kehittämistä hyvin tärkeänä, sillä kaupungit ovat liikenneverkkojen erottamaton osa ja muodostavat eri liikennemuotojen solmukohtia. Kaupunkiliikenteen keskeisenä haasteena ovat joukkoliikenteen asettaminen etusijalle ja siten sen merkityksen lisääminen henkilöliikenteessä luomalla sille suotuisat edellytykset, kaupunkiliikenteen edellytysten muuttaminen siten että kaupunkien keskustoihin suuntautuu mahdollisimman vähän liikennettä, kävely- ja pyörätieverkkojen kehittäminen, sähkökäyttöisten liikennevälineiden osuuden lisääminen ja ympäristöystävällisempien liikennemuotojen käytön huomattava laajentaminen.

26. suosittaa, että kaupungit ottavat käyttöön entistä tiukempia toimia kaupunkiliikenteen kielteisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja terveellisten liikkumismuotojen edistämiseksi. On tärkeää, että EU noudattaa toissijaisuusperiaatetta, jotta paikallis- ja alueviranomaisille luodaan asianmukaiset edellytykset kantaa vastuu asiasta.

27. pitää tarpeellisena, että EU:n liikennepolitiikan tavoitteeksi asetetaan kaupunkikeskusten sekä kaupunkien reuna-alueiden ja niitä ympäröivän maaseudun yhteisten paikallisten liikennejärjestelmien kehittäminen ja erityisesti erilaisten raideliikennejärjestelmien, eli rautatie-, paikallisjuna- ja raitiovaunuverkkojen, yhdistäminen uudenlaiseksi seutuliikennejärjestelmäksi.

28. katsoo, että hyvien käytänteiden vaihtaminen kaupunkiliikenteen kehittämisessä ja toteuttamisessa on jatkuvasti ajankohtaista esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liityntäpysäköinti (pysäköinti yhdistettynä joukkoliikenteeseen ja kävelyyn), sähkökäyttöisten liikennevälineiden kehittäminen, kevyen liikenteen väyläverkkojen kehittäminen, joukkoliikenteen käyttöön varattujen ajokaistojen merkitseminen, multimodaaliterminaalien rakentaminen kaupunkien tuloväylille, autojen yhteiskäyttöpalveluiden kehittäminen, liikennetottumusten muuttaminen ohjaavien (koulutus ja tiedotus) ja rajoittavien (ruuhkamaksut ja pysäköintimaksut) toimien avulla. EU:n tehtävänä tulee olla ratkaisujen yhteiseen etsimiseen ja olemassa olevan tietämyksen siirtämiseen tähtäävien yhteistyöhankkeiden tukimekanismien luominen ja kehittäminen edelleen.

Tekninen kehitys

29. pitää tarpeellisena, että multimodaalisten joukkoliikennejärjestelmien kehittämisessä suositaan sähköisiä lippujärjestelmiä, jotka mahdollistavat yksityiskohtaiset linjakohtaiset kustannuslaskelmat ja linjojen suunnittelemisen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti sekä tekevät joukkoliikenteestä käyttäjälle miellyttävämpää. Uusien tietotekniikkavälineiden käytön on tuettava intermodaalisten älykkäiden liikennejärjestelmien kehittämistä, ja EU:n olisi edesautettava niiden käytön leviämistä.

30. katsoo, että teknologian kehityksen yhteydessä on tärkeää tukea tekniikan siirtoa alueiden ja eri aluetasojen välillä. Teknologisten sovellutusten kehittämisen rahoituksessa on tärkeää, ettei rajoituta pelkästään suurkaupungeille sopiviin teknologioihin vaan että kehitys- ja rahoituspolitiikassa merkittävä osa resursseista suunnataan keskikokoisiin ja pieniin kaupunkeihin ja niitä ympäröivälle maaseudulle sopivien kestävien ratkaisujen etsimiseen.

31. korostaa, että liikennealan öljyriippuvuuden vähentämiseksi tulisi mahdollistaa muista raaka-aineista tuotettujen polttoaineiden valmisteverotason eriyttäminen ja tarpeen mukaan laskeminen EU:ssa sovitun minimitason alle.

32. kiinnittää huomiota siihen, että liikennealan turvallisuuden edistämisen peruskysymyksenä on tarkistus- ja seurantajärjestelmien yhdenmukaistaminen ja vahvistaminen. Turvallisuusvaatimusten yhdenmukaistamisessa tulisi ottaa huomioon paikalliset luonnonolosuhteet, tietyypit, kulttuuriperinteet jne. Liikenneonnettomuuksien tietokantojen yhdentämisen edellytyksenä on kansallisissa tietokannoissa käytettävien tunnusten vähintään osittainen standardisointi.

33. katsoo, että liikennevalvonnassa on luotava edellytykset tietotekniikkaan ja satelliittipaikannusjärjestelmään perustuvien yleisten ja yhteisten ratkaisujen kehittämiselle ja käyttöönotolle. EU:n ensisijaisena roolina on tutkimus- ja kehittämistyön tukemisen lisäksi yhteisten standardien käyttöön ottaminen, mikä mahdollistaisi jäsenvaltioiden rajat ylittävien liikenneverkkojen kattavan valvonnan.

Liikenneopetus

34. korostaa, että oppilaitoksilla on avainrooli liikenteeseen liittyvän turvallisen ja ympäristöystävällisen käyttäytymisen muokkaamisessa. On luotava edellytykset liikenneopetuksen sisällyttämiseksi kaikkien jäsenvaltioiden oppilaitosten opetussuunnitelmiin. EU voi käynnistää käytännönläheisiä koulutusalan tutkimuksia, joiden pohjalta valmistellaan suositeltavia yhteisiä opetusmateriaaleja ja opetuskokonaisuuksia lastentarhoille ja kouluille.

Yhteys naapurimaihin, kansainvälinen toiminta

35. pitää erityisen tärkeänä luoda entistä paremmat liikenneyhteydet naapurimaihin. Tämä edellyttää sekä EU:n keskeisten toimielinten, jäsenvaltioiden hallitusten että kolmansien maiden hallitusten yhteisiä investointeja rajainfrastruktuuriin (terminaaleihin, teihin ja siltoihin), jotta voidaan taata nopea ja ympäristöystävällinen rajanylitys sekä tavara- että matkustajaliikenteessä. Yhtä tärkeää on edistää raja- ja tullimenettelyiden yhdenmukaistamista ja yhteistyön tiivistämistä raja- ja tullimenettelyiden toimeenpanossa.

36. pitää tärkeänä, että liikennepolitiikalla autetaan syrjäisimpiä alueita integroitumaan omaan maantieteelliseen ympäristöönsä tukemalla sellaisten ympäristöystävällisten meri- ja ilmayhteyksien luomista, jotka liittävät syrjäisimmät alueet niiden maantieteellisen alueen maihin, ja edistämällä samalla myös intermodaalisuutta.

37. katsoo, että EU:n jäsenvaltioiden ja toimielinten on pyrittävä varmistamaan kansainvälisissä järjestöissä sekä kolmansien maiden kanssa käytävissä liikennealan neuvotteluissa kaikkia eri liikennemuotoja edustaville jäsenvaltioiden yrityksille rehdit kilpailuedellytykset polttoaineiden valmisteveroon, satamamaksuihin, lentokenttämaksuihin, rautatiemaksuihin ja erilaisiin ympäristövaatimuksiin liittyen. Kysymys on erityisen tärkeä EU:n rajoilla sijaitsevien jäsenmaiden talouksien kannalta. Erilaiset kilpailuedellytykset on otettava huomioon myös ulkoisten kustannusten sisällyttämisessä liikenteen hintoihin.

Päätelmät ja suositukset

38. korostaa, että vapaa liikkuvuus on yksi EU:n kansalaisten perusoikeuksista ja EU:n perusperiaatteista. Samoin tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaate on yksi sisämarkkinoiden kulmakivistä. Kestävän liikenteen saavuttamisen avain ei ole liikennepalveluiden kysynnän rajoittaminen.

39. korostaa, että oleellista ei ole kuljetettujen ihmisten tai tavaroiden määrä vaan niiden kuljetustapa. Kestävän kehityksen vastaisia liikennetottumuksia voidaan vähentää ainoastaan liikenteen oikealla hintapolitiikalla. Näin ollen on tärkeää taata oikeudenmukainen ja avoin malli liikennekustannusten jakamiseksi kaikkien liikennemuotojen välillä.

40. korostaa, että liikennejärjestelmän kestävyyden parantamisessa on kiinnitettävä huomiota liikenneruuhkien ongelmaan. Jäsenvaltioiden tulisi sitoutua investoimaan ympäristöä säästäviin infrastruktuureihin, joita tarvitaan pullonkaulojen poistamiseksi. Pelkkä liikenneverkon kapasiteetin lisääminen ei kuitenkaan riitä, sillä suuremman verkon ympäristövaikutukset voivat helposti saavuttaa hallitsemattomat mitat. Kestävien liikennejärjestelmien kilpailukykyä on siksi vahvistettava.

41. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on selkeä intressi tukea maantieliikenteen vaihtoehtoja erityisesti siellä, missä järjestelmässä on pullonkauloja, ennen kaikkea haavoittuvilla ja ankarista luonnonoloista kärsivillä alueilla, koska pullonkaulat aiheuttavat ongelmia, kuten melua, päästöjä, ruuhkia, myöhästymisiä, teiden kunnon nopeaa huonontumista sekä suuria kustannuksia teiden kunnossapidosta vastaaville alueille.

42. pitää tarpeellisena parantaa meri- ja rautatieliikenteen kilpailukykyä. Laadukasta palvelua sekä kuljetusaikojen, luotettavuuden että kuljetusmäärien suhteen tarjoavan tehokkaan rautatieverkon luominen edellyttää Euroopan rautatiemarkkinoiden pirstoutumisen vähentämistä. Lisäksi on luotava yhteinen meriliikennealue ja painotettava satamiin ja satamayhteyksiin tehtäviä investointeja.

43. korostaa, että kaupunkien ja alueiden liikennejärjestelmillä on merkittävä vaikutus aluekehitykseen. Kaupunkien liikenneverkot, niiden lähellä sijaitsevat liikenneverkot ja alueiden liikenneverkot ovat oleellinen osa liikenneverkkoja ja maailmanlaajuisia toimitusketjuja, ja niihin on kiinnitettävä ensisijaista huomiota.

44. katsoo, että tulevien liikenneverkkojen on taattava hyvät yhteydet kaikille Euroopan alueille. Paikallis- ja alueviranomaisia ja muita paikallis- ja aluetason sidosryhmiä tulisi kuulla kaikissa EU:n liikenneverkon tulevaisuuteen vaikuttavien hankkeiden yhteydessä sen mukaan, millainen rooli kyseisillä viranomaisilla tai sidosryhmillä on asianomaisten liikennealan toimien toteuttamisessa sekä liikennealoitteiden vaatimien riittävien sääntely- ja suunnittelupuitteiden takaamisessa.

Bryssel 4. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean lausunto aiheista ”Vihreä kirja – Yhteisen kalastuspolitiikan uudistus” ja ”Vesiviljelyn kestävän tulevaisuuden turvaaminen”

(2010/C 141/08)

ALUEIDEN KOMITEA

— yhtyy käsitykseen, jonka mukaan YKP:n päätöksentekoprosessia olisi jäsenneltävä muun muassa siten, että tiettyjen kalastustoimintojen sääntely ja/tai hallinnointi delegoidaan toteutettavaksi yhteisön määräysten puitteissa jäsenvaltioissa, alueilla sekä itse yrityksissä.

— suosittelee, että tutkitaan tarkemmin mahdollisuutta ottaa käyttöön siirrettäviä kalastusoikeuksia ja niihin liittyviä tarvittavia varotoimenpiteitä. Komitea katsoo, että yhtenä vaihtoehtona voidaan harkita tuottajakohtaisia hallinnoitavia kiintiöitä (*individual administrated quotas*, IAQ) mutta että tuottajakohtaiset siirrettävät kiintiöt (*individual transferable quotas*, IQT) sitä vastoin vaarantavat alan tasapainon.

— antaa tukensa sille, että perustetaan eriytetty kalastusjärjestelmä pienimuotoisen kalastuksen ja äyriäisten pyydystämisen hallinnoimiseksi, säilytetään pienimuotoisen kalastuksen ja äyriäisten pyydystämisen mahdollisuus saada julkista rahoitusta sekä helpotetaan pienimuotoista kalastusta harjoittavaa laivastoa koskevien erityisten hallintopäätösten tekemistä aluetasolla. Pienimuotoisen rannikkokalastuksen käsitettä ei tulisi määritellä pelkästään aluksen pituuden perusteella vaan olisi otettava huomioon myös muita muuttujia.

— suosittelee, että kullakin kalastusalueella arvioidaan, mikä käytettävissä olevista kalastuksenhoitojärjestelmistä sopii parhaiten kyseiselle kalastusalueelle, pyynnin kohteena oleviin lajeihin sekä laivastotyyppiin, ja kehottaa tutkimaan tarkemmin saalispohjaista kiintiöiden hallintaa.

— suosittelee, että mahdollisuuksia saada julkista tukea säännellään samaan tapaan kuin yhteisessä maatalouspolitiikassa ottamalla käyttöön ehdollisuuden käsite.

— katsoo, että EU:n tulisi helpottaa vesiviljelyn kilpailukykyistä kehitystä muun muassa laatimalla vuodelle 2010 toimintasuunnitelman, jossa määritetään vesiviljelyalan kasvun rajat alueittain, edistämällä ekologisesti kestävää kalanviljelyä ja tukemalla Euroopan vesiviljelyalan teknologia- ja innovaatiofoorumia (EATIP). Lisäksi komitea korostaa merialueiden suunnittelun, eläinten terveyttä parantavien ohjelmien, merkintästandardien ja hallinnon yksinkertaistamiseen tähtäävien menettelyjen merkitystä alalle.

Esittelijä Ramón Luis Valcárcel Siso (ES, PPE), Murcian aluevaltuuston puheenjohtaja

Viiteasiakirjat

Vihreä kirja – Yhteisen kalastuspolitiikan uudistus

KOM(2009) 163 lopullinen

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Vesiviljelyn kestävän tulevaisuuden turvaaminen

KOM(2009) 162 lopullinen

I **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

JOHDANTO

1. katsoo, että vuoteen 2020 ulottuva komission visio unionin kalastusalasta voi hyvinkin toteutua, ja haluaa osallistua täysipainoisesti keskusteluun uudistuksista, joita tarvitaan, jotta se voi toteutua siten, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa työpaikoilla ja että se vääristää mahdollisimman vähän markkinoita. Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP, *Common Fisheries Policy CFP*) tarkistus ja uudistus tarjoavat ainutlaatuisen tilaisuuden korjata aiempia puutteita, valaa uskoa tulevaisuuteen ja turvata tulevaisuus. Kun kalastajayhteisöt osallistuvat toimintaan täysipainoisesti, kalakannat ovat paremmin hallittavissa, laivastot vastaavat paremmin kalavaroja, kalastuksen sääntely tehostuu ja tulot riittävät pahan päivän varalle takaamaan pitkän aikavälin turvan.

2. katsoo, että monilla Euroopan alueilla kalastus on sekä elinkeino että raaka-aineita tarjoava lähde kalastuksesta voimakkaasti riippuvaiselle jalostusteollisuudelle. Yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksista ja pitkäikäisyydestä huolimatta sillä ei ole pystytty ratkaisemaan alan kasvavia ongelmia. Alaa koettelee joukko merkittäviä haasteita, kuten liikakalastus, kalastuskapasiteetin epäsuhta käytettävissä oleviin kalavaroihin sekä ekologisen ja sosioekonomisen kestävyyden tavoitteeseen nähden, alusten energiaremontin tarve, lukuisten kalavarojen epävarma tilanne sekä alan voimakas subventointi, mikä on edesauttanut heikon taloudellisen tilanteen syntymistä. Kehitysmaiden kanssa tehdyt kalastuskumppanuussopimukset uhkaavat lisäksi monissa tapauksissa kehitysmaiden elintarviketurvaa, lisäävät liikakalastusta ja estävät paikallisen kalatalouden kehittämisen.

3. katsoo, että uudessa YKP:ssä on sovellettava meri- ja ympäristöpolitiikkaan kytkettävää entistä kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, jossa hyödynnetään uusia välineitä laivaston syvään juurtuneen ylikapasiteettiongelman ratkaisemiseksi edullisin keinoin. Tätä varten on laadittava poliittinen kehys, johon sisältyy keskipitkän ja pitkän aikavälin päätöksentekojärjestelmä. Järjestelmän tietyt osa-alueet tulee hajauttaa, ja sille on määriteltävä tarkat tavoitteet. Lisäksi on parannettava alan hallinnointia, määriteltävä seurantakeinot, jotka takaavat sääntöjen noudattamisen nykyistä paremmin, sekä edistettävä alan sitoutumista YKP-toimien hallinnointiin ja kehittämiseen sekä vastuunottoa niistä.

4. toteaa, että vesiviljely kykenee tuottamaan terveellisiä, turvallisia, kestäviä ja korkealaatuisia tuotteita, joiden tuotannossa noudatetaan tiukasti ympäristönsuojelukriteerejä. Ala toimii työllisyyttä vakauttavana tekijänä lukuisilla kalastuksesta enemmän tai vähemmän riippuvaisilla Euroopan alueilla. Euroopan unioni on laatinut rakennerahastotyyppisiä (kalatalouden ohjauksen rahoitusväline KOR eli *Financial Instrument for Fisheries Guidance FIFG*, Euroopan kalatalousrahasto EKTR eli *European Fisheries Fund EFF*) aloitteita alan edistämiseksi sekä alan kestävään kehittämiseen tähtäävien strategioiden tukemiseksi ja täytäntöönpanemiseksi. Tuloksia on saatu aikaan paljon, mutta yhteisön tuotanto kasvaa silti huomattavasti hitaammin kuin maailmanlaajuinen tuotanto. Unionilla on nyt edessään monia haasteita, kuten vesiviljelyalan sisällyttäminen meri- ja ympäristöpolitiikkaan, alan ohjaaminen ympäristömyönteisten menetelmien soveltamiseen kestäväpohjaisen kalastuspolitiikan mukaisesti, kilpailukyvyn parantaminen, rannikkoalueiden yhdennetty käyttö ja hoito, hallinnon tehostaminen sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien takeiden vahvistaminen muiden eläintuotantoalojen tapaan ja kuluttajansuojanormeja tiukasti noudattaen.

5. uskoo, että väestönkasvu maailmassa, EU:n tulevat laajentumiset, merten ja sisävesien saastuminen ja sen vaikutukset rannikkoalueiden ekosysteemeihin sekä ilmastonmuutos ovat näkökohtia, joita on tarkasteltava YKP:ssä keskipitkällä aikavälillä, sillä ne edellyttävät kalatalous- ja vesiviljelytuotannon hallintaa ohjaavien suuntausten muuttamista.

VIHREÄ KIRJA – YHTEISEN KALASTUSPOLITIIKAN UUDISTUS

Yleistä

6. suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen esitellä YKP:n uudistamista koskeva vihreä kirja (KOM(2009) 163 lopullinen) ja käynnistää kuulemisprosessi jo varhaisessa vaiheessa. Komitea suhtautuu niin ikään myönteisesti komission itsekritiikkiin YKP:n tiettyjen osa-alueiden epäonnistumisen johdosta, ehdotuksiin nykyisen YKP:n parannuksista vuoteen 2012 mennessä sekä vuodesta 2013 alkaen käynnistettävää uutta YKP:tä koskeviin pohdintoihin.

7. myöntää, että kalastuslaivaston kapasiteetin epäsuhta, joka on tietyillä lohkoilla selvempi kuin toisilla, on tosiasia, ja kannattaa sellaisten mekanismien käyttöönottoa, joiden avulla kalastuslaivastojen määrä voidaan sopeuttaa hyödynnettävissä oleviin kalavaroihin ja sosioekonomisesti kestävämmän lähestymistavan mukaiseksi. Tällaisten sopeuttamismekanismien tulee optimoida julkisten rahoitusvarojen käyttö. Sopeuttaminen on komitean mukaan YKP:n muiden osa-alueiden täysipainoisen kehittämisen perusedellytys.

8. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten ratkaisevan tärkeää roolia. Se on YKP:n onnistumisen edellytys. Komitea ehdottaa erityisesti alueellisten neuvoa-antavien toimikuntien aseman vahvistamista.

9. huomauttaa, että YKP:n tosiasiallinen sulauttaminen yhdennettyyn meripolitiikkaan edellyttää, että alueelliset ja paikalliset kalastusviranomaiset ovat valmiita sekä hyväksymään alalla kompromisseja että osallistumaan toimiin tehokkaasti.

10. kannattaa jäsenvaltioiden rannikkovartiolaitosten yhteistyön tiivistämistä ja tukee päätöstä ryhtyä toimiin entistä yhtenäisemmän valvontajärjestelmän luomiseksi.

11. suosittelee, että tutkitaan tarkkaan, mitä etuja ja haittoja on siirrettävien kalastusoikeuksien ja niihin liittyvien tarvittavien varotoimenpiteiden käyttöönotosta niin yksilöllisten kuin yhteisöllisten kalastusoikeuksien kannalta.

12. yhtyy näkemykseen siitä, että toimenpiteissä ja kompromisseissa, joita YKP:n puitteissa tehdään kalastusmahdollisuuksien vähentämisestä aiheutuvien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, on aina otettava huomioon pitkän aikavälin ekologinen kestävyys.

13. kehottaa säilyttämään nykyiset kalastuksensuojelualueet ja itse asiassa laajentamaan niitä.

14. yhtyy käsitykseen, jonka mukaan YKP:n päätöksentekoprosessia olisi jäsenneltävä siten, että tietyissä tapauksissa turvaudutaan komitologiamenettelyyn ja siten, että tiettyjen kalastustoimintojen sääntely ja/tai hallinnointi delegoidaan toteutettavaksi yhteisön määräysten puitteissa jäsenvaltioissa, alueilla sekä itse yrityksissä. Komitean mielestä hallinnointitavan tuleekin olla rannikkoalue-, jokisuisto- ja kalastusaluekohtainen (ekosysteemiperusteinen lähestymistapa).

15. kannattaa komission ehdotusta siitä, että alan toimijoiden tulisi ottaa lisää vastuuta YKP:n täytäntöönpanosta. Kalakantojen käyttöoikeus tulisi antaa ainoastaan niille toimijoille, jotka kantavat vastuunsa asianmukaisesti. On kuitenkin pidettävä mielessä, että kalakannat ovat julkisia luonnonvaroja, joiden hallintokustannukset ovat suurelta osin veronmaksajien harteilla.

16. kannattaa sääntöjen noudattamisen kulttuurin kehittämistä. Jäsenvaltioiden mahdollisuutta saada yhteisön rahoitusta on rajoitettava, jos ne eivät täytä valvontaan ja säilyttämiseen liittyviä velvollisuuksiaan.

17. kannattaa reaaliaikaisten tiedonkeruujärjestelmien perustamista ajantasaisten teknisten tietojen saamiseksi saaliista.

18. pyytää komissiota ottamaan YKP:n uudistuksessa huomioon syrjäisimpien alueiden erityistarpeet sekä rakenteelliset ja sosioekonomiset olosuhteet syrjäisimpiä alueita koskevan EU-strategian mukaisesti.

19. kannustaa komissiota ottamaan maailmanlaajuisesti johtoaseman kehitettäessä järjestelmiä, joiden avulla kalastuspolitiikka ja merten rannikkoalueita koskeva politiikka sopeutetaan ilmastonmuutokseen.

Aloitetta koskevat huomautukset

Eriytetty kalastusjärjestelmä pienimuotoisen kalastuksen suojelemiseksi

20. kannattaa aloitetta perustaa eriytetty kalastusjärjestelmä pienimuotoisen kalastuksen ja äyriäisten pyydystämisen hallinnoimiseksi. Ne ovat monilla Euroopan alueilla sidoksissa alueen kulttuuri-identiteettiin, ja niiden parissa työskentelee lukuisia mikroyritysten työntekijöitä. Komitea suhtautuu myönteisesti ehdotukseen säilyttää pienimuotoisen kalastuksen ja äyriäisten pyydystämisen mahdollisuus saada julkista rahoitusta.

21. antaa täyden tukensa komission aikomukselle helpottaa osana ekosysteemiperustaista lähestymistapaa pienimuotoista kalastusta harjoittavaa laivastoa koskevien erityisten hallintopäätösten tekemistä aluetasolla, kuitenkin yhteisön yleisiä sääntöjä ja periaatteita noudattaen.

22. katsoo, että yhteisön osallistumisella paikallisiin kumppanuusrakenteisiin on ratkaiseva merkitys, jotta voidaan varmistaa, että paikallinen panos tietyn alueen erityismahdollisuuksien ja haittojen määrittelyssä on mahdollisimman suuri ja että toimet toteutetaan paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

23. suosittelee tarkastelemaan pienimuotoisen rannikkokalastuksen käsitettä lähemmin niin, että sitä ei määriteltäisi pelkästään aluksen pituuden perusteella vaan että huomioon otettaisiin myös muita muuttujia, kuten toiminnan taloudellinen ja sosiaalinen yhteys kuntiin, pyyntimatkan kesto, saalistyyppi, tiettyyn kalastussuunnitelmaan kuuluminen tai kuulumattomuus jne.

24. katsoo, että sinisistä laatikoista aiheutuvat ylläpitokustannukset ovat liian korkeat pienimuotoista kalastusta rannikon läheisyydessä harjoittaville pienille aluksille. Komission tulisi siksi mahdollistaa huokeampien vaihtoehtoisten järjestelmien käyttö.

25. korostaa, että maailmanlaajuisten markkinoiden aiheuttamat vääristymät vaikuttavat suoraan näihin aluksiin, joiden toiminta ei ole teollista. Tämän vuoksi olisi harkittava uudelleen mahdollisuutta sallia tuen käyttö uusien alusten rakentamiseen sopeuttamisohjelmien puitteissa ja ottaen huomioon teknisen kehityksen ansiosta tehostuneet pyyntiponnistukset, jotta käytettävissä olisi kilpailukykyinen ja kunkin aluksen kalastusmahdollisuuksiin sovitettu kalastuslaivasto, joka on kalastajien kannalta turvallinen, kun otetaan huomioon pyyntipaikoille pääsyyn liittyvät vaikeudet. Olisi myös erittäin hyödyllistä määrätä kyseisestä laivastosta peräisin olevien tuotteiden pakollisesta erottelemisesta merkinnällä, jossa ilmoitettaisiin tuotteen alkuperä kuluttajalle helposti ymmärrettävällä tavalla.

26. kehottaa komissiota edistämään merenkulkijoiden asianmukaista koulutusta ja kehittämään heidän osaamistaan yrittämisen, merenkulun, ympäristönsuojelun ja terveydenhoitoon liittyvien hyvien käytänteiden alalla, jotta kyseiset henkilöresurssit pysyisivät kalastuksesta riippuvaisilla alueilla ja voisivat monipuolistaa ja laajentaa toimintaansa muille yhteiskunnan kannalta kiinnostaville aloille, kuten merten saastumisen torjunnan tukeminen tai avunanto merellä.

27. kehottaa komissiota edistämään kattavan aloitteen tekemistä pienimuotoisesta rannikkokalastuksesta riippuvaisten saari- ja syrjäisten alueiden perusrakenteiden kehittämiseksi ja parantamiseksi.

Kalastuselinkeinon hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti

28. kannattaa maailman kestävän kehityksen huippukokoukseen kokoontuneiden jäsenvaltioiden hyväksymää kestävän enimmäistuoton tavoitetta, joka tulee saavuttaa vuoteen 2015 mennessä. Tavoite tulee ottaa YKP:n johtavaksi perusperiaatteeksi. Komitea suhtautuu niin ikään myönteisesti saaliiden poisheittämistä koskevaan politiikkaan. Se kehottaa arvioimaan, miten rehukalastus, jossa luonnonvaraisia kaloja pyydetään viljelykalojen rehun raaka-aineeksi, vaikuttaa ekosysteemiin.

29. ehdottaa, että jäsenvaltiolle delegoitaisiin kalastuslaivastojen pääsymahdollisuuksien sääntelyn parantaminen erityisten suojelutoimien tarpeessa olevilla alueilla, jotta kyseisten alueiden tilanne voidaan elvyttää ja pitää suotuisalla tasolla.

30. kehottaa tutkimaan tarkemmin kalastajien omiin todennettuihin asiakirjoihin perustuvaa saalispohjaista kiintiöiden hallintajärjestelmää.

31. on hyvillään komission aloitteesta ehdottaa muutosta kalastustoiminnan hallinnointijärjestelmään. Muutos perustuisi aluksen merelläolopäivien rajoittamiseen tai nykyiseen järjestelmään, jota sovellettaisiin kohdelajikohtaiseen kalastukseen.

32. suosittelee, että kullakin kalastusalueella arvioidaan, mikä käytettävissä olevista kalastuksenhoitojärjestelmistä sopii parhaiten kyseiselle kalastusalueelle, pyynnin kohteena oleviin lajeihin sekä laivastotyyppiin. Hallintoyksikkönä tulee käyttää kalastusaluetta, joka kattaa kaikki kyseisellä vyöhykkeellä hyödynnettävät lajit, vaeltavia kalalajeja lukuun ottamatta.

33. muistuttaa, että eräät kalastusalan ongelmat edellyttävät väistämättä yksittäisille kalastajille ja heidän yhdistyksilleen (yhteishallinto) suunnattavia kannustimia, jotka ohjaavat kalastajia harjoittamaan vastuullista kalastusta.

34. ehdottaa, että perustetaan ”kalastuksen kunniadiplomi”, jonka oikeellisuuden todentamisesta vastaa ulkopuolinen yritys, jotta voitaisiin meripolitiikan esimerkin mukaisesti taata, että kalastustoimintaa kehitetään tiukasti sääntöjä noudattaen.

35. katsoo, että on tarpeen kehittää yhtenäinen kalastustoiminnan täytäntöönpano- ja valvontajärjestelmä ottamalla käyttöön ISO-standardien mukaisia malleja, kuten ISO 17020.

36. suosittelee, että kalastuksenhoidossa otetaan huomioon urheilu- ja virkistyskalastus, joiden merkitys kasvaa jatkuvasti. Kalastustoiminnan monipuolistaminen kalastusmatkailun suuntaan tulee nähdä mahdollisena vaihtoehtona kalastajille, joilla on toimintaan soveltuva päällystötutkinto, sekä keinona ylläpitää työllisyyttä ja vähentää pyyntiponnistuksia.

Suhteellinen vakaus ja mahdollisuus rannikkokalastukseen

37. huomauttaa, että suhteellisen vakauden soveltaminen on usein voinut johtaa suurimpien sallittujen saaliiden *(TAC, total allowable catch)* nostamiseen yli tieteellisten suositusrajojen, lisätä saaliiden poisheittämistä sekä heikentää mahdollisuuksia hyödyntää kalavaroja järkevästi.

38. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että suhteellisen vakauden periaate ei takaa sitä, että kalastusoikeuksia käytetään mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Jäsenvaltioille myönnetyt kiintiöt, kalastustarpeet sekä kansallisten laivastojen tosiasiallisesti käyttämät kiintiöt eivät vastaa toisiaan. Komitea suosittelee sen vuoksi suhteellisen vakauden periaatteen tarkistamista ja kansallisten laivastojen kiintiötarpeiden mukauttamista käytettävissä oleviin kalastusoikeuksiin.

39. katsoo, että siirrettäviin kalastusoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä yhtenä vaihtoehtona voidaan harkita tuottajakohtaisia hallinnoitavia kiintiöitä (*individual administrated quotas*, IAQ), mutta tuottajakohtaiset siirrettävät kiintiöt (*individual transferable quotas*, IQT) sitä vastoin vaarantavat alan tasapainon. Niiden päävaikutuksena on pyyntikapasiteetin keskittyminen muutamalle suurelle yhtiölle ja pienkalastajien kadon kiihtyminen. Olisi sitä paitsi aivan paradoksaalista harkita pienimuotoista rannikkokalastusta harjoittavien laivastojen hallinnoinnin eriyttämistä ja samalla jättää kalastusoikeudet kokonaan markkinasääntöjen armoille.

40. kannattaa ehdotusta säilyttää kalastusmahdollisuuksia koskeva 12 meripeninkulman järjestely.

Kauppa ja markkinat

41. yhtyy näkemykseen, jonka mukaan on varmistettava, että kaikki yhteisön markkinoille tulevat kalastustuotteet ovat peräisin kestävästi hoidetusta kalastuksesta, jotta EU:n markkinoilla voidaan taata kaikille tasapuoliset toimintaedellytykset. Komitea ehdottaa, että kalastustoiminnan ympäristövaikutukset arvioidaan ennen kalastusluvan myöntämistä.

42. suosittelee, että edistetään aloitteita, joilla voidaan taata kalastustuotteiden alkuperä, ja kannustetaan käyttämään tuoretuotteissa sellaisia pakkauksia, jotka toimivat todisteena tuotteiden jäljitettävyydestä ja alkuperästä.

43. katsoo, että sekä pyyntialalla että markkinoinnissa on edistettävä kalastuksen kunniadiplomien käyttöä takeena kuluttajalle siitä, että toiminnassa noudatetaan tiukasti kalavaroja säästäviä periaatteita.

44. yhtyy näkemykseen, jonka mukaan tuottajajärjestöjen kalastuksenhoitovaltuuksia tulisi vahvistaa.

45. pyytää edistämään jatkuvaa koulutusta ja koulutustarpeiden identifioimista tuottajajärjestöissä, sillä koulutus on keskeinen tekijä kalastusmarkkinoiden kehittämisessä.

Yhteisen kalastuspolitiikan ottaminen osaksi laajempaa meripolitiikkaa

46. yhtyy komission näkemykseen siitä, että yhdennetty meripolitiikka on otettava käyttöön ja sitä on hyödynnettävä keskeisenä välineenä, jotta voidaan saavuttaa edistystä muihin alakohtaisiin politiikkoihin ja etenkin yhteiseen kalastuspolitiikkaan voimakkaasti vaikuttavissa meriasioissa. Lähtökohtana on oltava aina rannikkoalueiden kestävä kehitys. Erityisesti on otettava huomioon tulevaisuudessakin kestävä kalastus ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

47. katsoo, että alueellisen yhteenkuuluvuuden periaatteen mukaisesti rannikkoyhteisöjen selviytyminen tulevaisuudessa edellyttää monipuolistumista sekä sellaisen kestävän talouspohjan luomista, joka tarjoaa runsaasti erilaisia mahdollisuuksia ja saa tulevien sukupolvien lahjakkuudet juurtumaan rannikkoalueille sen sijaan, että heidän olisi paremman elämänlaadun toivossa muutettava suurempiin kaupunkeihin.

48. katsoo, että kalastusalan tulisi voida osallistua yhdennetyn meripolitiikan puitteissa sellaisten muiden toimien suunnitteluun ja kehittämiseen, jotka voivat täydentää kalastustoimintaa, kuten kalastusmatkailu (esimerkiksi virkistyskalastus ja valaiden havainnointi), saastumisen torjunta, pelastustoimi ja merenpohjan puhdistaminen.

49. pyytää komissiota kehittämään yhteistyössä jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa maantieteellisiä informaatiojärjestelmiä (*geographic information systems, GIS*), joiden avulla voidaan suunnitella rannikkoalueiden käyttöä.

50. katsoo, että erityisesti paikallisviranomaisten ja asianomaisten sidosryhmien paikalliset rannikkokumppanuudet voivat olla ratkaisevan tärkeitä varmistettaessa, että rannikkoalueiden yhdennetty käyttö ja hoito on tehokasta ja alhaalta ylöspäin suuntautuvaa.

51. pyytää komissiota edistämään sellaisten monikäyttöisten ja Euroopan laajuisesti hyväksyttyjen tutkintojen kehittämistä kalastusalusten kapteeneille, jotka mahdollistavat kalastustoiminnan monipuolistamisen ja ovat yhteensopivia muun ammattitoiminnan kanssa.

Tietopohja politiikalle

52. on tyytyväinen aloitteisiin, joille tähdätään tutkijoiden, poliittisten päättäjien ja sidosryhmien, erityisesti neuvoa-antavan kalatalous- ja vesiviljelykomitean ja alueellisten neuvoa-antavien toimikuntien, välisen viestinnän parantamiseen.

53. korostaa, että päätöksentekoprosessien tulee perustua vankkaan ja luotettavaan tietämykseen ja tietoihin. Komitea suhtautuu myönteisesti komission asiaa koskeviin aloitteisiin.

54. suosittelee, että muodostetaan tietopohjaista kalastustoimintaa käsittelevä klusteri, jonka avulla voidaan luoda dynaaminen ja avoin julkinen rakenne ja joka toimii ajan mittaan EU:n kalastustoiminnasta tietoa levittävänä yhteystahona.

Rakennepolitiikka ja julkinen rahoitustuki

55. on yhtä mieltä siitä, että rakennepolitiikalla on ollut epätoivottavia vaikutuksia kalastusalaan ja että joissakin tapauksissa se on pahentanut rakenteellisia ongelmia sen sijaan, että se olisi ratkaissut niitä. Komitea yhtyy myös näkemykseen, jonka mukaan uudistuksessa on ryhdyttävä korjaamaan alan rakenteellisia puutteita. Samalla on kuitenkin suojauduttava epätoivottavilta ja YKP:n vastaisilta vaikutuksilta.

56. suosittelee, että mahdollisuuksia saada julkista tukea säännellään samaan tapaan kuin yhteisessä maatalouspolitiikassa ottamalla käyttöön ehdollisuuden käsite. Rahoitustuen saamisen tulisi edellyttää ehdoiksi asetettujen tavoitteiden täyttämistä, ja samalla olisi säädettävä seuraamuksista ja takaisinmaksusta.

57. suosittelee entistä valikoivampien ja ympäristömyönteisempien kalastustekniikoiden käyttöönottoa. Näihin ongelmiin vastattaessa on kuitenkin otettava huomioon alueelliset erityispiirteet.

Ulkoinen ulottuvuus

58. katsoo, että YKP:n ulkoiseen ulottuvuuteen kuuluvien toimien tärkeimpänä tavoitteena tulisi olla syrjimättömyyteen ja molemminpuoliseen hyötyyn perustuvien talous- ja yhteistyösuhteiden solmiminen kolmansien maiden kanssa, jolloin lähtökohtana on oltava kestävä ja vastuullinen kalastus.

59. yhtyy komission arvioon siitä, että EU:n laivaston läsnäolon säilyttäminen kansainvälisellä tasolla on menettänyt merkitystään.

60. ilmaisee tyytyväisyytensä komission ehdotukseen siirtymisestä maksuperiaatteesta *("pay, fish and go")* kalastuskumppanuussopimusten mukaiseen kokonaisvaltaisempaan lähestymistapaan, joka helpottaa yhteistyötä ja hallintoa sekä parantaa EU:n ulkopuolella tehtävien yhteisön investointien oikeusturvaa. Kalastussopimukset EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tulisi säilyttää, jotta niiden avulla voidaan ohjata kalastusalan mukauttamista, ja myös vesiviljely, investoinnit ja yhteistyö tulisi sisällyttää niihin kehitysvälineiksi.

61. on tyytyväinen ehdotukseen, jonka mukaan voitaisiin tutkia mahdollisuutta ottaa käyttöön alueellisia yhteistyömuotoja, kun otetaan huomioon, että alueellista integraatiota korostetaan nykyisin yhtenä kehityksen välineenä.

62. korostaa, että alueelliset kalastusjärjestöt ovat erinomainen kalastusalan hallinnointiväline, ja pyytää vahvistamaan niissä EU:n edustusta ja päätäntävaltaa tiettyjen kriteerien, esimerkiksi EU:n väestömäärän tai jäsenvaltioiden määrän, perusteella.

63. katsoo, että Välimeren, Itämeren ja muiden sellaisten merialueiden, joiden ympärillä on muitakin kuin EU-valtioita, kalastuksen hallinnoimiseksi ja valvomiseksi on tehtävä kansainvälisiä sopimuksia, jotta kyseisissä ekosysteemeissä, jotka ovat sekä biologisesti erittäin monimuotoisia että ilmeisen haavoittuvia, voidaan varmistaa kalavarojen tasapainoinen hyödyntäminen.

64. kannattaa toimien määrittelemistä, jotta etenkin Välimeren alueella voidaan luoda entistä yhtenäisempi valvontajärjestelmä kokoamalla yhteen nykyiset valvonta- ja jäljitysjärjestelmät. Komitea kehottaa komissiota käynnistämään ensimmäisen kokeiluhankkeen kyseisellä alueella ja laajentamaan sen myöhemmin Euroopan laajuiseksi.

65. kehottaa parantamaan rannikkovartiolaitosten yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden sekä EU:n ulkopuolisten rannikkovaltioiden välillä.

TIEDONANTO "VESIVILJELYN KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN TURVAAMINEN"

Yleistä

66. suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon "Vesiviljelyn kestävän tulevaisuuden turvaaminen" (KOM(2009) 162 lopullinen), joka antaa uutta pontta yhteisön vesiviljelyalan kestävää kehittämistä koskevalle strategialle (KOM(2002) 511 lopullinen) ja auttaa selviytymään haasteista ohjattaessa alan mahdollista voimakasta kehitystä oikeaan suuntaan etenkin kun ajatellaan tuotannon kestävyyttä ympäristön kannalta sekä tuotteiden laatua ja turvallisuutta.

67. katsoo, että yhteisön vesiviljely auttaa huolehtimaan kalataloustuotteiden toimittamisesta EU:n markkinoille, joilla pula tuotteista kasvaa jatkuvasti kalastusalan osuuden pienenemisen sekä kysynnän kasvun vuoksi.

68. tiedostaa vesiviljelyn sosioekonomisen merkityksen tietyillä alueilla. Ala tarjoaa lähes 65 000 työpaikkaa, ja sen liikevaihto on yli kolme miljardia euroa.

69. kannattaa vesiviljelyn edistämisen jatkamista ja on hyvillään komission, neuvoston ja parlamentin aloitteista vesiviljelyalan kasvun tukemiseksi YKP:n avulla.

70. yhtyy komission näkemykseen Euroopan vesiviljelyalan kasvun jatkumista haittaavista rajoitteista, joita ovat mm. alan kehittämiseen tarvittavan tilan käyttömahdollisuudet, lupien saantivaikeudet, alan hajanaisuus ja heikko järjestäytyminen, pääoman saantia haittaavat lukuisat rajoitukset sekä EU:n tiukat säännöt, jotka luovat kilpailunrajoituksia aasialaisiin tai latinalaisamerikkalaisiin tuottajiin nähden.

71. kiittelee niitä rahoitusalan ponnistuksia, joita EU on tehnyt rakennepolitiikan avulla vesiviljelyn kestävän kehityksen tukemiseksi, ja ehdottaa, että kalastusalalle määritellään "täydentävien ehtojen periaate" sekä tarkat kriteerit, jotka koskisivat mm. ympäristönsuojelua, elintarvikkeiden turvallisuutta, eläinten hyvinvointia jne. Mahdollisuuksia saada julkista tukea rajoitettaisiin ja/tai ne evättäisiin, elleivät kyseiset kriteerit täyty.

Aloitetta koskevat huomautukset

Vesiviljelyalan tulevaisuuden turvaaminen

72. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että EU:n tulisi käynnistää vesiviljelyn kilpailukykyisen kehityksen takaamiseksi joukko toimenpiteitä, joilla tyydytetään kalastustuotteiden kasvava kysyntä, sillä luonnonvaraiset kalakannat eivät siihen riitä.

73. kannattaa ajatusta siitä, että EU ottaa päävastuun "sinisestä vallankumouksesta", olipa kyse kalatuotannosta tai teknologiasta ja innovaatiosta, sekä kehittää samanaikaisesti unionin tasolla sertifiointielimiä, jotka voivat taata erittäin korkeatasoisen vesiviljelytuotannon EU:ssa. Komitea katsoo, että unionin tulee olla kalanviljelyalalla ekologisten menetelmien kehityksen kärjessä ja edistää vesiviljelyä vain siellä, missä se on mahdollista ekologisesti kestävällä tavalla ja missä voidaan taata, että meriympäristö säilyy myös tulevaisuudessa.

74. ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomukseen luoda vesiviljelyn kehittämiseksi tarkoituksenmukainen toimintalinja- ja toimenpidekehys, joka helpottaa hidasteiden poistamista kansallisesta lainsäädännöstä, erityisesti siten, että vesiviljelyä voidaan ryhtyä harjoittamaan rannikkoalueilla tasavertaisesti muun toiminnan kanssa ja että siihen myönnetään lupia, ja tasoittaa tietä tämän strategisen alan kehitykselle.

75. pyytää komissiota laatimaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa vuodelle 2010 toimintasuunnitelman, jossa määritetään Euroopan vesiviljelyalan kasvun rajat alueittain, sekä edistämään teknisten selontekojen laatimista yhdennetyn meripolitiikan puitteissa ja vesiviljelyn harjoittamiseen tarkoitettujen alueiden sekä tarvittavien satamainfrastruktuurien luomista.

76. kehottaa helpottamaan vakuutusten saatavuutta alan tuottajien usein hauraan taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi ja sen heikkenemisen estämiseksi.

Vesiviljelytuotannon kilpailukyvyn edistäminen

77. pitää asianmukaisena Euroopan vesiviljelyalan teknologia- ja innovaatiofoorumin (EATIP) perustamista. Foorumi auttaa Eurooppaa säilyttämään vesiviljelyalalla hankkimansa johtoaseman ja määrittelemään alalle tutkimuksen ja kehittämisen strategiset linjaukset sekä edistää kestävyysperiaatteiden mukaisten kalastus- ja vesiviljelymetodien etsimistä.

78. kehottaa tukemaan EATIP:tä kestävyysperiaatteiden mukaisten kalastus- ja vesiviljelymetodien tutkimusta ja kehitystä edistävänä foorumina ja liittämään kyseisen foorumin yksittäisten kansallisten vesiviljely-, kalastus- ja merentutkimusfoorumien verkkoon kanavoimaan tutkimusta ja kehitystä koskevia näkökohtia alhaalta ylöspäin ja levittämään innovaatioita ja uutta teknologiaa ylhäältä alaspäin.

79. korostaa merialueiden suunnittelun merkitystä osoitettaessa alueita tälle taloudelliselle toiminnalle ja annettaessa ohjeita sen sijainnista. Tarkoituksenmukainen aluesuunnittelu auttaa ohjaamaan vesiviljelyn kasvua, määrittelemään sen tuotantopotentiaalin, välttämään ristiriidat rannikko- ja sisämaa-alueiden muiden käyttäjien kanssa sekä löytämään toiminnan ja ympäristön välistä synergiaa tämäntyyppisestä toiminnasta eniten riippuvaisilla alueilla tavoitteena ympäristön kestävyys, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys sekä markkinoiden kestävyys.

80. kannattaa laatustandardien ja informatiivisten merkintästandardien käyttöönottoa ja levittämistä EU:n alueella sekä kansainvälistä yhteistyötä merkintä- ja sertifiointikysymyksissä.

81. yhtyy näkemykseen, jonka mukaan on laajennettava Euroopan vesiviljelyn kansainvälistä ulottuvuutta ja luotava edellytykset tautien torjuntasuunnitelmille, joiden avulla voidaan varmistaa eläinteknisesti turvallinen tuotanto.

82. pyytää huolehtimaan sellaisesta rahoitustuesta, joka vastaa EU:n vesiviljelyalan kohtaamia haasteita sekä toiminnalle asetettuja odotuksia.

83. kehottaa analysoimaan merenkulku-, kalastus- ja vesiviljelyalan koulutustilannetta ja arvioimaan keskipitkän aikavälin tarpeita. Komitea esittää tässä yhteydessä, että jäsenvaltioita varten laaditaan osana EU:n ammatinharjoittajien vapaan liikkuvuuden ohjelmaa toimintaopas alan koulutuksen kehittämiseksi ja eurooppalaisten tietämyksen lisäämiseksi vesiviljelystä.

Vesiviljelyn kestävää kasvua koskevien edellytysten luominen

84. tukee EU:n pyrkimystä varmistaa vesiviljelyn ja ympäristön yhteensopivuus, jotta voidaan tuottaa laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia elintarviketuotteita ja päättää tuotantoalueita koskevista suojelutoimenpiteistä vesipuitedirektiivin 2000/60/EY ja yhdennetyn meripolitiikan mukaisesti. Vesipuitedirektiivin tavoitteena on, että jäsenvaltiot kohentavat vesiympäristöjään asetetuissa määräajoissa. Lisäksi komitea tukee EU:n aikomusta ryhtyä toimenpiteisiin, joiden avulla voidaan valvoa pakoon päässeiden eläinten tilanteen kehitystä.

85. katsoo, että vesiviljelytuotannon kestäväpohjainen kasvu edellyttää toimia eläinterveyden ja eläinten hyvinvoinnin alalla sekä uusien vesiviljelyyn tarkoitettujen eläinlääketuotteiden ja myös laadukkaiden ja ympäristön kannalta hyväksyttävien kalarehujen saatavuutta.

86. kehottaa tarkistamaan, missä vaiheessa vesiviljelyeläinten terveyttä koskevan direktiivin 2006/88/EY täytäntöönpano on jäsenvaltioissa, sekä laatimaan GIS-kartaston *(Geographic Information System)* maailman vesiviljelytuotantoon liittyvistä taudeista.

87. kehottaa säätämään sellaisen vesiviljelytuotantoa koskevan rekisterin käyttöönotosta, jonka avulla viranomaiset saavat selville vesiviljelytuotannon kulloisenkin tilanteen, hyväksytyt viljelykannat ja niiden alkuperät, viljelytiheydet sekä kehitteillä olevat terveysohjelmat.

88. katsoo, että on tarpeen määrittää lupa- ja hyväksymismallit ja -käytännöt, jotka koskevat kalanpoikasten vedessäoloaikaa, taudeista sekä vahingossa pakoon päässeistä eläimistä ilmoittamista, tuotannosta informointia, ympäristövalvontasuunnitelmien arviointia sekä kalojen maa- ja merikuljetusta koskevaa valvontaa ja terveydenhoidollista dokumentointia, kuten on jo tehty muiden teuraseläinten osalta.

89. kehottaa lisäämään rahoitusta vesiviljelytilojen ympäristövalvontaan, eläinten terveyttä parantavien ohjelmien kehittämiseen, eläinten hyvinvointiin tähtääviin vesiviljelytuotannon mukautuksiin, eläinlääketutkimukseen sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden käyttämiseen kalanrehujen valmistuksessa.

90. kannattaa kuluttajien terveydensuojelun varmistamista sekä kalan ja muiden vesieläinten syömisen etujen tunnustamista.

Alan imagon ja hallinnoinnin parantaminen

91. kannattaa vesiviljelyalan hallinnon parantamista keinona parantaa alan imagoa sekä tasapuolisten toimintaedellytysten luomista EU:n markkinoilla alan kestävän kehityksen tukemiseksi. Komitea ehdottaa komissiolle vesiviljely- ja kalastusalan hallinnon parantamista koskevan oppaan laatimista.

92. pitää otollisena ehdotusta EU:n säännöstön tasapainoisesta täytäntöönpanosta, politiikan välineitä koskevan tiedonsaannin lisäämisestä ja niiden täytäntöönpanon helpottamisesta sekä hallinnon yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan keventämiseen tähtäävien menettelyjen tehostamisesta.

93. ilmaisee tukensa komission näkemykselle, jonka mukaan vesiviljelyalan toimintaa on seurattava asianmukaisesti luotettavien tilastojen, yhdenmukaistettujen yleisindikaattoreiden sekä markkinahintoja koskevan tietoverkon avulla.

94. ehdottaa komissiolle, että yhteisön kalastuksenvalvontavirastoon perustetaan vesiviljelytuotannon arviointi- ja valvontayksikkö.

95. korostaa toistamiseen ammatillisen kehittämisen ja koulutuksen merkitystä korkealaatuista hallintoa tavoiteltaessa.

96. tarjoutuu toimimaan välittäjänä ja foorumina, jonka avulla taataan kansalaisten osallistuminen vesiviljelyyn liittyviin kysymyksiin ja tiedottaminen niistä, ja osallistumaan siten komission rinnalla vesiviljelyalan hallinnon parantamiseen.

Bryssel 4. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Metsäpolitiikka: 20–20–20-tavoitteet”

(2010/C 141/09)

ALUEIDEN KOMITEA

— toteaa tyytyväisenä, että EU on tehnyt joukon toimenpiteitä ja aloitteita, joilla velvoitetaan jäsenvaltiot yhdenmukaistamaan maakohtaisen metsäpolitiikkansa sisältöä EU:n tavoitteiden kanssa.

— kiinnittää huomiota siihen, että metsäsektorilla on suuri potentiaali EU:n vuoteen 2020 asettamien tavoitteiden toteuttamisessa. Komitea katsoo, että olisi tutkittava lisää mahdollisuuksia käyttää päästökauppajärjestelmästä saatavia tuloja siihen tähtäävien aloitteiden tukemiseksi.

— pitää tärkeänä edistää monikäyttöisyysajatteluun perustuvaa metsätaloutta.

— arvostaa suuresti EU:n pyrkimyksiä rajoittaa metsäkatoa ja metsien kunnon heikkenemistä. Komitea toteaa, että osa EU:ssa hyödynnettävästä biomassasta on pensastoa sekä puiden havuja ja lehvistöä, mikä muodostaa lähes 90 % kasvien yhteyttämisprosessissa ja puumassan kasvun yhteydessä ottamista hivenaineista. Seurauksena voi olla kasvuympäristöjen hedelmättömyys.

— hyväksyy varauksetta kestävyysperiaatteiden mukaisesti hoidetuista metsistä peräisin olevan puun ja muiden tuotteiden käytön kannusteet. Tämä koskee erityisesti energiaa ja raaka-aineita. Komitea kehottaa eri päätöksentekotasoja harkitsemaan mahdollista ajankohtaa pakollisen sertifioinnin käyttöönottamiseksi EU:n alueella.

— suosittaa, että kestävän kehityksen mukaista metsäpolitiikkaa harjoittamaan ryhtyviä alueita tuetaan, koska kyseinen politiikka on omiaan vaimentamaan ilmastonmuutosta. Siihen kuuluu taloustoimijoiden kannustaminen verohelpotuksin, osallistuminen innovointikustannusten kattamiseen, metsätuotteiden ensisijaistaminen hankintasopimuksissa, teknologiatuki sekä ympäristönsuojelukustannuksiin osallistuminen.

Esittelijä: Adam Banaszak (PL, UEN-EA), Kujavia-Pommerin voivodikunnan aluevaltuuston jäsen

I. **POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

Yleiset suositukset

1. toteaa, että metsät, joiden biomassaan on varastoitunut yli puolet maailman hiilidioksidivarannosta, vaikuttavat ilmastonmuutosta vastaan. Tämä tarkoittaa sitä, että metsien kunnon heikkeneminen ja metsäalueiden hävitys on uhka ympäristölle ja ilmastolle. Komitea katsoo, että on täysin välttämätöntä harjoittaa kestävyysperiaatteiden mukaista metsäpolitiikkaa.

2. katsoo, että luonnon ekosysteemien tasapaino on herkästi haavoittuva ja että kasviston ja eläimistön monimuotoisuus on erittäin tärkeää ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille. Kotoperäiset luonnonmetsät ovat merkittäviä elinympäristöjä, ja niitä on hoidettava metsiä koskevan ja alueellisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden ja alueiden tulisi tämän vuoksi voida päättää siitä, ettei geeniteknisesti muunneltuja puu- ja kasvilajikkeita istuteta.

3. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio edistää ajatusta metsien biomassan hyödyntämisestä energiantuotantoon ja että pysyvä metsäkomitea pyrkii tukemaan kyseistä toimintaa. Tämä on lisännyt kyseisen polttoaineen osuutta uusiutuvana energialähteenä, vaikkakin vielä liian vähän. Komitea kiinnittää samalla huomiota siihen, että osa EU:ssa hyödynnettävästä biomassasta on pensastoa sekä puiden havuja ja lehvistöä, mikä muodostaa lähes 90 % kasvien yhteyttämisprosessissa ja puumassan kasvun yhteydessä ottamista hivenaineista. Liian suuri osuus saattaa johtaa kyseisen kasvuympäristön köyhtymiseen. Tämä on otettava huomioon myös puunkorjuumenetelmiä valittaessa. Kriittisillä, eli jo ennestään niukkaravinteisilla metsäaloilla oksat ja latvukset olisi jätettävä hakkuupaikalle tai metsään.

4. kiinnittää huomiota siihen, että metsä- ja puusektorilla on suuri mutta yhä vajavaisesti hyödynnetty potentiaali EU:n vuoteen 2020 asettamien tavoitteiden toteuttamisessa. Varsinkin metsien biomassan osuutta raaka-aineena sekä energian tuotannossa on mahdollista lisätä vielä paljon enemmän, muun muassa nopeakasvuisia lajeja kasvavien puuviljelmien avulla. Komitea toteaa, että puun käyttö raaka-aineena ja energialähteenä auttaa torjumaan ilmastonmuutosta, sillä puu varastoi hiilidioksidia (hiilinielu), säästää tuotantoon käytettävää energiaa muihin rakennusaineisiin nähden, säästää lämmitysenergiaa talvella ja jäähdytysenergiaa kesällä (puuhun perustuvat eristemateriaalit) sekä on hyödyllinen fossiilisten energialähteiden korvaaja lämmön- ja sähköntuotannossa (puuhun perustuvat polttoaineet, kierrätyspuun energiasisällön hyödyntäminen). Niiden ja muiden aloitteiden tukemiseksi olisi tutkittava mahdollisuutta käyttää päästökauppajärjestelmästä saatavia tuloja.

5. pitää tarpeellisena metsätalouden harkittua elvyttämistä, jotta voidaan tehostaa teollisuuspuun tuotantoa, mikä johtaisi samalla energiapuun määrän kasvuun.

6. toteaa, että yhteisen metsäpolitiikan puuttuessa voidaan antaa myönteinen arvio metsänhoitoa koskevan EU:n toimintasuunnitelman (vuodet 2007–2011) hyväksymisestä. Se on askel oikeaan suuntaan Euroopan komission toiminnassa. Komitea suosittaa kuitenkin samalla, että ryhdytään viipymättä työhön Euroopan komission monialaisten metsäsektoria koskevien toimintojen nivomiseksi oikeudellisiin ja rakenteellisiin puitteisiin. Siten pystytään koordinoimaan alan toimenpiteitä vuoden 2011 jälkeen. Niihin kuuluu toimintasuunnitelman laatiminen seuraaviksi vuosiksi, minkä lisäksi voitaisiin perustaa EU-elin metsäpolitiikkaa koordinoimaan.

7. kannattaa metsänomistajien valistamista mahdollisuuksista harjoittaa metsätaloutta noudattaen kestävän kehityksen periaatteita, jolloin otetaan huomioon sekä biologisen monimuotoisuuden suojeleminen että korkealaatuisten puiden tuottaminen energiatarkoituksiin hyödynnettävien nopeakasvuisten puulajikkeiden viljelmämuotoisen kasvatuksen avulla. Komitea kehottaa lisäksi antamaan metsänomistajille laajamittaista tukea näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, neuvonta ja taloudellinen tuli mukaan luettuina.

8. kannattaa tutkimusta ja tieteellisiä aloitteita sellaisen modernin teknologian kartoittamiseksi, jonka avulla puunkorjuu ja -tuotanto vaikuttavat vähemmän luontoympäristöön (myös energiapuuta kasvavilla metsäviljelmillä) kuin perinteiset menetelmät ja jolla alennetaan metsänhoitokustannuksia, koska sen ansiosta kehitys on kestävää.

9. suhtautuu myönteisesti nykyisten vapaaehtoisten sertifiointijärjestelmien tuloksiin ja arvostaa niitä sekä kannattaa niiden jatkamista tietyn määräajan mutta suosittaa sen tueksi laajaa valikoimaa muita, mm. taloudellisia, välineitä ja sertifioinnin hyödyntämistä myöhemmin pakolliseksi laitonta alkuperää olevan puun ja puutuotteiden virran patoamisvälineenä. Komitea katsoo, että tämän tulisi olla osa maailmanlaajuista sertifiointia tukevaa suuntausta. Komitea suosittaa, että metsälainsäädännön noudattamista, metsähallintoa ja puukauppaa koskevan FLEGT-toimintasuunnitelman (*Forest Law Enforcement, Governance and Trade*) kaltaisilla aloitteilla tehdään EU:n ulkopuolella laittomasti tuotetun puun tuonti tai omistaminen laittomaksi. Komitea huomauttaa samalla, että sertifioinnin ja Natura 2000 -järjestelmän oikeudelliset ja taloudelliset vaatimukset vaihtelevat oleellisesti maittain ja alueittain. Komitea muistuttaa myös siitä, ettei puutuotteiden sertifiointi aina tue parhaalla mahdollisella tavalla suojelualueiden ensisijaisia hallinnointitavoitteita. Komitea suosittaakin näiden eroavuuksien ja vaatimusten sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden ottamista huomioon.

10. korostaa, että on tärkeää edistää monipuolista metsätaloutta, joka puuntuotantoon liittyvän perustehtävänsä ohella ylläpitää myös muita, tuotannon ulkopuolisia toimintoja, joiden metsätaloudellinen ja yleinen taloudellinen merkitys on suuri. Niihin kuuluvat matkailu; hyvinvointiin, ympäristönsuojeluun ja virkistykseen liittyvät toiminnot; metsästys, metsämaiden aluskasvillisuuden erilaisten luonnonvaraisten tuotteiden hyödyntäminen sekä erityistarkoituksiin tarvittavien tuotteiden hankkiminen (esim. pihka, parkitusaineena käytettävä puun kuori sekä korkki). Näiden puuntuotannon ulkopuolisten toimintojen taloudellista merkitystä on mahdollista kasvattaa ja samanaikaisesti lisätä elinympäristöjen biologista monimuotoisuutta sekä viedä maaseutualueiden kehitystä eteenpäin.

11. kiinnittää huomiota siihen, että alue- ja paikallisviranomaisten on välttämättä voitava osallistua EU:n metsäpolitiikkaa koskevaan päätöksentekoon.

Tehokkaimmat menetelmät biomassan hyödyntämiseksi energiatarkoituksiin

12. suosittaa, että unionitasolla lisätään merkittävästi tukea nopeakasvuisista lajikkeista koostuvien, ekologisesti kestävien menetelmien mukaisesti hoidettujen energiakäyttöön tarkoitettujen puuviljelmien perustamiseen. Siten elävöitetään maaseutualueita luomalla uudet työmarkkinat, minkä lisäksi kyseessä on mikroalueiden talouskehitystekijä.

13. viittaa 20–20–20-tavoitteeseen ja painottaa, että kaikkien jäsenvaltioiden tulee osallistua laajamittaisesti biomassan energiakäyttöön, jotta uusiutuvien energialähteiden osuutta koko energiatuotannosta koskeva tavoite saavutetaan. Komitea korostaa kuitenkin, että energiapuun hyödyntämistä tulisi kehittää aluelähtöisesti sekä polttoaineen tarjonnan (alueen erityispiirteiden mukaan räätälöity metsänhoito) että sen kysynnän osalta (alueen julkiset ja yksityiset toimijat paikallisten puupolttoainemarkkinoiden edistäjinä).

14. kehottaa tekemään metsäperäisen biomassan käyttöä energiantuotantoon enenevästi tunnetuksi sekä tukemaan kyseistä toimintaa pysyvän metsäkomitean avulla. Komitea kuitenkin ehdottaa, että ryhdytään toimenpiteisiin, joilla rajoitetaan pensaston sekä puiden havujen ja lehvistön osuutta biomassasta.

15. toteaa, että kiinnostus puuperäisen bioenergian tuotantoon ja hyödyntämiseen tulee riippumaan paitsi jäsenvaltioissa mm. verotoimin luotavista taloudellisista edellytyksistä myös siitä, miten paljon määrärahoja osoitetaan puupolttoaineen käytön edistämiseen ja miten tämä tuki suunnataan. Kyseinen tuki on omiaan nopeuttamaan maaseutualueiden kehittymistä ja saa aikaan luonnonympäristön kestävää kehitystä näillä alueilla. AK kehottaakin jäsenvaltioita varmistamaan, ettei niiden veropolitiikka aseta biopolttoaineita epäedulliseen asemaan fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna.

Vuosia 2007–2011 koskevan toimintasuunnitelman valossa suositeltavia suuntaviivoja

16. arvostaa suuresti EU:n pyrkimyksiä rajoittaa metsäkatoa ja metsien kunnon heikkenemistä. Niillä keinoin torjutaan ilmastonmuutosta ja hiilidioksidia sitovien alueiden supistumista.

17. panee tyytyväisenä merkille metsänsuojelutarkoituksiin kehitetyn valvontajärjestelmän tuottamat tulokset, sillä metsien kunto ja terveys auttavat osaltaan takaamaan korkean kasvihuonekaasujen sitoutumisasteen ja ilmastotilanteen tasapainottumisen.

18. kiinnittää huomiota siihen, että osassa jäsenvaltioista metsiä hoidetaan yhä paremmin, noudattaen kestävän kehityksen mukaista talousajattelua ja kunnioittaen samalla metsäalueiden monikäyttöisyyttä. Niissä pyritään välttämään mm. metsäpaloja korjaamalla kuollutta orgaanista ainesta bioenergiakäyttöön harkitulla tavalla sertifioinnin ja Natura 2000 -verkoston periaatteiden mukaisesti.

19. toteaa tyytyväisenä, että EU on tehnyt joukon toimenpiteitä ja aloitteita, joilla tosiasiallisesti velvoitetaan jäsenvaltiot yhdenmukaistamaan maakohtaisen metsäpolitiikkansa sisältöä EU:n tavoitteiden kanssa.

20. tähdentää, että metsäpeitteen kasvu lisää hiilidioksidin sitoutumista ja edistää siten ilmaston tilan tasapainottumista. Alueiden komitea suosittaa lisäksi, että maaseutupolitiikkaa kehitettäessä varoja osoitetaan tämänhetkistä enemmän nykyisten metsäalueiden hoitoon ja parannukseen sekä maa-alojen uudelleenmetsittämiseen ja siihen liittyvään metsänkasvatukseen. Komitea kehottaa tässä yhteydessä painokkaasti nivomaan tämän tuen ehtoon, ettei näin heikennetä biologista monimuotoisuutta.

21. Koska tietyissä EU-maissa tai unionin tietyillä alueilla puustosta ja pensastosta koostuvan metsän ekosysteemin suojelua uhkaavat eniten maastopalot, joita epäsuotuisten sääolosuhteiden lisäksi aiheuttavat hyödyntämättä jääneiden polttoaineiden liiallinen kasaantuminen tai huonotuottoisen metsämaan hylkääminen. Tämä luo otolliset olosuhteet syttyneiden palojen voimistumiselle ja riistäytymiselle käsistä, mikä vaikeuttaa suuresti sammutustöitä. On edistettävä ja tuettava ennaltaehkäisevää metsänhoitoa, jolla lisätään metsäpeitteen kykyä estää tulen leviäminen, hyödyntämällä kasviperäisen palavan aineksen vähentämiseen ja muuntamiseen tähtääviä metsänkäsittelytoimenpiteitä sekä rakentamalla ja pitämällä yllä palomuureja. Ylijäämäbiomassa on käytettävä uusiutuvan energian tuotantoon, mikä vähentää hiilidioksidipäästöjä.

22. viittaa tähänastisiin kokemuksiin, joita on kertynyt metsän terveyttä ja elinvoimaa heikentävien metsäpalovahinkojen, tuhohyönteiskantojen ja taudinaiheuttajasienten esiintymisen vaihtelun sekä epätasaisen tulvehtimisen seurannasta. Niiden perusteella komitea katsoo, että jäsenvaltioita on rohkaistava kehittämään seurantaverkostoa edelleen.

23. suosittaa, että kestävän kehityksen mukaista metsäpolitiikkaa harjoittamaan ryhtyviä jäsenvaltioita ja alueita tuetaan, koska kyseinen politiikka on omiaan vaimentamaan ilmastonmuutosta. Tulee suosia sellaisia valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia aloitteita, joissa taloustoimijoita kannustetaan verohelpotuksin, osallistumalla innovointikustannusten kattamiseen, antamalla metsätuotteille etusija hankintasopimuksissa, teknologiatuin sekä ympäristönsuojelukustannuksiin osallistumalla.

24. suosittaa, että erityisesti rakennusalalla tehdään laajalti tunnetuksi puuraaka-aineesta valmistettuja tuotteita, joihin on pitkäkestoisesti varastoitunut hiiltä, joka on sitoutunut metsäpuiden hiilidioksidin yhteyttämisessä.

25. korostaa uudelleen, että tarvitaan koordinoitu monialainen kansainvälisen unioni-, valtio-, alue- ja paikallistason poliittinen toimintamalli, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon tilanteen kehittyminen maailmanlaajuisesti ja jonka tavoitteena on taata aidosti kestävyysajattelun mukainen metsävarojen hoitaminen yhdistämällä ilmastonmuutoksen vaimentamiseen tähtäävä strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi tarkoitettuihin toimiin. Näin ollen komitea kehottaa EU:ta ottamaan johtavan aseman kansainvälisessä yhteisössä ja kannustaa jäsenvaltioita niiltä edellytetyissä toimissa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Ne määritellään ilmastonmuutosta koskevassa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksessa (*United Nations Framework Convention on Climate Change*, UNFCCC) ja Kioton pöytäkirjassa. Komitea kannattaa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumista varten myönnettävää tukea (vuosia 2007–2011 koskevan toimintasuunnitelman kuudes avaintoimi). Komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio ehdottaa pysyvärahoitteisen maailmanlaajuisen metsähiilimekanismin (*Global Forest Carbon Mechanism*, GFCM) luomista UNFCCC:n puitteissa ja aikoo kohdentaa huomattavan osan EU:n päästökauppajärjestelmän (*EU Emissions Trading Scheme*, EU ETS) mukaisen päästöhuutokaupan tuotosta metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen torjuntaan kehitysmaissa.

26. huomauttaa, että on tarpeen jatkaa metsäpolitiikan tukemista, sillä se kytkeytyy tiiviisti tavoitteeseen kasvattaa energiatehokkuutta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä sekä hiilidioksidipäästöjen supistamiseen, johon myös suuret metsäalueet vaikuttavat (Euroopassa lähes 35 prosenttia maapinta-alasta). Jotta energiatehokkuudelle asetettu tavoite saavutetaan, on tuettava biomassan lämpökäyttöä suosimalla sitä sähköenergian tuotannon kustannuksella. Biomassan lämpökäytön kirjanpitoa onkin tehostettava ja sisällytettävä se globaaleihin energiataseisiin, sillä biomassa on lämpökäytössä tehokkaimmillaan.

27. kiinnittää huomiota siihen, että on välttämättä jatkettava toimia metsille koituvien bioottisten ja abioottisten tekijöiden sekä ihmisen aiheuttamien vahinkojen kasvun rajoittamiseksi, kuten vuosiksi 2007–2011 vahvistetussa toimintasuunnitelmassa mainitaan.

28. toteaa, että löytyy joukko EU:n aikaansaamia hyvin toimivia ratkaisuja, joita pitää kehittää edelleen. Keskusteluun ja uusien ideoiden etsintään tulee kutsua asiantuntijoita eri maista, varsinkin niistä, joiden metsätalous on esimerkillisintä. Mukaan tulee kutsua myös paikallis- ja aluehallinnon edustajia alueilta, joilla kyseisen taloussektorin merkitys on olennainen.

29. tunnustaa Euroopan metsien suojelun ministerikokouksen (*Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe*, MCPFE) merkittävän roolin määritettäessä koko Euroopan – EU mukaan luettuna – metsäalan ongelmia ja tiedotettaessa niistä. Komitea kehottaakin tiivistämään yhteistyötä kyseisen instituution kanssa.

30. suosittaa ryhtymistä työhön oikeudellisten ja rakenteellisten puitteiden laatimiseksi Euroopan komission monialaisia toimia varten, jotta EU:n metsäpolitiikkaan kuuluvien toimenpiteiden koordinoiminen käy mahdolliseksi, mikä on sitäkin tärkeämpää vuosien 2007–2011 toimintaohjelman päätyttyä.

31. viittaa metsäkysymysten monialaisuuteen ja suosittaa, että käynnistetään valmistelutyöt EU:n metsäpolitiikasta vastaavan laitoksen perustamiseksi ja sen varustamiseksi tarvittavilla rahoitusvälineillä.

Kaavailtujen tehtävien täyttäminen valistustoimien avulla

32. kannattaa luonnonsuojelualan koulutus- ja tiedotustoiminnan tukemista. Komitea panee kuitenkin merkille, ettei kansalaisten valveuttaminen kestävyysajattelun mukaisen metsätalouden hyödyllisyydestä ole vielä kantanut kylliksi hedelmää, minkä johdosta EU-yhteiskunnissa ei ole täysin ymmärretty maaseutualueiden kehittämistä palvelevia etuja, joita kestävä metsätalous tuottaa.

33. suosittaa, että tukea koulutus- ja tiedotustoimiin lisätään. Tämä koskee varsinkin metsänomistajien ja metsänhoitotahojen valistamista kestäväpohjaisesta metsätaloudesta sekä metsien biomassan hyödyntämisen osuudesta pyrittäessä 20–20–20-tavoitteisiin.

Tieteellinen tuki: perusedellytys asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle

34. katsoo, että tieteellä ja metsätaloudella on ratkaiseva merkitys sopeuduttaessa ilmastonmuutokseen muokkaamalla suorasti metsänhoitoon liittyviä käytänteitä. Niitä noudattaen esimerkiksi valitaan tietylle kasvupaikalle sopivia lajeja ja palautetaan metsätyyppejä, joiden kyky mukautua ilmaston muutoksiin on muita parempi. Näin voidaan vaikuttaa huomattavasti etenkin vuoristometsien luonnonvaaroilta suojaavaan tehtävään.

35. kannattaa tutkimushankkeita, joissa tarkastellaan eri puulajien energiakäyttöpotentiaalia ja niiden kasvattamista viljelmämuotoisesti, kykyä sopeutua erilaisiin ilmasto- ja maantieteellisiin oloihin sekä geneettisten ominaisuuksien parantamista, jolloin syntyvä suuri metsäperäisen biomassan lisäys on hyödynnettävissä sekä teollisuus- että energiapuun tuotannossa, mikä mahdollistaa puumassan määrän lisäämisen molempiin käyttötarkoituksiin. Samalla on kuitenkin tutkittava ja arvioitava järjestelmällisesti myös ekologisia vaikutuksia.

Sertifiointi kestäväpohjaisen metsätalouden perustekijänä

36. hyväksyy varauksetta kestävyysperiaatteiden mukaisesti hoidetuista metsistä peräisin olevan puun ja muiden tuotteiden käytön kannusteet. Tämä koskee erityisesti energiaa ja raaka-aineita. Komitea kannattaa myös sertifiointia, jonka avulla taataan, että metsäalueita hallitaan asianmukaisesti eikä markkinoille toimiteta puuta, jonka alkuperä ei ole tiedossa. Komitea korostaa kuitenkin myös paikallis- ja alueviranomaisten osuutta metsien hoidossa.

37. kannattaa puutavaran ja puutuotteiden maailmanlaajuista sertifiointia, kuten metsälainsäädännön noudattamista, metsähallintoa ja puukauppaa koskevaa aloitetta (FLEGT), jolla torjutaan laittomia hakkuita – niiltä osin, kuin se tukeutuu voimassa oleviin sertifiointijärjestelmiin (yleiseurooppalainen metsäsertifiointihanke, *Pan-European Forest Certification Project*, PEFC tai Hyvän metsänhoidon neuvosto, *Forest Stewardship Council*, FSC) –, ja muita sellaisia sopimusaloitteita tämäntyyppisten ilmiöiden vastustamiseksi, joissa suositaan sertifioiduilta toimijoilta peräisin olevia tuotteita, jolloin kyetään tehokkaasti patoamaan laitonta alkuperää olevan puun ja puutuotteiden tulvaa.

38. kehottaa eri päätöksentekotasoja harkitsemaan mahdollista ajankohtaa pakollisen sertifioinnin käyttöönottamiseksi EU:n alueella.

Biologiseen monimuotoisuuteen ja metsien monikäyttöisyyteen liittyvä taloudellinen toiminta

39. tiedostaa, että biologisen monimuotoisuuden lisääntyminen parantaa metsien kestokykyä ja että sen ansiosta kyseisen kasvuympäristön potentiaalia on mahdollista hyödyntää paljon suuremmassa määrin. Näin ollen komitea tähdentää, että on aiheellista suosia asiaa edistäviä (siis biologista monimuotoisuutta lisääviä) toimia unohtamatta silti hetkeksikään metsien monikäyttöisyyttä ja niiden kestävää kehitystä. Komitea ehdottaakin, että uusia viljelmiä hoidettaisiin maaperän, kasvien ja eläimien suojelemiseksi ekologisen kestävyyden periaatteita noudattaen.

40. korostaa, että metsät vaikuttavat ilmastonmuutosta vastaan, muun muassa monipuolisen metsätalouden ansiosta. Niiden biomassaan on varastoitunut 77 prosenttia maailman hiilidioksidivarannosta, joten metsillä on keskeinen rooli hiilen globaalissa kiertokulussa. Ne säätelevät samalla luonnon kiertokulkua sekä suojaavat maaperää ja vesistöjä. Niinpä ainuttakaan ekologista tavoitetta ei kyetä saavuttamaan, mikäli metsiin ei kohdenneta erityistä huomiota.

41. kehottaa jäsenvaltioita ja Euroopan unionia kokonaisuudessaan hyödyntämään kansainvälistä metsävuotta 2011 metsä- ja puualan edistämiseksi merkittävällä tavalla.

Bryssel 4. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

3. JA 4. JOULUKUUTA 2009 PIDETTY 82. TÄYSISTUNTO

Alueiden komitean lausunto aiheista ”Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjuminen” ja ”Ihmiskaupan torjuminen ja uhrien suojelu”

(2010/C 141/10)

ALUEIDEN KOMITEA

— on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto sekä lapsipornografia – tarkasteltuina ihmiskaupan ja muiden hyväksikäytön muotojen yhteydessä, kuten kerjääminen, osallistuminen pikkurikollisuutta ylläpitäviin piireihin tai elinkauppa – loukkaavat vakavasti ihmisoikeuksia ja erityisesti ihmisarvoa sekä lapsen oikeuksia sekä edellyttävät EU:lta ehdotonta ja yhteistä lähestymistapaa.

— on tietoinen siitä, että pornografiset kuvat lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja muut lasten seksuaalisen riiston muodot ovat lisääntymässä ja leviävät uusien teknologioiden käytön myötä ja että vastatoimet eivät ole olleet riittävän nopeita tai tehokkaita. Tällaisen toiminnan paljastamisen ja ehkäisyn edistämiseksi ongelmaan on vastattava asianmukaisesti kaikilla tasoilla, mukaan luettuna asianomaisten alue- ja paikallistason viranomaisten henkilöstön kouluttaminen ja taitojen kehittäminen.

— on komission kanssa samaa mieltä siitä, että seuraamusten pitäisi olla tehokkaita, varoittavia ja oikeassa suhteessa rikoksen vakavuuteen, myös siksi, että voitaisiin tehostaa tutkintaa ja syytteeseenpanoa sekä parantaa kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä.

— kannattaa näkökantaa, että vakavat rikokset, kuten lasten seksuaalinen riisto ja lapsipornografia sekä muut ihmiskauppaan liittyvät alaikäisten hyväksikäytön muodot, edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa rikoksentekijän syytteeseenpanon, lapsiuhrien suojelun ja rikosten ehkäisyn ja seurannan, kansalaisten valveuttamis- ja valistustoimet mukaan luettuina.

— muistuttaa ihmiskaupan olevan sekä globaali että paikallinen ongelma. Sen vuoksi on tärkeää, että paikalliset toimijat ovat sen torjunnassa eturintamassa. Lainvalvonta- ja syytepolitiikka voi toimia tehokkaasti vain, jos tehdään kattavaa yhteistyötä, johon osallistuvat kaikki hallintotasot, työnantajajärjestöt, yksityissektori, ammattiliitot ja kansalaisjärjestöt.

Esittelijä: Ján Oravec (SK, PPE), Štúrovon kaupunginjohtaja

Viiteasiakirjat

Ehdotus: neuvoston puitepäätös lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja puitepäätöksen 2004/68/YOS kumoamisesta

KOM(2009) 135 lopullinen

Ehdotus: neuvoston puitepäätös ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta, uhrien suojelusta ja puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoamisesta

KOM(2009) 136 lopullinen

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto sekä lapsipornografia – tarkasteltuina ihmiskaupan ja muiden hyväksikäytön muotojen yhteydessä, kuten kerjääminen, osallistuminen pikkurikollisuutta ylläpitäviin piireihin tai elinkauppa – loukkaavat vakavasti ihmisoikeuksia ja erityisesti ihmisarvoa (perusoikeuskirjan 1 artikla) sekä lapsen oikeuksia (perusoikeuskirjan 24 artikla ja New Yorkissa 1989 tehty yleissopimus lapsen oikeuksista) sekä edellyttävät EU:lta ehdotonta ja yhteistä lähestymistapaa.

2. toteaa jälleen kerran, että kansalaisia lähimpänä olevana hallintotasona paikallis- ja alueviranomaiset voivat toimia seksuaalisen väärinkäytön uhrien ensimmäisenä yhteyspisteenä. Kyseisen ilmiön torjumiseen tähtäävien strategioiden ohella myös resurssien nykyistä parempi jakaminen auttaa tukemaan entistä kattavampaa poliittista osallistumista.

3. on tietoinen siitä, että pornografiset kuvat lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja muut lasten seksuaalisen riiston muodot ovat lisääntymässä ja leviävät uusien teknologioiden käytön myötä ja että vastatoimet eivät ole olleet riittävän nopeita tai tehokkaita. Tällaisen toiminnan paljastamisen ja ehkäisyn edistämiseksi ongelmaan on vastattava asianmukaisesti kaikilla tasoilla, mukaan luettuna asianomaisten alue- ja paikallistason viranomaisten henkilöstön kouluttaminen ja taitojen kehittäminen.

4. toteaa, että lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2004/68/YOS, jolla on laaja-alainen rajatylittävä ulottuvuus, lähennetään jäsenvaltioiden lainsäädäntöä säätämällä rangaistavaksi kaikkein vakavimmat lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja riiston muodot, laajentamalla kansallista lainkäyttövaltaa ja säätämällä uhreille – ennen tuomiota ja sen jälkeen – tarjottavan avun vähimmäistasosta.

5. on sitä mieltä, että YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnainen lisäpöytäkirja lasten myynnistä, lapsiprostituutiosta ja lapsipornografiasta sekä erityisesti Euroopan neuvoston yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaaliselta riistolta ja seksuaaliselta hyväksikäytöltä ovat keskeisiä edistysaskeleita pyrittäessä tehostamaan kansainvälistä yhteistyötä tällä alalla. Komitea kehottaa jäsenvaltioita seuraamaan nykyistä tiiviimmin Euroopan neuvoston yleissopimuksen ratifiointiprosessia.

6. kannattaa näkökantaa, että vakavat rikokset, kuten lasten seksuaalinen riisto ja lapsipornografia sekä muut ihmiskauppaan liittyvät alaikäisten hyväksikäytön muodot, edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa rikoksentekijän syytteeseenpanon, lapsiuhrien suojelun ja rikosten ehkäisyn ja seurannan, kansalaisten valveuttamis- ja valistustoimet mukaan luettuina. Kaikissa toimissa, joilla pyritään torjumaan kyseisiä rikoksia, olisi otettava huomioon lapsen edut ja oikeudet. Puitepäätös 2004/68/YOS on korvattava uudella välineellä, joka tarjoaa kattavan oikeudellisen kehyksen tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja suojelee kaikissa jäsenvaltioissa lapsia kaikista jäsenvaltioista peräisin olevilta rikollisilta.

7. kannattaa näkökantaa, että lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja riiston vakavista muodoista olisi määrättävä tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia. Vakaviin muotoihin luetaan erityisesti seksuaalisen hyväksikäytön ja riiston uudet esiintymismuodot, jotka perustuvat tietotekniikan käyttöön. Myös lapsipornografian määritelmää olisi selkeytettävä ja lähennettävä vastaamaan kansainvälisissä sopimuksissa esiintyvää määritelmää. Lisäksi on lähennettävä menettelysääntöjä, jotta varmistetaan, että rikollisia kohdellaan samalla tavoin ja ennen kaikkea estetään tarpeettomat viivästykset, jotka saattavat heikentää rangaistuksen rehabilitointiulottuvuutta.

8. katsoo, että rikosten tutkintaa ja syytteeseenpanoa olisi helpotettava, sillä lapsiuhrien on vaikea ilmiantaa hyväksikäyttö, ja toisaalta verkkoavaruus suojelee rikoksentekijöiden nimettömyyttä. On määriteltävä selkeästi sekä tutkintavaltuudet että aineellinen ja alueellinen oikeudellinen toimivalta.

9. katsoo, että paikallispoliisi tuntee mahdollisimman perusteellisesti paikalliset olot ja sillä voi siis olla ratkaiseva tehtävä tällaisen rikollisen toiminnan paljastamisessa. Mikäli paikallispoliisin halutaan osallistuvan tehokkaasti torjuntatoimiin, sillä on oltava mahdollisuus käyttää tietokantoja, sen on saatava koulutusta tämäntyyppisen rikollisen toiminnan paljastamisessa ja sillä on oltava asianmukainen toimivalta.

10. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lainkäyttövaltaa koskevia sääntöjä olisi muutettava, jotta varmistetaan, että lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai riistoon syyllistyvät Euroopan unionista lähtöisin olevat henkilöt asetetaan syytteeseen, vaikka he tekisivät rikoksensa Euroopan unionin ulkopuolella, erityisesti seksiturismin puitteissa. EU:n on myös käytettävä poliittista ja taloudellista vaikutusvaltaansa, jotta vastaava oikeudellinen ympäristö yleistyy EU:n ulkopuolisissa maissa.

11. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että lapsiuhreilla tulisi olla helposti käytössään oikeussuojakeinoja ja ettei heille tulisi aiheutua kärsimystä rikosoikeudenkäyntiin osallistumisesta. Erilaisia saatavilla olevia tekniikoita uhrien lausuntojen nauhoittamiseksi tulisi näin ollen ilman muuta käyttää etenkin silloin kun uhrit ovat lapsia. Näin vähennetään toistuvien kysymysten tarvetta tai uhrien ja rikoksen tekijöiden suoraa kontaktia.

12. toteaa, että jotta voidaan ehkäistä ja minimoida rikosten uusiminen, on aina arvioitava rikoksentekijöiden vaarallisuutta sekä lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten uusimisen riskiä. Lisäksi rikoksentekijöillä olisi oltava mahdollisuus osallistua tehokkaisiin interventio-ohjelmiin tai -toimiin vapaaehtoispohjalta. Paikallisviranomaisten tulisi osallistua aktiivisesti kyseisiin toimiin.

13. ehdottaa, että jos se on rikoksentekijöiden vaarallisuuden ja rikosten uusimisen riskin takia perusteltua, tuomittuja rikoksentekijöitä olisi estettävä tilapäisesti tai pysyvästi osallistumasta toimintaan, jossa ollaan säännöllisesti tekemisissä lasten kanssa. Tällaisten kieltojen toteuttamista koko EU:ssa olisi helpotettava, ja paikallis- ja alueviranomaisten tulisi osallistua tehokkaasti prosessiin.

14. katsoo, että jotta voitaisiin ehkäistä lapsipornografiaa erityisesti silloin kun alkuperäinen aineisto sijaitsee EU:n ulkopuolella, olisi otettava käyttöön keinot, joilla voidaan estää pääsy Euroopan unionin alueelta internetsivuille, joiden todetaan sisältävän tai levittävän lapsipornografiaa.

15. toteaa, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Euroopan tasolla.

16. panee merkille, että puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, erityisesti ihmisarvon kunnioittamista, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kieltoa, lapsen oikeuksia, oikeutta vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen, oikeutta sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen, oikeutta henkilötietojen suojaan, oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen sekä laillisuusperiaatetta ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhtaisuuden periaatetta. Puitepäätöksessä pyritään erityisesti varmistamaan, että kaikkia edellä mainittuja oikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti. Puitepäätöksellä ei ole tarkoitus säännellä alaikäisten kesken tapahtuvaa vapaaehtoisuuteen perustuvaa seksuaalista kanssakäymistä.

17. muistuttaa ihmiskaupan olevan sekä globaali että paikallinen ongelma. Sen vuoksi on tärkeää, että paikalliset toimijat ovat sen torjunnassa eturintamassa. Lainvalvonta- ja syytepolitiikka voi toimia tehokkaasti vain, jos tehdään kattavaa yhteistyötä, johon osallistuvat kaikki hallintotasot, työnantajajärjestöt, yksityissektori, ammattiliitot ja kansalaisjärjestöt.

18. on samaa mieltä komission kanssa siitä, että ihmiskauppa on vakava rikos, joka tehdään usein osana järjestäytynyttä rikollistoimintaa, ja räikeä ihmisoikeuksien loukkaus. Komitea kannattaakin EU:n kokonaisvaltaista, yhtenäistä ja ehdotonta lähestymistapaa ja katsoo, että sen tulisi olla yksi unionin ensisijaisista toimista.

19. kannattaa sitä, että Euroopan unioni on sitoutunut ehkäisemään ja torjumaan ihmiskauppaa sekä suojelemaan sen kohteeksi joutuvien henkilöiden oikeuksia. Tässä tarkoituksessa tehtiin 19. heinäkuuta 2002 neuvoston puitepäätös 2002/629/YOS ihmiskaupan torjunnasta. Lisäksi on laadittu EU:n suunnitelma parhaista käytännöistä, vaatimuksista ja menettelyistä ihmiskaupan estämiseksi ja torjumiseksi (2005/C 311/01).

20. suhtautuu myönteisesti siihen, että puitepäätöksessä ihmiskaupan torjuntaan sovelletaan yhtenäistä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Puitepäätöksen keskeisiä tavoitteita ovat ehkäisyn ja syytteeseenpanon tehostaminen sekä uhrin oikeuksien suojelu. Lapset, voivat ikänsä takia vaarallisiin tilanteisiin, he, ovat haavoittuvampia ja siksi suuremmassa vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi. Kaikkia puitepäätöksen säännöksiä olisi sovellettava lapsen etua ajatellen vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti.

21. on tietoinen siitä, että vuonna 2000 tehty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta ja vuonna 2005 tehty Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta ovat ratkaisevalla tavalla edistäneet prosessia, jolla ihmiskaupan vastaista kansainvälistä yhteistyötä pyritään parantamaan. Lainsäädäntöjen lähentämisen tehostamiseksi tässä puitepäätöksessä käytetty ihmiskaupparikoksen määritelmä on laaja-alainen ja sama, jota käytetään edellä mainituissa Yhdistyneiden kansakuntien ja Euroopan neuvoston asiakirjoissa. Määritelmä kattaa erilaiset uhrit, joita ovat naisten ohella myös lapset ja miehet, sekä hyväksikäytön eri muodot. Seksuaalisen hyväksikäytön ohella se kattaa myös työhön liittyvän hyväksikäytön, kerjäämisen ja lasten osallistumisen pikkurikollisuutta ylläpitäviin piireihin sekä myös elinten poistamistarkoituksessa käytävän ihmiskaupan. Tällainen kauppa voi olla yhteydessä elinkauppaan ja loukata vakavasti ihmisarvoa ja ruumiillista koskemattomuutta.

22. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että seuraamusten pitäisi olla tehokkaita, varoittavia ja oikeassa suhteessa rikoksen vakavuuteen, myös siksi, että voitaisiin tehostaa tutkintaa ja syytteeseenpanoa sekä parantaa kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä. Raskauttavien asianhaarojen yhteydessä olisi otettava huomioon tarve suojella erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia uhreja, myös kaikkia lapsiuhreja sekä aikuisia, jotka ovat haavoittuvassa asemassa henkilökohtaisten ominaisuuksiensa tai rikoksen fyysisten tai psyykkisten vaikutusten takia. Joka tapauksessa tarvitaan kaikkien lastensuojelu- ja ihmisoikeuselinten yhteistyötä, syyttäjäviranomaisten suorittamaa tehokasta tutkintaa sekä tehokasta lainkäyttöä.

23. suhtautuu myönteisesti näkemykseen, että uhreja olisi toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä suojeltava niin, ettei heitä syytetä eikä rangaista laittomasta toiminnasta, johon he ovat osallistuneet ainoastaan siksi, että he ovat joutuneet ihmiskauppiaiden käyttämien laittomien keinojen, kuten maahanmuuttolainsäädännön rikkomusten, väärennettyjen asiakirjojen käytön tai prostituutiorikollisuuden, kohteeksi. Asianhaaroja olisi joka tapauksessa arvioitava johdonmukaisesti ja hienotunteisesti. Tällaisen suojelun tarkoituksena on myös rohkaista uhreja toimimaan todistajina rikosoikeudenkäynneissä.

24. katsoo, että vaikka uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä 15. maaliskuuta 2001 tehdyssä neuvoston puitepäätöksessä 2001/220/YOS säädetään uhrin oikeuksista rikosoikeudenkäynnissä, myös oikeudesta suojeluun ja korvauksiin, ihmiskaupan uhrit ovat yhtä lailla haavoittuvassa asemassa, joten heitä varten tarvitaan erityistoimenpiteitä. Uhreja, jotka kärsivät ihmiskauppaan liittyvän rikollisen toiminnan, myös elinten poistamisen, seurauksista, olisi suojeltava pelottelulta ja lisäkärsimyksiltä eli uhrin asemaan uudelleen joutumiselta tai rikosprosessin aiheuttamalta traumalta. Lisäksi olisi otettava käyttöön erityiskeinoja tehokkaan suojelun ja korvausten turvaamiseksi.

25. on sitä mieltä, että uhrien on voitava tosiasiallisesti käyttää oikeuksiaan. Tästä syystä heille pitäisi tarjota – tietyissä tapauksissa yleisesti pakollisena toimena – asianmukaista apua ennen rikosoikeudenkäyntiä, sen kuluessa ja sen jälkeen. Tällä puitepäätöksellä jäsenvaltiot velvoitetaan antamaan kaikille uhreille riittävää apua, joka mahdollistaa heidän toipumisensa ja heidän suojelunsa.

26. on vakuuttunut siitä, että ihmiskaupassa liikkuu erittäin suuria rahasummia ja että se rikastuttaa tähän laittomaan toimintaan osallistuvia rikollisia. Komitea kehottaa jäsenvaltioita käyttämään rikollisilta takavarikoituja varoja ylimääräisten hoito- ja integraatiopalveluiden tarjoamiseen kyseisille lapsille.

27. toteaa, että siinä missä direktiivillä 2004/81/EY säädetään oleskeluluvan myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja, ja direktiivillä 2004/38/EY säännellään Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, mukaan luettuna suoja karkottamista vastaan, tällä puitepäätöksellä otetaan käyttöön ihmiskaupan uhreille tarkoitettuja erityisiä suojelutoimia, eikä siinä käsitellä heidän jäsenvaltioiden alueella oleskelunsa edellytyksiä eikä mitään muuta yhteisön toimivaltaan kuuluvaa asiaa.

28. katsoo, että kunkin jäsenvaltion olisi varmistettava, että aikuisille tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi on käytössä erityisiä suojelutoimia lapsiuhreja varten.

29. suhtautuu myönteisesti aloitteeseen, jonka mukaan kunkin jäsenvaltion olisi laadittava ihmiskaupan ehkäisemiseen tähtääviä toimintalinjoja ja/tai vahvistettava niitä, mukaan luettuina toimenpiteet, joilla vähennetään tutkimuksen, tiedon, valistuksen ja koulutuksen avulla kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää kysyntää. Olisi myös järjestettävä Euroopan laajuisia sosiaalisia tiedotuskampanjoita, joiden avulla edistetään ihmiskaupan kokonaisvaltaista määritelmää ja torjutaan uhrien lisäkärsimyksiä. Tämäntyyppisissä aloitteissa jäsenvaltioiden olisi sovellettava sukupuolierot huomioon ottavaa ja lapsen oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa.

30. toteaa, että [maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista … annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/…/EY] säädetään seuraamuksista maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajille, jotka käyttävät ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön työvoimaa tai palveluja ilman, että työnantajaa itseään olisi syytetty tai tuomittu ihmiskaupasta. Tämän lisäksi jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon mahdollisuus määrätä seuraamuksia henkilölle, joka käyttää ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön tarjoamia palveluja.

31. on tyytyväinen ehdotukseen, että olisi perustettava kansallisia seurantajärjestelmiä, esimerkiksi nimettävä kansallisia raportoijia tai luotava vastaavia järjestelmiä, jotta voidaan kerätä tietoja ihmiskaupan suuntauksista ja arvioida niitä, mitata ihmiskaupan vastaisen politiikan tuloksia sekä neuvoa hallituksia ja parlamentteja ihmiskaupan vastaisen toiminnan kehittämisessä.

32. korostaa tarvetta tutkia myös syitä, joiden perusteella järjestäytyneet rikollisjoukot voivat harjoittaa ihmiskauppaa. Syinä on yleensä epätoivo ja usein kestämätön taloudellinen ja sosiaalinen tilanne alkuperämaassa. Mahdollisuus parempaan elämään suorastaan ajaa monet uhreista järjestäytyneiden rikollisjoukkojen käsiin. Ne käyttävät uhreja hyväkseen laittomassa työssä, prostituutiossa, kerjäämisessä, elinkaupassa tai muussa laittomassa toiminnassa.

33. panee merkille, että paikallispoliisin osallistuminen toimintaan voi monin tavoin helpottaa tällaisen rikollisen toiminnan paljastumista, sen syiden selvittämistä ja toimintaympäristön valvontaa, sillä se tuntee paikalliset olot pienimpiä yksityiskohtia myöten. Voidakseen osallistua toimintaan paikallispoliisin on kuitenkin päästävä käyttämään tietokantoja, saatava koulutusta tämäntyyppisen rikollisen toiminnan paljastamisessa ja sillä on oltava asianmukainen toimivalta.

34. kannattaa voimakkaasti Euroopan unionin toimia estää laiton maahanmuutto, sillä laittomat maahanmuuttajat ovat ihmiskaupan mahdollisia uhreja.

35. panee merkille, että koska jäsenvaltiot yksin eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa puitepäätöksen tavoitetta eli torjua ihmiskauppaa, vaan tavoite voidaan toimien laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin Euroopan unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

36. toteaa, että puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita ja niistä erityisesti seuraavia: ihmisarvo, orjuuden, pakkotyön ja ihmiskaupan kielto, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen tai kohtelun kielto, lapsen oikeudet, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus, henkilötietojen suoja, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhtaisuuden periaate.

37. toteaa, että ihmiskaupan uhrit ovat poikkeuksetta kokemustensa traumatisoimia ja leimaamia ja että alue- ja paikallisviranomaisilla on usein vastuu kuntoutus- ja asettautumispalveluista. Tämä rooli olisi tunnustettava, ja prosessin edistämiseen olisi osoitettava asianmukaiset resurssit.

II MUUTOSEHDOTUS

Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä uhrien suojelusta, 10 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	Muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on oikeudenkäynnin puitteissa annettava uhreille heidän tarvitsemansa apu ja tuki, jotta he voivat toipua ja päästä pois rikoksentekijöiden vaikutuspiiristä, mukaan lukien turvallinen majoitus ja aineellinen apu, uhrin tarvitsema sairaanhoito ja psykologinen tuki, neuvonta ja tiedotus, apu uhrin oikeuksien ja etujen esiin tuomiseen ja huomioimiseen rikosoikeudenkäynnissä sekä tarvittaessa käännös- ja tulkkauspalvelut. Jäsenvaltioiden on huolehdittava haavoittuvimpien uhrien erityistarpeista.	Jäsenvaltioiden on oikeudenkäynnin puitteissa annettava uhreille heidän tarvitsemansa apu ja tuki, jotta heidän oikeutensa ja etunsa voidaan huomioida rikosoikeudenkäynnissä. Tuki tulee antaa sellaisessa muodossa, että uhri voi toipua ja päästä pois rikoksentekijöiden vaikutuspiiristä, mukaan lukien erilaiset suojelutoimet, taloudellinen tuki, uhrin tarvitsema sairaanhoito, erilaiset hoitotoimenpiteet sekä neuvonta ja tiedotus. Tarvittaessa tulee tarjota käännös- ja tulkkauspalveluja. he voivat toipua ja päästä pois rikoksentekijöiden vaikutuspiiristä, mukaan lukien turvallinen majoitus ja aineellinen apu, uhrin tarvitsema sairaanhoito ja psykologinen tuki, neuvonta ja tiedotus, apu uhrin oikeuksien ja etujen esiin tuomiseen ja huomioimiseen rikosoikeudenkäynnissä sekä tarvittaessa käännös- ja tulkkauspalvelut. Jäsenvaltioiden on huolehdittava haavoittuvimpien uhrien erityistarpeista.

Bryssel 3. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

Alueiden Komitean lausunto aiheesta ”Vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely”

(2010/C 141/11)

ALUEIDEN KOMITEA

— ehdottaa, että direktiivissä velvoitetaan jäsenvaltiot (eikä pelkästään kehoteta niitä) edellyttämään, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajat suunnittelevat tuotteensa sellaisiksi, että ne on helppo korjata, purkaa, käyttää uudelleen tai hyödyntää. Sääntöjenmukaisuutta edistävien ohjelmien jäsenmaksut tulisi kytkeä tietyn tuotteen uudelleenkäytettävyyteen tai kierrätettävyyteen.

— kehottaa soveltamaan keräysastetta erikseen jokaiseen tuoteluokkaan ja suosittaa, että keräystavoitetta laskennallisesti määritettäessä otetaan huomioon sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keskimääräinen elinkaaren pituus. Jäsenvaltioiden pitää varmistaa, ettei pienikokoinen sähkö- ja elektroniikkalaiteromu päädy lajittelemattoman jätteen virtaan.

— kehottaa velvoittamaan tuottajat selkeästi ja helppotajuisesti rahoittamaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräämisestä ja keräyslaitoksista koituvat kustannukset. Tuottajavastuun laajentaminen koskemaan kotitalousjätteen erilliskeräystä pitää tehdä pakolliseksi, jotta varmistetaan taloudellisen vastuun suurempi yhdenmukaistaminen ja luodaan tasavertaiset toimintamahdollisuudet EU:ssa.

— kehottaa säätämään laitteiden uudelleenkäytölle 5 prosentin vähimmäistavoitteen, jätehuoltohierarkian mukaisesti. Se voisi olla omiaan poistamaan nykyisin esiintyvää vastahakoisuutta talteenotettujen laitteiden uudelleenkäyttämistä kohtaan ja varmistamaan, että laadukkaat laitteet otetaan uudelleen käyttöön.

— toteaa, että kaikki kustannukset, jotka syntyvät, kun huolehditaan vaarallisia aineita sisältävän sähkö- ja elektroniikkalaiteromun loppukäsittelystä siten, ettei ihmisten terveydelle eikä ympäristölle aiheuteta vahinkoa, pitää laskea mukaan tuotteen hintaan. Komitea pahoittelee, ettei kielletyistä aineista ja niiden sallituista enimmäispitoisuuksista annetun direktiivin liitteen IV sisältämää kiellettyjen aineiden listaa ole laajennettu uusilla aineilla.

— kehottaa kiinnittämään enemmän huomiota ympäristöaiheisiin koulutusohjelmiin, valveuttamiskampanjat mukaan luettuina. Paikallis- ja alueviranomaisia pitää tukea tällaisten, kuluttajakäyttäytymistä osaltaan ehkä ratkaisevasti muokkaavien toimien valmistelussa ja toteuttamisessa.

Esittelijä: Jerzy Zająkała (PL, UEN-EA), Łubiankan vouti

Viiteasiakirjat

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen vaarallisten aineiden käytöstä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (uudelleenlaadittu toisinto)

KOM(2008) 809 lopullinen

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto)

KOM(2008) 810 lopullinen

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

A Paikallis- ja alueulottuvuuden ottaminen lukuun

Yleiset huomiot

1. pitää tärkeänä, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kunnollista huoltoa säännellään asianmukaisesti. Komitea nimittäin tiedostaa, että kyseisellä romulla on merkittäviä ympäristö- ja terveysvaikutuksia.

2. korostaa, että valtaosassa jäsenvaltioista paikallis- ja alueviranomaiset vastaavat unionin jätehuoltopolitiikan toteuttamisesta. Ne laativat suunnitelmia, myöntävät jätteenkeräys ja -käsittelylupia ja hallinnoivat keräys- ja käsittelyjärjestelmiä, ja niinpä niiden tulee olla keskeisessä asemassa uusien jätehuoltoalan toimintamallien ja ehdotusten laadintaprosessissa.

3. on tyytyväinen Euroopan komission aloitteeseen voimassa olevien direktiivien uudelleenlaatimisesta sekä siihen, että komissio on ottanut hankkeessaan olennaisilta osin lukuun komitean aiemman lausunnon vuodelta 2000. Siinä komitea kehotti supistamaan markkinatoimijoille ja hallintotahoille koituvia perusteettomia kustannuksia ja rasituksia, tehostamaan toimintaa sekä eritoten rajoittamaan tämän nopeasti kasvavan jäteketjun ympäristövaikutuksia.

4. vahvistaa, että yhteisön ympäristöpolitiikka perustuu saastuttaja maksaa periaatteeseen. Tuottajan vastuu, joka on kyseisen periaatteen suora seuraus, on jätehuollon avainperiaate ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin kulmakivi.

5. kiinnittää huomiota siihen, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin siirtäminen osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä on viivästynyt, minkä vuoksi paikallis- ja alueviranomaiset ja laitevalmistajat eivät saa ajoissa selkeitä ohjeita säännösten asianmukaisesta soveltamisesta.

6. kehottaa vahvistamaan uudessa sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetussa direktiivissä, että sääntöjen noudattamista edistävissä ohjelmissa taloudelliset tai hallinnolliset rasitteet, jotka johtuvat direktiivin täytäntöönpanosta, korvataan asianmukaisesti jatkuvasti asianomaisille paikallis- tai alueviranomaisille.

B Kohti parempaa sääntelyä

Direktiivit sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta ja tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa yhdessä käsiteltyinä

7. katsoo, että molempia direktiivejä tulee mahdollisuuksien mukaan tarkastella paitsi rinnakkain myös muihin ko. aihepiiriä käsitteleviin EU-säädöksiin liittyen, sillä vain siten ongelmat kyetään ratkaisemaan pätevästi.

Lainsäädännön yhdenmukaistaminen – yhtenäisten järjestelmien luominen

8. odottaa, että jäteketjun kaikki osapuolet (tuottajat, jakelijat, paikallis- ja alueviranomaiset) pääsevät yhteisymmärrykseen kunkin vastuusta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräämisestä kotitalouksista. Nykytilanne, jossa jäsenvaltioissa noudatetaan lukuisia erilaisia toimintamalleja, aiheuttaa sen, että kyseisille osapuolille koituvat kustannukset eriytyvät perusteettomasti, mikä taas vääristää kilpailusääntöjä. Komitea tunnustaa kuitenkin, että keräysmenetelmät voivat vaihdella alueittain paikallisten edellytysten ja olosuhteiden mukaisesti.

9. vahvistaa, että direktiivien uudelleenlaatiminen on toissijaisuusperiaatteen mukaista. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun aiheuttamat terveys- ja ympäristövaikutukset ovat luonteeltaan rajatylittäviä. Tuotteet liikkuvat markkinoilla vapaasti. Näistä syistä EU on asianmukainen sääntelytaso. Jäsenvaltioiden omaehtoiset aloitteet voivat rajoittaa ympäristönsuojelua ja aiheuttaa ongelmia sisämarkkinoilla, esimerkiksi kasvattamalla kustannuksia, joita tuottajille ja kuluttajille koituu säännösten noudattamisesta.

10. toteaa, että tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun direktiivin tavoitteena on lisätä yhtenäisyyttä ja yhteisvaikutuksia alalla annettujen muiden, kyseisiä tuotteita koskevien yhteisön säädösten, eritoten REACH-asetuksen, kanssa. Soveltamisalan ja määritelmien selkeyttäminen, lainvalvontaan liittyvien lausekkeiden lisääminen ja rajoituksia koskevien poikkeusten myöntämismekanismin parantaminen ovat omiaan kasvattamaan oikeusvarmuutta.

11. tähdentää, että direktiivien soveltamisala ja määritelmät on yhtenäistetty osuvasti. Mainituista seikoista säädetään sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevan direktiivin 2 ja 3 artiklassa. Säännösten luettavuus ja niiden yhdenmukaisuus alan muiden EU-säädösten kanssa parantaa lainsäädännön selkeyttä ja vaikuttaa hallintokuluja supistavasti.

12. havaitsee myönteisiä tuloksia yhdenmukaistamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien rekisteröinnin osalta. Komitea huomauttaa kuitenkin, että eräissä jäsenvaltioissa nykyinen rekisteröintijärjestelmä otettiin käyttöön vasta viimeksi kuluneiden neljän vuoden mittaan, eivätkä kustannukset olleet vähäiset. Uuden tuottajien rekisteröintijärjestelmän toimivuus pitää varmistaa ennen kuin se otetaan käyttöön. Komitea huomauttaa lisäksi, että paikallis- ja alueyhteisöjen raportointivelvoitteet on jatkossakin täytettävä.

13. on tyytyväinen siihen, että jäsenvaltioiden suorittamille tarkastuksille asetetaan vähimmäisvaatimukset samoin kuin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kuljetuksia koskevalle valvonnalle. Se tehostaa sähkö- ja elektroniikkaromua koskevan direktiivin täytäntöönpanoa. Komitea vetoaa samalla jäsenvaltioihin, jotta ne takaavat, että asiaankuuluville viranomaistahoille osoitetaan riittävät resurssit säännösten täytäntöönpanoon. Siihen sisältyy lainvalvontahenkilökunnan koulutuksen tukeminen. Lisäksi IMPEL-verkosto [1] tulisi kutsua osallistumaan valvontaa koskevien vähimmäisvaatimusten laadintaan.

14. huomauttaa, että puuttuu selkeitä säännöksiä siitä, miten valvotaan ja tarkkaillaan sitä, missä määrin kollektiivisissa ja yksityisissä järjestelmissä noudatetaan niille asetettuja vaatimuksia. Ei myöskään ole säännöksiä, jotka koskisivat yksittäisten tuottajien suoriutumista niille direktiivin nojalla kuuluvista taloudellisista velvoitteista.

15. pahoittelee, ettei uudelleenlaadinnassa ole kiinnitetty kylliksi huomiota yleiseurooppalaisten markkinoiden edistämiseen kierrätettyjä ja hyödynnettyjä tuotteita varten. Tähän tarkoitukseen voitaisiin käyttää kysyntää sääteleviä välineitä (kuten ympäristötietoisia julkisia hankintoja, kannusteita kierrätettyjen materiaalien hankintaan esimerkiksi verottamalla ensiömateriaaleja, mikäli saatavilla on kierrätettyjä vaihtoehtomateriaaleja). Se olisi epäilemättä omiaan vähentämään sähkö- ja elektroniikkalaiteromun volyymia ja vaikuttaisi positiivisesti kansalaisten luottamukseen, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta huolehditaan asianmukaisesti.

[1] *European Union network for the implementation and enforcement of environmental law* – Euroopan unionin verkko ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

C **Kuluttajien valveuttaminen ja ympäristömyönteisen ajattelun edistäminen heidän keskuudessaan**

16. kehottaa kiinnittämään tuntuvasti enemmän huomiota ympäristöaiheisen koulutuksen rooliin. Siihen kuuluvat kaikille ikäryhmille suunnatut, paikallisiin oloihin ja kulutusmalleihin sovitetut valveuttamiskampanjat. Tällaisen toiminnan vaikuttavuudella on valtava merkitys kuluttajakäyttäytymisen muotoutumisessa. Paikallis- ja alueviranomaisia pitää tukea mainitunlaisten toimien valmistelussa ja toteuttamisessa.

17. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita käynnistämään ja tukemaan tutkimusta, jonka aiheena on talteenotettujen tuotteiden ja niiden osien tehokas hyödyntäminen sekä tuloksekkaiden menetelmien etsiminen kansalaisten tietoisuuden kasvattamiseksi ympäristömyönteisistä asenteista.

18. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita tukemaan toimia kuluttajatietoisuuden parantamiseksi ja parhaiden käytänteiden vaihtoa jäsenvaltioiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten kesken.

D **Uudelleenlaadittu direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta**

19. pitää erittäin tärkeänä sitä, etteivät sähkö- ja elektroniikkalaiteromun hyödyntämisjärjestelyt vaihtele materiaalien arvon perusteella.

20. toteaa, että täytyy erottaa selkeästi toisistaan sellaisten esineiden uudelleenkäyttö, joita ei vielä voi pitää jätteenä (eikä siis lukea po. kohteeseen kuuluviksi), ja sellaisten esineiden uudelleenkäyttö, jotka jo ovat jätettä, kuten kunnallisista jätteenkeräyslaitoksista peräisin olevat esineet. Komitea kiinnittää huomiota siihen, miten vaikea on tarkkailla jätteenkeräyspisteisiin tuodun sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kuntoa, sekä siihen, että tietyt vanhat, suorituskyvyltään kehnot laitteet on tarkoituksenmukaisempaa kierrättää kuin ohjata uudelleenkäyttöön.

21. on tyytyväinen direktiivin soveltamisalan selkiyttämiseen sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokkien ja tyyppien täsmälliseen yksilöintiin tiettyjen vaarallisten aineiden käytöstä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa laaditun direktiivin liitteissä. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kaksikäyttötuotteiden luokittelussa saattaa syntyä ongelmia. Komitea kehottaakin määrittämään mainitunlaiset tuotteet kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromuksi. Mikäli niin ei menetellä, saattaa se tietyissä tapauksissa johtaa kustannusten säästämiseen perusteettomasti muiden osapuolten kannettavaksi ja vähentää kotitalouksista peräisin olevasta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta huolehtimiseen tarvittavia varoja. Tällainen luokittelu edistäisi selkeyttä ja varmuutta tuottajien kannalta.

22. ehdottaa, että direktiivissä velvoitetaan (eikä pelkästään kehoteta) jäsenvaltiot edellyttämään, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajat suunnittelevat tuotteensa sellaisiksi, että ne on helppo korjata, purkaa, käyttää uudelleen tai hyödyntää, mikä puolestaan vähentää kaatopaikoille sijoitettavien tai jätteenpolttolaitoksiin päätyvien käytettyjen laitteiden määrää. Tässä yhteydessä kannattaa harkita sellaisen kannustejärjestelmän avaamista tuottajille, jossa tietylle tuoteryhmälle määritetyn hyödyntämisasteen ylittämisestä palkitaan.

23. kiinnittää huomiota keräysasteen soveltamisongelmaan kollektiivisissa järjestelmissä. Jos keräysastetta sovelletaan yleisesti Euroopan komission ehdotuksen mukaisesti (kollektiiviseen) järjestelmään (kaikkiin laitteisiin), saattaa syntyä epätoivottuja vaikutuksia. Tässä tapauksessa on todennäköistä, että sääntöjen noudattamista edistävissä ohjelmissa keskitytään aluksi raskaisiin laitteisiin (jotka vaikuttavat eniten kerättyyn painoon) eikä niinkään hyvin kevyisiin laitteisiin. Tulisi välttää sitä, että keräysasteen myötä luodaan järjestelmä, jossa keskitytään vain raskaisiin laitteisiin eikä niinkään laitteisiin, joilla on huomattava ympäristövaikutus. Tämän saavuttamiseksi keräysastetta tulisi ainakin soveltaa erikseen jokaiseen tuoteluokkaan.

24. toteaa, että sähkö- ja elektroniikkalaiteromun suunnitellun keräysasteen laskukaavan muutos – perustana on näihin asti ollut kilomäärä asukasta kohden – prosentuaaliseksi osuudeksi markkinoille saatettujen laitteiden keskimääräisestä painosta on askel oikeaan suuntaan. Kahden vuoden ajanjakso keskiarvon laskemiseksi ei kuitenkaan vastaa lukuisien sähkö- ja elektroniikkalaitetyyppien tosiallista elinkaarta, joka monissa tapauksissa ylittää huomattavasti 2 vuotta. Komitea katsoo myös, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden elinkaaren piteneminen pienentää jäteongelmaa, ja niinpä kuluttajien pitäisi asettaa sellaiset laitteet etusijalle päätöksissään.

25. suosittaa myös, että tavoitetta laskennallisesti määritettäessä otetaan huomioon sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keskimääräinen elinkaaren pituus, sen sijaan, että perusteena käytettäisiin uusien laitteiden myyntiä viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana. Kahden vuoden jakso laskutoimituksen pohjana vaikuttaa mielivaltaiselta, ja se voisi aiheuttaa epätoivottavia ympäristövaikutuksia, kun erityyppisten laitteiden elinkaaret ovat hyvin erimittaisia.

26. on huolestunut siitä, että tavoite perustuu edelleen painoon, joka ei heijasta tuotteiden ympäristövaikutusta, ja korostaa, että ei ole helppoa rohkaista kuluttajia kierrättämään pieniä sähkö- ja elektroniikkalaitteita valikoivien keräilyjärjestelmien puitteissa. Toteaa, että huomattavia määriä kyseisiä laitteita päätyy kunnallisen jätehuollon roska-astioihin ja kulkeutuu kyseisen jätevirran mukana jätteenkäsittelypaikkoihin. Komitea kehottaakin sisällyttämään pienlaitteet jäsenvaltioille direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädettyihin velvoitteisiin.

27. korostaa saastuttaja maksaa periaatteen tarkoittavan sitä, että kuluttajien tulisi sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajien kautta huolehtia sähkö- ja elektroniikkalaiteromun huollon kustannuksista sen sijaan, että siitä huolehtivat veronmaksajat pääasiassa paikallisviranomaisten kautta. Tämä tarkoittaa, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat ovat vastuussa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys-, huolto- ja käsittelykustannuksista sekä tiedotuskuluista ja mukautetusta tuotesuunnittelusta. Tuottajan vastuun periaate luo perustan tuottajien ja paikallis- alueviranomaisten hyvälle ja selkeälle yhteistyölle direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi.

28. panee merkille tuottajien ilmaiseman huolen [1] siitä, että vaikka niitä perustellusti pidetään vastuullisina keräystavoitteiden saavuttamisesta, ne pystyvät valvomaan asiaa vain rajoitetusti, kun ajatellaan vaikkapa keräilypisteiden tarjollaoloa ja kuluttajien aikaansaaman jätteen määrää. Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa todetaan aiheellisesti, että viime kädessä tuottajilla on vastuu keräysastetavoitteen saavuttamisesta. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota tarpeeseen

— määrittää paremmin jäteketjun kaikkien toimijoiden roolit ja vastuut (ei pelkästään tuottajien vaan myös jakelijoiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten osalta), jotta vahvistetaan tuottajavastuun periaatetta ja kyetään varmistamaan, että kerätystä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta ilmoitetaan läpinäkyvästi ja että kyseiset laitteet käsitellään direktiivissä säädettyjen ympäristönormien mukaisesti.

— kirjata tiedot kaikesta rekisteröidyille organisaatioille tuottajallepalauttamista varten perustettujen järjestelmien ulkopuolella toimitetusta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta, jotta tuottajat saavat asiasta näytön.

— luoda sellaiset paikallisviranomaisia tarpeettomasti kuormittamattomat mekanismit, joiden avulla tuottajat pystyvät kyseenalaistamaan ja valvomaan epäasianmukaisuuksia kustannuksissa ja tiedoissa, jotka liittyvät 12 ja 13 artiklan aiheeseen.

29. kehottaa tekemään tuottajavastuun laajentamisen kattamaan kotitalouksien laiteromun erilliskeräyksen kustannukset valinnaisen asemasta pakolliseksi.

[1] ETSK 2008, CECED 2009, DIGITALEUROPE 2009, ORGALIME 2009.

30. on hyvillään, että 11 artiklan 1 kohdassa määritettyjä vähimmäistavoitteita korotetaan 5 prosenttia ja että myös lääkinnälliset laitteet kuuluvat nykyisin näiden tavoitteiden piiriin. Komitea kehottaa säätämään laitteiden uudelleenkäytölle 5 prosentin vähimmäistavoitteen, jätehuoltohierarkian mukaisesti. Se voisi olla omiaan poistamaan nykyisin esiintyvää vastahakoisuutta talteenotettujen laitteiden uudelleenkäyttämistä kohtaan ja varmistamaan, että laadukkaat laitteet otetaan uudelleen käyttöön.

31. huomauttaa, että kuluttajakaupan tuotteiden tuottajien mielenkiinto rohkaista valmistamiensa laitteiden uudelleenkäyttämiseen on vähäinen tai olematon. Niinpä uudelleenkäyttö jää toteutumatta. Uudelleenkäyttämistä koskevien tavoitteiden sisällyttäminen kierrätystavoitteisiin ei muuta tilannetta. Tuottajat pyrkivät pääsemään tavoitteeseen ainoastaan kierrätyksen keinoin ja lyövät uudelleenkäyttömahdollisuudet laimin. Uudelleenkäyttöorganisaatioiden kokemuksen mukaan kuitenkin 20–30 prosenttia kaikista hylätyistä sähkö- ja elektroniikkalaitteista on yhä täysin käyttökunnossa tai ne kaipaavat vain pienehköjä korjauksia. AK suhtautuu jätehuoltohierarkiaan hyvin vakavasti ja suosittaa kokonaisten laitteiden uudelleenkäyttämistä. Näin ollen komitea ehdottaa, että kokonaisten laitteiden uudelleenkäyttämiselle asetetaan erillinen tavoite.

32. huomauttaa, että tiettyjen nykyisin voimassa olevan direktiivin säännösten sallima joustavuus sekä velvollisuuksien ja vastuiden epäselvä määrittely jäsenvaltioiden lainsäädännössä on monissa tapauksissa aiheuttanut suhteetonta hallinnollista ja taloudellista rasitusta paikallisviranomaisille. Kustannukset, joista tuottajien pitäisi direktiivin mukaan huolehtia, päätyvät paikallisviranomaisten kannettaviksi, koska niillä on lakimääräinen jätehuoltovastuu ja koska niiden täytyy ryhtyä toimenpiteisiin, jos jätteen tuottajallepalauttamista varten perustetut järjestelmät eivät toimi asianmukaisesti. Komitea katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten ei pidä kantaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevassa lainsäädännössä olevien aukkojen aiheuttamia taloudellisia seurauksia.

E Uudelleenlaadittu direktiivi tiettyjen vaarallisten aineiden käytöstä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

33. ilmaisee huolensa, että sähkö- ja elektroniikkalaitteissa käytettävät vaaralliset aineet ja materiaalit aiheuttavat yhä laajamittaista ympäristön saastumista. Sen lisäksi, että mainituissa tuotteissa käytetään monia vaarallisia aineita ja materiaaleja, niiden kierrätyksen ja käytöstä poistoa seuraavan käsittelyn yhteydessä syntyy myös muita vahingollisia aineita, kuten dioksiineja ja furaaneja.

34. katsoo, että on tartuttava toimeen, jotta katkaistaan talouskasvun ja jätemäärän – myös vaarallisten aineiden määrän – lisääntymisen välinen yhteys. Komitea korostaa, ettei yhteiskunnan jäseniltä pidä kantaa lisää veroja kattamaan kustannukset, joita vaarallisia aineita sisältävistä jätteistä huolehtiminen vaatii. Sähkö- ja elektroniikkalaitteissa käytetään vaarallisia aineita tuottajien (sekä EU:hun tuotteita tuovien jakelijoiden) tahdosta. Niinpä kaikki kustannukset, jotka syntyvät, kun huolehditaan vaarallisia aineita sisältävän sähkö- ja elektroniikkalaiteromun loppukäsittelystä siten, ettei ihmisten terveydelle eikä ympäristölle aiheuteta vahinkoa, pitää laskea mukaan tuotteen hintaan.

35. pitää oikeaan osuneena ratkaisua siirtää luettelo kielletyistä aineista ja niiden sallituista enimmäispitoisuuksista direktiivin liitteeksi. Komitea pahoittelee kuitenkin, ettei kiellettyjen aineiden listaa ole laajennettu aineilla, joiden kieltämistä liitteen IV nojalla on ehdotettu. Kyseeseen tulevat erityisesti heksabromisyklododekaani (HBCDD), di (2-etyyliheksyyli)ftalaatti (DEHP), butyylibentsyyliftalaatti (BBP) ja dibutyyliftalaatti (DBP) kaikissa sähkö- ja elektroniikkalaitteissa.

36. kehottaa analysoimaan paitsi eri argumentit, joiden mukaan REACH-asetus tulisi panna täysimittaisesti täytäntöön tiettyjen vaarallisten aineiden käytöstä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun direktiivin kautta, myös kaikki ne, joiden mukaan direktiivin tulee edelleenkin täydentää REACH-prosessia, koska direktiivi tarjoaa täsmällisemmän aikataulun ilmoituksen tekemisestä sellaisista havaituista uusista vaarallisista kemiallisista aineista, jotka on syytä korvata turvallisemmilla vastaavilla aineilla.

37. panee tyytyväisenä merkille, että aina neljän vuoden kuluttua tapahtuva vapautuksen tarkistaminen korvataan siten, että poikkeus on voimassa enintään neljä vuotta ja se voidaan hakemuksesta uusia. Tarkoituksena on edistää ponnistuksia aineiden korvaamiseksi ja siirtää todistustaakka julkisilta laitoksilta asiaa koskevan hakemuksen tekevälle valmistajalle tai jakelijalle.

38. kehottaa komissiota vahvistamaan pikaisesti yksityiskohtaiset poikkeusten myöntämistä koskevat periaatteet ottaen huomioon taloustoimijoiden oikeusvarmuuden sekä määrittämään, miten uusia kriteerejä sovelletaan 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittujen sosioekonomisten vaikutusten ja hyötyjen pohjalta, kun myönnetään poikkeuksia ja tarkistetaan niitä.

39. pitää 6–8 artiklan säännöksiä helppolukuisina ja yhtenäisinä ja katsoo, että säännöstenvastaisten tuotteiden lukumäärän vähentäminen tiukemman ja yhdenmukaistetun markkinavalvonnan avulla on kustannustehokas tapa kasvattaa direktiivin tuottamia ympäristöhyötyjä.

II. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto), 19. perustelukappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(19~~20~~) Kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttäjillä olisi oltava mahdollisuus palauttaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromu vähintään maksutta. Tuottajien olisi ~~sen vuoksi~~ rahoitettava vähintään sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys keräyspisteistä, sen käsittely, hyödyntäminen ja loppukäsittely. Jäsenvaltioiden olisi rohkaistava tuottajia ottamaan kokonaisvastuu sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, erityisesti rahoittamalla sähkö- ja elektroniikkalaiteromun, mukaan luettuna kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, keräys koko jäteketjun ajan, jotta voidaan välttää erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun alle optimaalisen tason jäävä käsittely ja laiton vienti sekä luoda tasapuoliset toimintaedellytykset yhdenmukaistamalla tuottajien rahoitusvelvollisuudet EU:ssa siirtämällä tämän jätteen keräyskustannukset tavallisilta veronmaksajilta sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttäjille aiheuttamisperiaatteen mukaiseksi.	(19~~20~~) Kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttäjillä olisi oltava mahdollisuus palauttaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromu vähintään maksutta. Tuottajien olisi ~~sen vuoksi~~ rahoitettava ~~vähintään~~ sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys ~~keräyspisteistä~~, sen käsittely, hyödyntäminen ja loppukäsittely. Jäsenvaltioiden olisi ~~rohkaistava~~ **varmistettava, että** tuottaj~~i~~**at** otta**vat**~~maan~~ kokonaisvastuu**n** sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, erityisesti rahoittamalla sähkö- ja elektroniikkalaiteromun, mukaan luettuna kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, keräys koko jäteketjun ajan, jotta voidaan välttää erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun alle optimaalisen tason jäävä käsittely ja laiton vienti sekä luoda tasapuoliset toimintaedellytykset yhdenmukaistamalla tuottajien rahoitusvelvollisuudet EU:ssa siirtämällä tämän jätteen keräyskustannukset tavallisilta veronmaksajilta sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttäjille aiheuttamisperiaatteen mukaiseksi.

Perustelu

Tuottajien taloudellisen vastuun tulee alkaa siitä hetkestä, jolloin kuluttaja hylkää elektronilaitteen, mikä yleensä tapahtuu kotitaloudessa. Direktiivissä pitää välttää sallimasta poikkeamia tuottajavastuun toteuttamisessa, perustelukappaleessa mainituista syistä ja jotta sähkö- ja energialaiteromun käsittely olisi optimaalista.

Muutosehdotus 2

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto), 4 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on yhteisön tuotelainsäädännön, myös tuotteiden ekologisesta suunnittelusta annetun direktiivin 2005/32/EY, mukaisesti edistettävä toimenpiteitä, joilla edistetään sellaista sähkö- ja elektroniikkalaitteiden suunnittelua ja valmistusta, jolla ~~otetaan huomioon ja~~ helpotetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä sen osien ja materiaalien uudelleenkäyttöä, purkamista ja hyödyntämistä ~~sekä erityisesti sen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä~~. Nämä toimenpiteet eivät saa vaikuttaa sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta tuottajat eivät estä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun uudelleenkäyttöä käyttämällä erityisiä suunnittelusta johtuvia ominaisuuksia tai valmistusmenetelmiä, paitsi jos tällaisilla erityisillä suunnittelusta johtuvilla ominaisuuksilla tai valmistusmenetelmillä saavutetaan esimerkiksi ympäristönsuojelun tai turvallisuusmääräysten kannalta ylivoimaista hyötyä.	Jäsenvaltioiden on yhteisön tuotelainsäädännön, myös tuotteiden ekologisesta suunnittelusta annetun direktiivin 2005/32/EY, mukaisesti ~~edistettävä~~ **asetettava pakollisiksi (taloudellisia)** toimenpiteitä, joilla edistetään sellaista sähkö- ja elektroniikkalaitteiden suunnittelua ja valmistusta, jolla ~~otetaan huomioon ja~~ helpotetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä sen osien ja materiaalien uudelleenkäyttöä, purkamista ja hyödyntämistä ~~sekä erityisesti sen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä~~. Nämä toimenpiteet eivät saa vaikuttaa sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta tuottajat eivät estä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun uudelleenkäyttöä käyttämällä erityisiä suunnittelusta johtuvia ominaisuuksia tai valmistusmenetelmiä, paitsi jos tällaisilla erityisillä suunnittelusta johtuvilla ominaisuuksilla tai valmistusmenetelmillä saavutetaan esimerkiksi ympäristönsuojelun tai turvallisuusmääräysten kannalta ylivoimaista hyötyä.

Perustelu

Direktiivissä tulisi velvoittaa jäsenvaltiot (eikä pelkästään kehottaa niitä) edellyttämään, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajat suunnittelevat tuotteensa entistä ympäristöystävällisemmiksi. Sääntöjenmukaisuutta edistävien ohjelmien jäsenmaksut tulisi kytkeä tietyn tuotteen uudelleenkäytettävyyteen tai kierrätettävyyteen. Jotta siihen päästään, pitää sääntöjenmukaisuutta edistävien ohjelmien perimien (havaittavien) jäsenmaksujen laskuperusteet yksilöidä sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevassa direktiivissä.

Muutosehdotus 3

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto), 5 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla sähkö- ja elektroniikkalaiteromun loppukäsittely lajittelemattomana yhdyskuntajätteenä ~~yhdessä lajittelemattoman yhdyskuntajätteen kanssa~~ saatetaan mahdollisimman vähiin ja saavutetaan korkea keräysaste sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräyksessä ~~erikseen keräämisessä~~ erityisesti otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien jäähdytys- ja pakastuslaitteiden osalta.	1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla sähkö- ja elektroniikkalaiteromun loppukäsittely lajittelemattomana yhdyskuntajätteenä ~~yhdessä lajittelemattoman yhdyskuntajätteen kanssa~~ saatetaan mahdollisimman vähiin ja saavutetaan korkea keräysaste sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräyksessä ~~erikseen keräämisessä~~ erityisesti otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien jäähdytys- ja pakastuslaitteiden osalta. **Jäsenvaltioiden pitää toimenpiteillään lisäksi varmistaa, ettei pienikokoinen sähkö- ja elektroniikkalaiteromu päädy lajittelemattoman jätteen virtaan ja ettei siten aiheuteta lisäkustannuksia sen hyödyntämisessä.**

Perustelu

Huomattavia määriä pienikokoista sähkö- ja elektroniikkalaiteromua heitetään kunnallisen jätehuollon roskaastioihin ja siten se kasvattaa lajittelemattoman jätteen virtaa edelleen. Sen hyödyntäminen maksaa ja rasittaa perusteettomasti paikallisviranomaisia, mistä aiheutuu lisätarve siirtää kustannukset tuottajien maksettavaksi. Kuvattua käytännettä muuttamalla kyettäisiin tekemään romun hyödyntämisestä huokeampaa.

Muutosehdotus 4

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto), 7 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus
7 artikla
Keräysaste
1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat tai heidän nimissään toimivat kolmannet osapuolet saavuttavat 65 prosentin vähimmäiskeräystavoitteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan 1 kohdan soveltamista. Keräysaste lasketaan kyseisenä vuonna kyseisessä jäsenvaltiossa 5 ja 6 artiklan mukaisesti kerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kokonaismäärän perusteella ja ilmaistaan kahden edellisen vuoden aikana kyseisessä jäsenvaltiossa markkinoille saatettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keskimääräisen painon prosentuaalisena osuutena. Tämä keräysaste on saavutettava vuosittain vuodesta 2016 alkaen.

Lausuntoluonnos	Muutosehdotus
	7 artikla
	Keräysaste
	1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat tai heidän nimissään toimivat kolmannet osapuolet saavuttavat 65 prosentin vähimmäiskeräystavoitteen kunkin sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevan direktiivin 20xx/xx/EY liitteessä I eritellyn sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokan osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan 1 kohdan soveltamista. Keräysaste lasketaan kyseisenä vuonna kyseisessä jäsenvaltiossa 5 ja 6 artiklan mukaisesti kerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kokonaismäärän perusteella ja ilmaistaan kahden edellisen vuoden aikana kyseisessä jäsenvaltiossa markkinoille saatettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keskimääräisen painon prosentuaalisena osuutena. Tämä keräysaste on saavutettava vuosittain vuodesta 2016 alkaen.

Perustelu

Muutosehdotuksella muutetaan lausuntoluonnoksen kohta 23 lainsäädäntöehdotusta koskevaksi muutosehdotukseksi.

Muutosehdotus 5

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto) 11 artiklan 1 ja 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
~~1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat tai heidän nimissään toimivat kolmannet osapuolet perustavat yhteisön lainsäädännön mukaisesti muista erillisiä tai yhteisiä järjestelmiä 5 artiklan mukaisesti erikseen kerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun hyödyntämiseksi. Jäsenvaltioiden on asetettava etusijalle kokonaisten laitteiden uudelleenkäyttö. Kyseisiä laitteita ei ennen 4 kohdassa mainittua päivämäärää oteta huomioon laskettaessa 2 kohdassa asetettuja tavoitteita.~~	~~1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat tai heidän nimissään toimivat kolmannet osapuolet perustavat yhteisön lainsäädännön mukaisesti muista erillisiä tai yhteisiä järjestelmiä 5 artiklan mukaisesti erikseen kerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun hyödyntämiseksi. Jäsenvaltioiden on asetettava etusijalle kokonaisten laitteiden uudelleenkäyttö. Kyseisiä laitteita ei ennen 4 kohdassa mainittua päivämäärää oteta huomioon laskettaessa 2 kohdassa asetettuja tavoitteita.~~
1~~2~~. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat täyttävät ~~6,~~ 8, 9 ja 10 artiklan mukaisesti kaiken erilliskerätyn ja käsiteltäväksi tai uudeellenkäyttöä varten valmisteltavaksi toimitetun sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta seuraavat tavoitteet 31 päivään joulukuuta 2011 ~~2006~~ mennessä:	1~~2~~. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat täyttävät ~~6,~~ 8, 9 ja 10 artiklan mukaisesti kaiken erilliskerätyn ja käsiteltäväksi tai uudeellenkäyttöä varten valmisteltavaksi toimitetun sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta seuraavat tavoitteet 31 päivään joulukuuta 2011 ~~2006~~ mennessä:
(a) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 1 ja 10 kuuluvasta~~n~~ sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta~~n~~	(a) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 1 ja 10 kuuluvasta~~n~~ sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta~~n~~
— on hyödynnettävä 85 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 80 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~, ja	— on hyödynnettävä 85 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 80 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~, ja
— on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja kierrätettävä 80 prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 75 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta;~~	— on ~~valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja~~ kierrätettävä ~~80~~ **75** prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 75 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta;~~ **ja**
	— **5 prosenttia on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten;**
(b) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 3 ja 4 kuuluvasta~~n~~ sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta~~n~~,	(b) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 3 ja 4 kuuluvasta~~n~~ sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta~~n~~,
— on hyödynnettävä 80 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 70 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta,~~ ja	— on hyödynnettävä 80 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 70 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~, ja
— on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja kierrätettävä 70 prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 65 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~;	— on ~~valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja~~ kierrätettävä ~~70~~ **65** prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 65 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta,~~ **ja**
	— **5 prosenttia on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten;**
(c) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 2, 5, 6, 7, 8 ja 9 kuuluvasta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta,	(c) direktiivin 20xx/xx/EY liitteen I ~~A~~ luokkiin 2, 5, 6, 7, 8 ja 9 kuuluvasta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta,
— on hyödynnettävä 75 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 70 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~, ja	— on hyödynnettävä 75 prosenttia ~~hyödyntämisaste on nostettava vähintään 70 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~, ja
— on käytettävä uudelleen ja kierrätettävä 55 prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 50 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~;	— on ~~käytettävä uudelleen ja~~ kierrätettävä ~~55~~ **50** prosenttia ~~uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus on nostettava vähintään 50 prosenttiin keskimääräisestä laitekohtaisesta painosta~~ **ja**
	— **5 prosenttia on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten;**
(d) kaasunpurkauslampuista on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja kierrätettävä 85 prosenttia ~~kaasunpurkauslamppujen osalta on uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus nostettava vähintään 80 prosenttiin lamppujen painosta~~.	(d) kaasunpurkauslampuista on valmisteltava uudelleenkäyttöä varten ja kierrätettävä 85 prosenttia ~~kaasunpurkauslamppujen osalta on uudelleen käytettävien tai kierrätettävien komponenttien, materiaalien ja aineiden osuus nostettava vähintään 80 prosenttiin lamppujen painosta~~.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Nämä tavoitteet lasketaan prosentuaalisena osuutena hyödyntämislaitoksiin lähetetyn erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun painosta.	2. Nämä tavoitteet lasketaan prosentuaalisena osuutena hyödyntämislaitoksiin lähetetyn erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun painosta.

Perustelu

Euroopan komission ehdotuksissa ei säädetä erillisiä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun uudelleenkäyttötavoitteita. Siten tuottajia ei kannusteta valmistelemaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua uudelleenkäyttöä varten. Mikäli mainittu tavoite nivotaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevaan kierrätystavoitteeseen, tuottajat saattavat olla vähemmän halukkaita valmistelemaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua uudelleenkäyttöä varten. On otettava huomioon, että merkittävä määrä kyseisiä laitteita voidaan ottaa välittömästi tai pienehköin korjauksin uudelleen käyttöön. Siksi on syytä säätää erillisestä tavoitteesta tätä tarkoitusta varten.

Muutosehdotus 6

Direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (uudelleenlaadittu toisinto), 12 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ~~13 päivään elokuuta 2005 mennessä~~ tuottajat rahoittavat 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspisteisiin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta ainakin sen keräyksen, käsittelyn, hyödyntämisen ja ympäristöä säästävän loppukäsittelyn. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa rohkaistava tuottajia rahoittamaan kaikki yksityistalouksista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyslaitosten kustannukset.	1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ~~13 päivään elokuuta 2005 mennessä~~ tuottajat rahoittavat 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspisteisiin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta ainakin sen keräyksen, käsittelyn, hyödyntämisen ja ympäristöä säästävän loppukäsittelyn. Jäsenvaltioiden on ~~**tarvittaessa rohkaistava**~~ varmistettava, että tuottaj~~i~~at **rahoitta~~maan~~vat kaikki** yksityistalouksista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun **keräämisen ja** keräyslaitosten kustannukset. **Jäsenvaltiot voivat antaa lisäsääntöjä keräämiskustannusten ja keräyslaitosten kustannusten laskentamenetelmistä.**
2. Niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen, kunkin tuottajan on osallistuttava 1 kohdassa tarkoitettujen toimien rahoittamiseen omista tuotteistaan aiheutuvien jätteiden osalta. Tuottaja voi valita, täyttääkö se tämän velvollisuuden muista erillään vai liittymällä yhteiseen järjestelmään.	2. Niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen, kunkin tuottajan on osallistuttava 1 kohdassa tarkoitettujen toimien rahoittamiseen omista tuotteistaan aiheutuvien jätteiden osalta. Tuottaja voi valita, täyttääkö se tämän velvollisuuden muista erillään vai liittymällä yhteiseen järjestelmään.
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kukin tuottaja asettaa tuotteen markkinoille saattaessaan vakuuden, joka osoittaa, että koko sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon rahoitus on kunnossa ja että tuottaja merkitsee tuotteensa selvästi 15~~1~~ artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällaisella vakuudella varmistetaan, että tätä tuotetta koskevien 1 kohdassa tarkoitettujen toimien rahoitus on kunnossa. Vakuus voidaan asettaa joko siten, että tuottaja osallistuu asianmukaisiin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon rahoitusjärjestelmiin, tai kierrätysvakuutuksella taikka suljetulla pankkitilillä.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kukin tuottaja asettaa tuotteen markkinoille saattaessaan vakuuden, joka osoittaa, että koko sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon rahoitus on kunnossa ja että tuottaja merkitsee tuotteensa selvästi 15~~1~~ artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällaisella vakuudella varmistetaan, että tätä tuotetta koskevien 1 kohdassa tarkoitettujen toimien rahoitus on kunnossa. Vakuus voidaan asettaa joko siten, että tuottaja osallistuu asianmukaisiin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon rahoitusjärjestelmiin, tai kierrätysvakuutuksella taikka suljetulla pankkitilillä.
~~Keräyksestä, käsittelystä ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavasta loppukäsittelystä aiheutuvia kustannuksia ei saa erikseen ilmoittaa ostajalle uusia tuotteita myytäessä.~~	~~Keräyksestä, käsittelystä ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavasta loppukäsittelystä aiheutuvia kustannuksia ei saa erikseen ilmoittaa ostajalle uusia tuotteita myytäessä.~~
3. Markkinoille ennen 13 päivää elokuuta 2005 ~~1 kohdassa tarkoitettua ajankohtaa~~ saatetuista tuotteista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (”vanha jäte”) jätehuollosta aiheutuvien kulujen rahoitus on hankittava yhden tai useamman järjestelmän avulla, joihin kaikki kulujen syntyhetkellä markkinoilla toimivat tuottajat osallistuvat suhteellisella osuudellaan, esimerkiksi niiden laitetyypeittäin eriteltyjen markkinaosuuksien mukaisesti.	3. Markkinoille ennen 13 päivää elokuuta 2005 ~~1 kohdassa tarkoitettua ajankohtaa~~ saatetuista tuotteista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (”vanha jäte”) jätehuollosta aiheutuvien kulujen rahoitus on hankittava yhden tai useamman järjestelmän avulla, joihin kaikki kulujen syntyhetkellä markkinoilla toimivat tuottajat osallistuvat suhteellisella osuudellaan, esimerkiksi niiden laitetyypeittäin eriteltyjen markkinaosuuksien mukaisesti.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
~~Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 vuoden siirtymäkauden ajan (10 vuotta liitteessä I A olevan luokan 1 osalta) tämän direktiivin voimaantulosta tuottajat saavat ilmoittaa ostajille uusia tuotteita myytäessä keräyksestä, käsittelystä ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavasta loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset. Ilmoitetut kustannukset eivät saa ylittää todellisia kustannuksia.~~	~~Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 vuoden siirtymäkauden ajan (10 vuotta liitteessä I A olevan luokan 1 osalta) tämän direktiivin voimaantulosta tuottajat saavat ilmoittaa ostajille uusia tuotteita myytäessä keräyksestä, käsittelystä ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavasta loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset. Ilmoitetut kustannukset eivät saa ylittää todellisia kustannuksia.~~
~~4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että myös sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkauppana toimittavat tuottajat noudattavat tässä artiklassa säädettyjä vaatimuksia niiden laitteiden osalta, jotka on toimitettu siinä jäsenvaltiossa, jossa laitteen hankkija asuu.~~	4. **Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat tai niiden nimissä esiintyvät kolmannet osapuolet raportoivat vuosittain keräys-, käsittely- ja loppukäsittelyjärjestelmien rahoituksesta ja niiden kustannuksista. Raportin muodosta voidaan antaa lisäsääntöjä.** **Toimenpiteet, joilla on määrä muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia sitä täydentämällä, on hyväksyttävä 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun, valvonnan käsittävän sääntelymenettelyn mukaisesti.** ~~4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että myös sähkö- ja elektroniikkalaitteita etäkauppana toimittavat tuottajat noudattavat tässä artiklassa säädettyjä vaatimuksia niiden laitteiden osalta, jotka on toimitettu siinä jäsenvaltiossa, jossa laitteen hankkija asuu.~~

Perustelu

Kysymys on siinä määrin tärkeä, että on tarpeen velvoittaa selkeästi ja helppotajuisesti tuottajat rahoittamaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräämisestä ja keräyslaitoksista koituvat kustannukset alkaen siitä, kun ryhdytään keräämään sähkölaiteromua, jota syntyy tuotteiden poistuessa käytöstä. Tuottajavastuun laajentaminen koskemaan kotitalousjätteen erilliskeräystä pitää tehdä pakolliseksi, jotta varmistetaan taloudellisen vastuun suurempi yhdenmukaistaminen ja luodaan tasavertaiset toimintamahdollisuudet EU:ssa.

Bryssel 4. joulukuuta 2009.

Alueiden komitean puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE

TILAUSHINNAT 2010 (ilman ALV:a, sisältää normaalit lähetyskulut)

Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 100 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, paperipainos, vuosittainen CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	1 200 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	770 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, kuukausittainen (kumulatiivinen) CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	400 euroa/vuosi
Virallisen lehden täydennysosa (S-sarja), tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat, CD-ROM, ilmestyy kahdesti viikossa	Monikielinen: 23 EU:n virallista kieltä	300 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja – kilpailut	Kilpailua koskevilla kielillä	50 euroa/vuosi

Euroopan unionin virallisilla kielillä ilmestyvästä *Euroopan unionin virallisesta lehdestä* on tilattavissa 22 eri kieliversiota. Tilaus käsittää L-sarjan (Lainsäädäntö) ja C-sarjan (Tiedonannot ja ilmoitukset).

Jokainen kieliversio tilataan erikseen.

Virallisessa lehdessä L 156 18. kesäkuuta 2005 julkaistun neuvoston asetuksen (EY) N:o 920/2005 mukaan velvollisuus laatia kaikki säädökset iirin kielellä ja julkaista ne tällä kielellä ei väliaikaisesti sido Euroopan unionin toimielimiä, joten iirin kielellä julkaistavat viralliset lehdet ovat myynnissä erikseen.

Virallisen lehden täydennysosan (S-sarja – tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat) tilaukseen sisältyvät kaikki 23 virallista kieliversiota yhdellä monikielisellä CD-ROM-levyllä.

Euroopan unionin virallisen lehden tilaajat voivat pyynnöstä saada virallisen lehden liitteitä. Tilaajille ilmoitetaan liitteiden ilmestymisestä *Euroopan unionin viralliseen lehteen* sisältyvässä kohdassa ”Huomautus lukijalle”.

CD-ROM-levyt korvataan DVD-levyillä vuoden 2010 aikana.

Myynti ja tilaukset

Maksulliset julkaisut, kuten *Euroopan unionin virallinen lehti*, ovat tilattavissa jälleenmyyjiltämme. Luettelo jälleenmyyjistä löytyy seuraavasta internet-osoitteesta:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_fi.htm

EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu) on suora ja maksuton portti Euroopan unionin lainsäädäntöön. Sivustolla voi tarkastella *Euroopan unionin virallista lehteä* ja siellä ovat nähtävillä myös sopimukset, lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja lainsäädännön valmisteluasiakirjat.

Lisätietoja Euroopan unionista löytyy osoitteesta: http://europa.eu

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

FI